

#145/2025

ФАВОРИТ

УДАЧИ

ФАВОРИТ
НОМЕРА

ВАЛЕРІЯ ЛЯШЕНКО- ЩЕРБАКОВА

НАЧАЛЬНИК ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ
ТА КОНТРОЛЮ ЗА НАРКОТИКАМИ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ



ФАКУЛЬТЕТ КІБЕРБЕЗПЕКИ, ПРОГРАМНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ



ІРИНА СТРЕЛКОВСЬКА

Декан факультету кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук, **доктор технічних наук, професор**, Заслужений діяч науки і техніки України, кавалер ордена княгині Ольги III ступеня, неодноразовий лауреат премії "100 успішних жінок Одеського регіону"



FCSECS
Faculty of Cyber Security, Software Engineering and Computer Sciences

Як ініціатор передових ідей у науковій та навчальній роботі, Ірина Вікторівна очолює новітній Факультет кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук в Міжнародному гуманітарному університеті як середовище підготовки висококваліфікованих ІТ-фахівців галузі, які відповідають найвищим вимогам як з професійної точки зору, так і вимогам ринку праці

АТМОСФЕРА

Факультет кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук - це осередок навчання, в якому майже кожен зі здобувачів є творчою особистістю, науковцем, зацікавленим особистим розвитком здобувачів, який завжди в авангарді перемоги у конкурсах та змаганнях, спортивному та суспільному житті

ЛІДЕРСТВО

Ірина Вікторівна - знавець своєї справи, людина невтомної енергії та творчих ідей, висококваліфікований фахівець, який гармонійно поєднує плідну організаційську та суспільну роботу з науковою роботою зі здобувачами, магістрантами і аспірантами

МАЙСТЕРНІСТЬ

Під керівництвом Ірини Вікторівни започаткована наукова школа «Теоретичні основи інфокомунікацій на базі тензорного аналізу, сплайн- та вейвлет-функцій»

НАЙКРАЩА ІТ-ОСВІТА

Почніть свій шлях в ІТ на Факультеті кібербезпеки, програмної інженерії та комп'ютерних наук і ви здобудете чіткий напрям розвитку в ІТ-галузі, глибокі знання і впевнене професійне зростання з гарантованим працевлаштуванням

ІТ-ОСВІТА - ВАШ ШЛЯХ ДО УСПІХУ

Ірина Вікторівна

Тел. 067-487-76-38

e-mail: irina7000370@gmail.com

Сайт факультету : <http://fkpi.kn.od.ua>

Адреса: м. Одеса, вул. Рішельєвська, 28, ауд. 1004,

Фонтанська дор., 33, ауд. 216





«ART LEILA DESIGN»:

НЕПОВТОРНИЙ АВТОРСЬКИЙ ПОЧЕРК ТА ВИШУКАНА ЕСТЕТИКА



Лейла МЕТРЕФ – власниця та художній керівник авторського бренду «Art Leila design». Має власний текстильний бізнес з декорування та оформлення інтер'єрів текстилем та інтер'єрним декором.

Експерт у галузі моди та стилю, дипломований художник-модельєр, костюмер, стиліст, дизайнер ексклюзивного одягу, аксесуарів та інтер'єрного декору, текстильний декоратор з відомим авторським почерком. Входить у TOP-100 текстильних декораторів України. Переможець у текстильних конкурсах, чиї проекти входили до десяти кращих і отримали призові номінації. Учасниця fashion-показів з колекціями власного бренду одягу та аксесуарів.

Бренд «Art Leila design» зі своїм самобутнім інтер'єрним декором – учасник та партнер арт виставок, фестивалів, ярмарків.

Студія «Art Leila design» створює естетичну атмосферу через текстиль, де штори, покривала, подушки та авторський декор стають інструментами затишку, стилю та гармонії в інтер'єрі. Засновниця творчого ательє не лише розробляє креативні та ексклюзивні проекти для інтер'єрів, а й створює індивідуальні образи для жінок.

ІНТЕР'ЄРНИЙ НАПРЯМОК:

- Дизайн та декорування інтер'єрів.
- Авторський підбір тканин, шпалер, меблів, освітлення та декору.
- Індивідуальне пошиття та дизайн штор.
- Авторський супровід від ескізу до повної реалізації під ключ.

ОБРАЗ ТА СТИЛЬ:

- Індивідуальний стайлінг та імідж-консультації.
- Модернізація існуючого гардеробу.
- Стилізація та дизайн нового образу.
- Ексклюзивне пошиття одягу та аксесуарів.

Студія «ART LEILA DESIGN»:

📍 м. Одеса, Люстдорфська
дорога, 88 а

☎ 067 559 08 84, Лейла



art.leila.design



art.leila.style

ПРАВОРІТ

УДАЧИ

#145/2025

Ілюстрований журнал. Виходить з вересня 2006 року

Засновник ФОП Галчанський П.А.
Видавець ТОВ «Торговий Дім «Преса»
Ідентифікатор медіа R30-03868

Шеф-редактор Петро Галчанський

Головний редактор Галина Владимирська

Автори Галина Владимирська
Марина Жигалюк
Марія Гудима
Ярослава Різнікова
Єва Краснова
Вікторія Брухаль

Фото Олег Владимирський
Тимофій Мельников
Ангеліна Тарасенко
Марія Москаленко
Володимир Екімбалян

Дизайнер Жанна Праведна

Коректура Ірина Станкова

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Передрук матеріалів (фото і текстів) без дозволу редакції заборонений.
Редакція може не поділяти думку авторів.
З питань розміщення реклами звертатися:

м. Одеса, Приморський бульвар, 14;

тел. (0482) 340-308

e-mail: Prezident@tvweek.Odessa.ua

<https://odessamedia.net>

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Підписано до друку 3.10.2025 р.

Журнал розповсюджується через роздрібну торговельну мережу,
службу кур'єрської доставки.
Відділ розповсюдження – Євген Настичук

Замовлення №
Тираж – 500 примірників. Ціна за домовленістю.

ОДЕСА МАЄ СВІЙ ГОЛОС У ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ

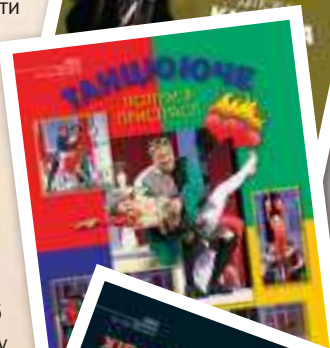
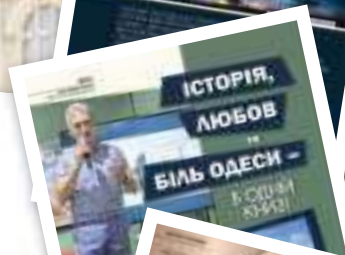
Один з одеських Телеграм-каналів віднедавна взявся, певно, надихнувшись святкуванням Дня міста, проводити коротенькі опитування підписників. Питання – про емоції, пов'язані з Одесою, про суб'єктивне ставлення до певних міських реалій. От, зокрема, запитують, де ми любимо проводити осінні вечори і пропонують кілька варіантів відповідей. Звісно, хтось надає перевагу прогулянкам у парках, хтось – зустрічам з друзями у кав'ярні, хтось сидить під пледиком вдома з книжкою у руках чи зависає в інтернеті. Це здебільшого залежить від віку людини, але одна відповідь об'єднує всіх попри вік та певні уподобання: люблю бувати на концертах та виставах. І справді: Одеса як один з провідних культурних центрів країни дає великі можливості для цього. Навряд чи зможеш побувати скрізь, де захочеться.

Попри війну і постійні повітряні тривоги, одеські театри радують багатьма прем'єрними виставами, причому напрочуд різноманітними (на всі смаки!). Незвичні задуми і цікаве їх втілення, високий професійний рівень творчих колективів дарують море емоцій і вражень. Це можна сказати і про Одеську національну оперу, і про Музкомедію, і про Український музично-драматичний, і про Театр юного глядача чи ляльковий, і про Театр на Чайній та інші... Що не сезон – то не одна вистава, яку варто дивитися. Не стоїть також порожнем філармонійна сцена: тут, хоч і в понівеченому ворогом просторі, чи не щодня концерти артистів Одеської філармонії чи гастрольні виступи. Та й інші майданчики цього літа стали локаціями для значних культурно-літературних подій: Одеська національна наукова бібліотека, Міжнародний культурний центр UNION, «Зелений театр» і «Мушля» у парку Шевченка, Артгалерея у Миському саду...

Охопити все не спроможний найзавзятіший фанат. Отож, ми зберегли для вас, читачу, у цьому номері бодай частинку вражень від культурних подій минулого літа. Як йдеться в одному з матеріалів: «Одеса не лише зберігає, а й посилює свій голос у загальноукраїнському культурному діалозі. Місто демонструє здатність творити нові смисли й окреслювати перспективи розвитку української культури в умовах кардинальних суспільних змін».

Попереду – ще більше вражень, адже вже розпочався новий театральний концертний сезон і незабаром відбудуться нові фестивалі. Усе збудеться, всі задуми будуть втілені, однак лише за однієї найголовнішої умови: на захисті нашого звичного життя з усіма його принадами мужньо стоятимуть Збройні Сили України. Про це пам'ятають організатори і глядачі всіх вистав: щоразу звучать слова вітання, шани і подяки нашим захисникам, збираються кошти для підтримки того чи іншого підрозділу. А кожен з нас не лише радіє змозі повноцінно жити, а й прагне так працювати, щоб наближати в міру своїх сил та можливостей таку очікувану Перемогу. І про це теж ми розповідаємо у новому номері журналу.

З побажанням гарних осінніх вражень без тривог
Головний редактор Галина ВЛАДИМИРСЬКА



ФАВОРИТ НОМЕРА

ВАЛЕРІЯ ЛЯШЕНКО- ЩЕРБАКОВА:

«НАШІ
ФАРМАЦЕВТИ –
ЦЕ ЕКОНОМІЧНА
АРМІЯ»

СТОП. **14**



ПОДІЇ:

СВЯТКУЄМО ДЕНЬ МІСТА



СТОП. **8**

ФОРУМ МИРУ
І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ



СТОП. **40**

«2Д2Н»:
30 РОКІВ НОВАТОРСТВА



СТОП. **64**

«ЧОРНОМОРСЬКИЙ СТЕП»
ВРАЗІВ РОЗМАЇТТЯМ



СТОП. **82**

12 МІСТО

Італія – Одесі: дружня підтримка і суттєва допомога

43 СУСПІЛЬСТВО

VIII Південноукраїнський форум: консолідація задля забезпечення сталого розвитку країни

44 АКТУАЛЬНО

В Одесі відкрився офіс податкових консультантів

46 ЗНАЙ НАШИХ!

Альпклуб «Одеса»: 50 років підкорення гір і виховання сильних духом людей

48 СВЯТКОВА ДАТА

«Добрий Самарянин»: 33 роки добрих справ

50 ДРУЖНІ ЗВ'ЯЗКИ

Одеса і Члухув показують приклад щирої дружби і співпраці

52 ПЕРСОНА

Австралієць Кріс Гарно цінує кожен день життя і прагне допомагати вимушеним переселенцям з України

56 ОДЕСИКА

Презентація книжки «Одеса. Історія, традиції, любов та біль»

«Немає багатства дорожчого за шкільну дитину...». Навчальні заклади старої Одеси

Одеські локації для камери Дзиги Вертова

69 КУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

На хвилі змін: як три фестивалі Одеси руйнують культурні стереотипи

Молодий, проте академічний. 95 років Одеському ТЮГу

«Спадщина. Digital. Odesa Opera House»

86 МАЙСТЕРНЯ

Злата Гончарова: «Зберігаю внутрішню свободу, займаючись улюбленою справою»

89 ФОТОФАКТ

«Корабель Землі»: новий артоб'єкт на мапі Одеси

90 ПРЕМ'ЄРА РОКУ

«LISOVA». Замріяна Мавка та ділова Килина

«Очарований Боккаччо». Танцююче полум'я пристрасті

«Мама». Хіба мати винувата, що дитина дурнувата?

102 ЕКОНОМІКА: ВИКЛИКИ І ТЕНДЕНЦІЇ

Хто і чому скорочує найсильніших в ІТ

104 КРАСА І ЗДОРОВ'Я

Софія НАГОРНЯК запрошує в медичний центр і магазин-аптеку «SOFI-NA»

ПОДІЯ

РЕЙТИНГ «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!»

ЗНАЙОМИМО З ЛАУРЕАТКАМИ
ЦЕРЕМОНІЯ НАГОРОДЖЕННЯ

СТОР. **24**



СВЯТО БЕЗ ФЕЄРВЕРКІВ,

але

із ВДЯЧНІСТЮ ЗАХИСНИКАМ і з ВІРОЮ у МАЙБУТНЄ



ХОЧ ЯК НЕ ХОЧЕТЬСЯ ВИЗНАТИ ОДЕСУ ПАНЯНКОЮ ЗНАЧНО БІЛЬШ ПОВАЖНОГО ВІКУ, НІЖ ТРОХИ ЗА 200 РОКІВ, ОФІЦІЙНО ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ МІСТА МИ НИНІ ЗНОВУ СВЯТКУВАЛИ 2 ВЕРЕСНЯ. ЩО Ж ДО ТРАДИЦІЙ СВЯТКУВАННЯ, ТО ДЕЯКІ ЛИШАЮТЬСЯ НЕЗМІННИМИ, АЛЕ ПОРЯД З ЦИМ З'ЯВЛЯЮТЬСЯ НОВІ. ПРО ТЕ, ЯК ВІДЗНАЧАЛИ ДЕНЬ МІСТА ЦЬОГО РАЗУ, – РЕПОРТАЖ З ПОСИЛАННЯМ НА ОФІЦІЙНИЙ САЙТ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКРАДИ.

Отож, урочистості розпочалися з церемонії підняття прапора міста та стягів різних видів та родів військ Збройних Сил України, воїни яких мужньо боронять нашу країну від ворога. Також того дня на Біржовій площі майоріли прапори Маріуполя, Бахмута, Лисичанська, Генічеська та інших окупованих українських міст.

Виголошуючи біля стін Одеської

міськради своє вітальне слово, міський голова Одеси Геннадій Труханов наголосив, що цього року ми знову зустрічаємо День міста не з феєрверками, а з вірою і з глибокою вдячністю Силам оборони за кожен день, коли Одеса стоїть.

– Ми живемо в місті, яке стало символом стійкості, гідності та взаємної підтримки, – наголосив він. – Ми

вшановуємо пам'ять тих, кого втратили. Ми дякуємо тим, хто боронить нас на фронті і в тилу. Одеса – це не просто архітектура і море. Це люди. Це ті, хто не втрачає людяності під ракетами, хто допомагає сусідам, захищає країну, рятує дітей, ремонтує школи, готує їжу для військових і просто не здається. Одеса буде жити. І буде ще сильнішою, ще красивішою, ще світлішою.





Звання Почесного громадянина Одеси отримує Рувін Шварцман



Марілуїзе Бек і Геннадій Труханов

ВРУЧЕННЯ НАГОРОД ОДЕСИТАМ І ДРУЗЬМ МІСТА

За традицією 2 вересня на Біржовій площі відбулося вручення найвищих нагород Одеської міської територіальної громади.

Звання «Почесний громадянин міста Одеси» присвоєно Рувіну Мордковичу Шварцману. Рувін Шварцман – людина, яка пройшла крізь жахи гетто, але не зламалася. Все своє життя він присвятив громадській діяльності, боротьбі за правду та збереженню пам'яті жертв Голокосту. Його голос, зокрема виступ у Німецькому Бундестазі, допомагає Україні отримувати підтримку міжнародних партнерів.

Почесну відзнаку Одеського міського голови «ОДЕСА» отримала Марілуїзе Бек, директорка з питань Східної та Центральної Європи Центру ліберальної сучасності. Нагороду вручено за всебічну підтримку одеситів у воєнний час, вагомий внесок у започаткування співпраці з німецькими партнерами та підтримання позитивного іміджу Одеси на європейській арені.

Почесну відзнаку Одеського міського голови «ОДЕСА» отримав Пол Гоггін, екслорд міста Брістоль, депутат міської ради – за всебічну підтримку одеситів у

воєнний час. Пол Гоггін привіз на День міста у подарунок одеситам рятувальну техніку – дві пожежні машини.

Почесну відзнаку імені Григорія Маразлі II ступеня отримав Леонід Крючков, голова наглядової ради ТОВ «СТІКОН», Почесний громадянин Одеси. Нагороду присвоєно за багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та значний внесок у розвиток будівельної галузі, відновлення житлового фонду, об'єктів культурної спадщини та соціальної інфраструктури міста.



Пол Гоггін – теж з відзнакою



Почесний громадянин Одеси Леонід Крючков знову заслужив нагороду



МІСТО

У церемонії взяли участь віцемер Павло Вугельман, міський голова Геннадій Труханов і голова Одеської облорганізації НСХУ Анатолій Горбенко



Пам'ятний диплом отримала дружина художника Світлана Крижевська і його донька Дарина

АЛЕЯ ЗІРОК ПОПОВНИЛАСЯ ІМ'ЯМ ГЕННАДІЯ ГАРМИДЕРА



2 вересня на Алеї Зірок у центрі Одеси урочисто відкрили пам'ятну зірку на честь Геннадія Васильовича Гармидера – видатного одеського художника-графіка, який залишив по собі вагомий творчий

спадок. Подія стала частиною вшанування 80-річчя митця, що припадає на 2025 рік.

– Кожне ім'я на цій Алеї – це частина Одеси, – зазначив Геннадій Труханов. – Це люди, без яких вона не була б та-

кою, якою є. І сьогодні, у День міста, ми продовжуємо розповідати історію Одеси через тих, хто її творив.

Геннадій Гармидер працював у техніці олійного живопису, офорту, створював міські пейзажі, натюрморти, портрети, а також ілюстрував понад 200 книжок. Його знамениті графічні серії – «Одеса початку XIX століття», «Одеса і французи», «Театр і місто» – стали візитівкою міста.

Цього року в Одесі також пройшли численні заходи на честь Геннадія Гармидера: виставка «Багатогранний Геннадій Гармидер» у Музеї західного і східного



мистецтва, презентація альбому-монографії в Одеській національній науковій бібліотеці, тематичні експозиції в Літературному музеї та Музеї особистих колекцій ім. О.В. Блещунова.



НОВІ НАЗВИ НА ПАМ'ЯТНОМУ ЗНАКУ

Одеса зміцнює міжнародні зв'язки з громадами, які поділяють спільні з нами цінності: солідарність, відкритість і прагнення до миру.

На пам'ятному знаку поріднених міст Одеси з'явилися нові географічні назви: Майнц, Гейдельберг і Таїта Тавета (Республіка Кенія). Одеса продовжує розвивати співпрацю з містами Європи, Америки, Азії та Африки. Кожне нове партнерство – це ще один голос на підтримку України.

– Місце, де ми з вами стоїмо зараз, – це паспорт нашої великої міжнародної родини, – наголосив мер Одеси. – Одразу два німецькі міста – Майнц і Гейдельберг – стали нашими партнерами цього року. Ці пожежні машини – подарунок нашому місту. Три – від Майнца. Ще дві – від британського Бристоль. Ми щиро вдячні за цю допомогу і сподіваємося, що покажчик Бристоль незабаром з'явиться поруч.





НА ДЕРИБАСІВСЬКІЙ МУЗИКА ЗВУЧАЛА!

Святування Дня міста завершилося грандіозним і, знову-таки, традиційним концертом на Дерибасівській. Під відкритим небом у центрі Одеси зібралися тисячі одеситів та гостей міста. До них з вітальним словом звернувся міський голова.

— Цьогоріч святування Дня міста було безпрецедентним: від Венеції до Ванкувера, від Берліна до Балтімора, — зазначив Геннадій Труханов. — У Франції, Австрії, Німеччині, США, Канаді, Великій Британії десятки міст, тисячі людей святкували разом з Одесою. Ми отримуємо щирі привітання від єврокомісарів, депутатів Бундестагу, британських

лордів, мерів європейських столиць. Одеса — це не точка на карті і не дата в календарі. Це ритм. Це стиль. Це гумор. Це свобода. Але головне — це ми з вами!

У концерті взяли участь провідні хореографічні ансамблі Одеси, учні мистецьких шкіл, талановиті вокалісти, які представили витончені класичні номери та драйвові сучасні постановки. Спеціальними гостями вечора стали гурт JAZZ INSIDE з атмосферним джазовим настроєм і одесит Муаяд — фіналіст нацвідбору на «Євробачення-2025». А кульмінацією став виступ легендарного гурту Kalush Orchestra, який подарував незабутні емоції.



ХТО ДЛЯ ОДЕСИ УТВЕРДЖУЄ ІМІДЖ «КУЛЬТУРНОЇ СТОЛИЦІ»

У межах святування Дня міста в Міжнародному культурному UNION відбулося нагородження відзнакою «Культурна столиця». Цією нагородою вшановують митців, які щоденно творять культурне обличчя нашого міста. Цьогорічні лауреати — це люди, чия праця, талант і громадянська позиція стали джерелом натхнення для багатьох земляків і співвітчизників.

Відзнаки вручив Одеський міський го-

лова Геннадій Труханов. Він подякував митцям і наголосив:

— Сьогодні ми захищаємо культуру так само, як і нашу землю. Бо саме через музику, слово, театр, живопис ми показуємо світові, хто ми є. Вручаючи відзнаку «Культурна столиця», ми хочемо сказати просте, але важливе «дякуємо». За щирість, за талант, за те, що ви — частина Одеси. За те, що щодня творите її душу.



Лауреатами премії

«Культурна столиця — 2025» стали:

Ірина КОВАЛЬСЬКА — заслужена артистка України, солістка Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного; **Юрій КУСЯК** — артист оркестру Одеської національної опери, фаготист, учасник бойових дій у складі ЗСУ; **Надія ЛЮБАРСЬКА** — директор цеху підготовки зйомок Одеської кіностудії, фахівчиня з організації кінопроцесу; **Ігор ГЕРАЩЕНКО** — заслужений артист України, провідний актор Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька, поет; **Алла НІРША** — завідувачка відділу «Музей «Іноземні письменники в Одесі» Одеського літературного музею, ветеран музейної справи; **Ігор ПОРОНИК** — директор Одеського музею західного і східного мистецтва, активний учасник міжнародних культурних проєктів; **Нінель НАТОЧА** — заслужена артистка України, провідна актриса Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. В. Василька; **Іван Цуркан** — заслужений артист України, провідний артист-ляльковод Одеського академічного обласного театру ляльок; **Валентина ГУЛЬЧЕНКО** — заслужена артистка України, провідна актриса Одеського театру юного глядача, активна волонтерка; **Анастасія БУКІНА** — джазова співачка, композиторка, волонтерка, авторка вокальної методики.

Ці митці — справжні герої культурного фронту Одеси. Їхня праця — це натхнення, стійкість і любов до рідного міста.



ІТАЛІЯ – ОДЕСІ: ДРУЖНЯ ПІДТРИМКА І СУТТЄВА ДОПОМОГА

ОДЕСЬКИЙ
МІСЬКИЙ
ГОЛОВА
ГЕННАДІЙ
ТРУХАНОВ ЗУСТРІВСЯ
З НАДЗВИЧАЙНИМ
І ПОВНОВАЖНИМ
ПОСЛОМ ІТАЛІЙСЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ В УКРАЇНІ ПАНОМ
КАРЛО ФОРМОЗОЮ. ПІД ЧАС
ЗУСТРІЧІ МЕР ПОДЯКУВАВ ПАНУ
ПОСЛУ ЗА ПІДТРИМКУ В ОРГАНІЗАЦІЇ
УЧАСТІ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ
У ВЕНЕЦІАНСЬКІЙ РЕГАТІ, А ТАКОЖ
РОЗПОВІВ ПРО РОЗВИТОК РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ
ПОСЛУГ В ОДЕСІ, ЗОКРЕМА АДАПТИВНОГО
СПОРТУ.



Посол
Італійської
Республіки
в Україні пан
Карло Формоза





Палац одружень

Сторони обговорили допомогу Україні з боку Італії та питання відновлення Одещини. Зокрема, йшлося про реалізацію грантової угоди, підписаної на конференції Ukraine Recovery Conference 2025 у Римі. У межах цієї угоди уряд Італії надає Україні 32,5 млн євро безповоротної допомоги на реставрацію шести знакових пам'яток Одеси. Серед них – Одеський національний художній музей, Одеська обласна філармонія ім. Давида Ойстраха, Літературний музей, Палац одружень та будинок Зонтага на Приморському бульварі.

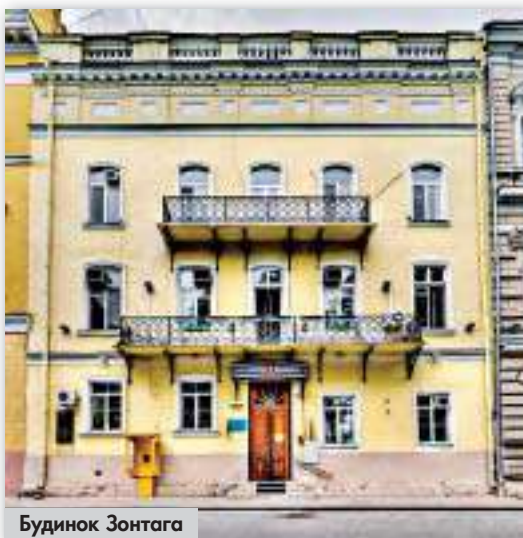
У будинку Зонтага планується створення Центру управління спадщиною ЮНЕСКО – координаційного та ресурсного осередку, який буде опікуватися збереженням культурної спадщини нашого міста.

Італія підтримує Одесу не лише фінансово, а й експертно: створено спільну робочу групу з фахівцями Римського суперінтенданства, розпочато освітні програми з реставрації, а також проєкт зі сталого управління спадщиною.

Крім того, італійська делегація прибула до Одеси, щоб привітати переможців Першого міжнародного конкурсу оперних співаків RECITAR CANTANDO («Діяти співом»), який проходив за підтримки Посольства Італії в Україні на легендарній сцені Одеської національної опери. 🇮🇹



Філармонія



Будинок Зонтага



Літературний музей



Художній музей



ВАЛЕРІЯ ЛЯШЕНКО- ЦЕРБАКОВА:

«НАШІ
ФАРМАЦЕВТИ –
ЦЕ ЕКОНОМІЧНА
АРМІЯ»

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
З ЛІКАРСЬКИХ
ЗАСОБІВ ТА
КОНТРОЛЮ ЗА
НАРКОТИКАМИ –
ЦЕ ЩОДЕННИЙ
НАДІЙНИЙ ЗАСЛІН,
ЯКИЙ СТОІТЬ
МІЖ ЛЮДЬМИ І
ПОТЕНЦІЙНОЮ
НЕБЕЗПЕКОЮ НА
АПТЕЧНИХ ПОЛІЦЯХ.
САМЕ ВІД ЦІЄЇ
СЛУЖБИ ЗАЛЕЖИТЬ,
ЧИ ОТРИМАЄ
ПАЦІЄНТ ЯКІСНІ ЛІКИ,
ЧИ БУДУТЬ АПТЕКИ
ПРАЦЮВАТИ НАВІТЬ У
НАЙСКЛАДНІШІ ДНІ,
ЧИ ВЧАСНО ЛІКАРНІ
ТА ЛАБОРАТОРІЇ
ОТРИМАЮТЬ
УСЕ НЕОБХІДНЕ.
ПАНДЕМІЯ COVID-19 І
ПОВНОМАСШТАБНА
ВІЙНА ОСОБЛИВО
ВИРАЗНО ПОКАЗАЛИ,
НАСКІЛЬКИ
КРИТИЧНО
ВАЖЛИВОЮ Є
ЇЇ РОЛЬ. У ЧАС,
КОЛИ ВСЯ КРАЇНА
ЖИЛА У СТАНІ
НЕВИЗНАЧЕНОСТІ,
СЛУЖБА МАЛА
ГАРАНТУВАТИ ПРОСТУ,
АЛЕ ЖИТТЄВО
НЕОБХІДНУ РІЧ –
ДОСТУП ЛЮДЕЙ
ДО БЕЗПЕЧНИХ
ПРЕПАРАТІВ.



Уже понад п'ять років Державну службу з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області очолює Валерія ЛЯШЕНКО-ЩЕРБАКОВА. Вона прийшла на цю посаду з бізнесу, маючи за плечима багаторічний досвід керівництва великими фармацевтичними компаніями. Її рішення залишити приватний сектор і взяти на себе державну відповідальність співпало з часом змін у країні. І хоча їй дісталася робота у період найтяжчих викликів – пандемії, економічної кризи, війни, – саме ці обставини загартували її команду і змусили шукати нові підходи.

В інтерв'ю для журналу Валерія Ляшенко-Щербакова розповіла про те, як у перші дні війни в Одесі вдалося відновити роботу аптек, коли з 200 відкритими залишалися лише кілька десятків, як маленький колектив справляється з роботою, яку раніше виконувала майже сотня людей, і чому фармацевтів вона називає «економічною армією», а також про особисті мотиви й моральну витримку у важкі часи.

ШЛЯХ ІЗ БІЗНЕСУ – В ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ

– Насамперед, хочу запитати: чому ж після багатьох років у бізнесі Ви вирішили стати державним службовцем?

– Я прийшла на посаду у 2019 році. Тоді ще ніхто не міг уявити, з чим нам доведеться зіткнутися, адже це був лише початок пандемії коронавірусу. На мою долю випали, мабуть, одні з найсерйозніших випробувань у житті та кар'єрі: спочатку ковід, який перевіряв усіх нас на витривалість і стійкість, а згодом – повномасштабна війна, що змусила працювати в режимі постійної невизначеності та високої відповідальності.

До того я довгі роки працювала в бізнесі, очолюючи фармацевтичну компанію як генеральна директорка. Завдяки цьому мала можливість глибоко зрозуміти усі процеси, якими нині опікується наша служба. Я добре знаю їх зсередини і усвідомлюю, як вони впливають на життя людей та на систему охорони здоров'я загалом. Мабуть, настав момент, коли я відчула, що в бізнесі все вже досягло певного результату, а прагнення до нового й більш глобального було сильнішим за амбіції. Я хотіла робити щось, що змінює країну в цілому, а не лише окрему компанію.

2019 рік став переломним для держави, почався період глибинних змін, і я була впевнена, що можу застосувати свій досвід і бачення, щоб реформувати службу і зробити її більш ефективною та прозорою. Пройшовши конкурс у Києві, я прийняла цей виклик, і з того часу кожен день на посаді – це нові випробування та можливості робити щось важливе для людей.

ОБОВ'ЯЗКИ СЛУЖБИ: МАСШТАБ І ПРІОРИТЕТИ

– Які основні функції служби в регіоні?

– Наша область дуже велика та різноманітна, тому обсяг роботи значний. Ми здійснюємо контроль близько 2000 аптек і аптечних закладів, лікарень, санаторіїв, лабораторій та інших медичних установ. Насамперед,

«НАША ОБЛАСТЬ ДУЖЕ ВЕЛИКА ТА РІЗНОМАНІТНА, ТОМУ ОБСЯГ РОБОТИ ЗНАЧНИЙ. МИ ЗДІЙСНЮЄМО КОНТРОЛЬ БЛИЗЬКО 2000 АПТЕК І АПТЕЧНИХ ЗАКЛАДІВ, ЛІКАРЕНЬ, САНАТОРІІВ, ЛАБОРАТОРІЙ ТА ІНШИХ МЕДИЧНИХ УСТАНОВ».

наша місія – гарантувати безпечність лікарських засобів та медичних виробів, які надходять на ринок України. Кожна пігулка, кожен медичний виріб, який потрапляє до рук людей, має бути безпечним та ефективним.

Крім цього, ми контролюємо компоненти крові та всі процеси, пов'язані з її обігом, а також ведемо нагляд за обігом наркотичних речовин, щоб запобігти їх неза-



Боротьба Держлікслужби за рівні можливості для всіх



“ «ВАЖЛИВЕ СЬОГОДНІ ПИТАННЯ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ. АПТЕКИ МАЮТЬ БУТИ ДОСТУПНИМИ ДЛЯ ВСІХ: ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ДЛЯ МАМ З ВІЗОЧКАМИ, ДЛЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ. ЦЕ НЕ ЛИШЕ ПИТАННЯ ЗРУЧНОСТІ, А Й БЕЗПЕКИ ТА РІВНОГО ДОСТУПУ ДО МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ».

конному використанню. Основна мета нашої роботи – безпека людей. Щодня ми проводимо перевірки, видаємо висновки, слідкуємо за якістю препаратів та запобігаємо фальсифікаціям. Це дуже кропітка і відповідальна робота, яка суворо регламентована законами. Водночас, часто доводиться застосовувати творчий підхід, адже реалії бувають складними, а ситуації – непередбачуваними. Важливо не лише виконувати правила, а й бачити ширшу картину, розуміти, як наша діяльність впливає на життя людей.

Важливе сьогодні питання безбар'єрності. Аптеки мають бути доступними для всіх: для людей з інвалідністю, для мам з візочками, для людей похилого віку. Це не лише питання зручності, а й безпеки та рівного доступу до медичних послуг. Щоб забезпечити такі стандарти, потрібно працювати в тісній співпраці з архітектурними бюро та місцевою владою. Вхідні групи, пандуси, розташування інформаційних стендів – усе це має стати обов'язковим стандартом. Коли безбар'єрність стає нормою, ми створюємо систему, де кожна людина відчуває себе захищеною і має рівний доступ до необхідних медичних послуг.

ПАНДЕМІЯ, ВІЙНА І ДОСТУП ДО ЛІКІВ

– Як служба працювала під час ковід-кризи, а потім – на початку повномасштабної війни?

– Пандемія коронавірусу справді дуже вплинула на бізнес та



Відкриття першої мобільної аптеки для малозабезпечених лікарськими засобами населених пунктів Одещини

медичну сферу загалом. Був введений мораторій на перевірки, багато підприємств змушені були тимчасово закритися або обмежити роботу. Здавалося, що обмеження поступово послаблюються і робота, нарешті, може відновитися, але саме тоді почалася війна. Знову були запроваджені мораторії, перевірки відклалися.

У таких кризових умовах я мала чітке бачення: критична інфраструктура – аптеки та постачання ліків – безпосередньо впливає на життя людей і не може залишатися під загальними обмеженнями. Мораторії справді допомагали бізнесу, але іноді призводили до того, що норми та правила порушувалися через незнання або поспіх. І саме тут важливо було поєднувати контроль із підтримкою: приходити, пояснювати, роз'яснювати, щоб кількість помилок зменшувалася. Наша мета була і залишається незмінною: одночасно допомагати і контролювати, щоб ліки дійшли до тих, хто їх потребує, без шкоди для пацієнтів.

– Як пройшли перші тижні повномасштабного вторгнення?

– Для Одеси це був неймовірно складний період. На самому початку повномасштабної війни з приблизно 200 аптек у місті працювало лише близько 30. Для міста з мільйонним населенням це була справжня катастрофа, особливо для людей, які потребували регулярних ліків: інсулінозалежних, онкохворих тощо.

Ми буквально їздили по домівках, збирали колег і пацієнтів, щоб відчинити аптеки, проводили бесіди, організовували роботу на місцях. Фармацевтична спільнота продемонструвала неймовірну відповідальність і відданість справі: за два тижні кількість відкритих аптек значно зросла.



Нарада з мером міста Одеса та представниками бізнесу



Спільна нарада з Департаментом охорони здоров'я Одеської міської ради



Спільна нарада з очільниками медичних закладів та Департаментом охорони здоров'я Одещини



Нарада в Одеській обласній державній адміністрації

Сьогодні в нашій області працює близько 1900 аптек та аптечних пунктів. Дефіциту лікарських засобів або медичних виробів немає, аптеки працюють практично до комендантської години. Це результат спільної злагодженої праці служби, бізнесу та правоохоронних органів. Від усвідомлення цього я відчуваю щире задоволення. Ця робота показує, що навіть у найважчі часи можливо налагодити організовану допомогу людям, якщо є відповідальність, координація і бажання діяти на благо суспільства.

– Скільки людей у службі сьогодні і як ви справляєтесь із навантаженням?

– Колись у службі була велика команда: я пам'ятаю колектив із 78 людей. Сьогодні нас лише 24 особи, і саме такою невеликою групою однодумців ми справляємось. У нас практично немає вихідних і святкових днів – працюємо допізна, іноді й у суботу та

“ МИ ОРГАНІЗОВУЄМО РЕГУЛЯРНІ СЕМІНАРИ, ВЕБІНАРИ ТА КРУГЛІ СТОЛИ. КОЖНУ НОВУ НОРМУ, ПОСТАНОВУ ЧИ ЗМІНУ В ЛІЦЕНЗІЙНИХ УМОВАХ МИ РЕТЕЛЬНО РОЗТЛУМАЧУЄМО, АБИ ЛЮДИ ЗНАЛИ, ЯК ДІЯТИ У НОВОМУ ПРАВОВОМУ ПОЛІ.

неділю. Зазвичай починаємо з 8-ї ранку, але мій робочий день ніколи не закінчується раніше 20-22 години, головне – встигнути додому до комендантської години. Розумію, що це велике навантаження, але команда працює з максимальною віддачею.

ВЗАЄМОДІЯ З БІЗНЕСОМ: НОВА ФІЛОСОФІЯ СЛУЖБИ

– Ви говорили, що змінили підхід до роботи з бізнесом. Як це виглядає на практиці?

– Коли я прийшла на посаду, я зібрала колектив і окреслила своє бачення майбутньої служби. Ми свідомо змінили риторичку і підхід: замість «ви повинні» ми почали ставити питання «чим можемо допомогти?». І хоча це, можливо, звучить просто, але насправді кардинально змінило відносини з бізнесом. Бізнес почав повертатися до нас лицем: люди зверталися за порадами навіть з питань, що формально не входили до нашої юрисдикції, і досі роблять це з довірою.



Співпраця Держлікслужби з університетами Одеси

“ «НАДЗВИЧАЙНО ВАЖЛИВО ПІДВИЩУВАТИ ПРЕСТИЖ ПРОФЕСІЇ, РОБИТИ ЇЇ БІЛЬШ ПРИВАБЛИВОЮ ДЛЯ МОЛОДИХ ЛЮДЕЙ, ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ПІДТРИМКУ ТИМ, ХТО ОБИРАЄ ЦЕЙ ШЛЯХ, І СТВОРЮВАТИ УМОВИ ДЛЯ ЯКІСНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. АДЖЕ ФАРМАЦЕВТ – ЦЕ НЕ ЛИШЕ РОБОТА З ЛІКАМИ, ЦЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ».

Ми організовуємо регулярні семінари, вебінари та круглі столи. Кожну нову норму, постанову чи зміну в ліцензійних умовах ми ретельно розтлумачуємо, аби люди знали, як діяти у новому правовому полі. Лише після цього вимагаємо дотримання правил. Такий підхід показав свою ефективність: замість конфронтації будуюмо діалог, замість штрафів – навчання та взаєморозуміння.

– Які ще практичні ініціативи ви впроваджували?

– Ми провели системну роботу з виявлення та ліквідації незаконних аптечних закладів, особливо у курортних зонах, таких





як Затока чи Сергіївка. Там продавали медикаменти з тимчасових контейнерів без холодильників, кондиціонерів та нормальної каналізації – це було не лише безвідповідально, а й небезпечно для людей. Ми не могли закривати на це очі і діяли рішуче.

Також ми посилили контроль за продажем рецептурних препаратів. Боротьба з їхнім незаконним обігом, особливо серед молоді, була і залишається одним із наших пріоритетів. Звичайно, ці рішення іноді були болючими для бізнесу, але вони необхідні для захисту здоров'я громади. Важливо, що навіть у складних ситуаціях ми намагаємося поєднувати контроль із просвітницькою роботою: пояснювати, навчати і підтримувати – тоді результат стає сталим.

КАДРОВІ ПРОБЛЕМИ: ФАРМАЦЕВТИ, ОСВІТА ТА СЛУЖБА

– Ви назвали дефіцит фармацевтів однією з найгостріших проблем сфери. Які причини і як із цим боротися?

– Тут є цілий комплекс факторів, які разом створили критичну ситуацію. По-перше, пандемія COVID-19 дуже вплинула на якість освіти. Тривале дистанційне навчання означало відсутність повноцінного практичного процесу – студенти не мали змоги відпрацьовувати навички безпосередньо у лабораторіях та аптеках, і деякі просто вчилися поверхово, без глибокого занурення в професію.



По-друге, війна наклала свій відбиток. Медичні працівники є військовозобов'язаними, і не всі готові ризикувати чи залишатися на звичних місцях роботи в умовах постійної небезпеки.

По-третє, високі вступні бали – 150 як прохідний поріг – відлякують багатьох потенційних студентів, які могли б стати фармацевтами. Як голова екзаменаційної комісії факультету фармації Одеського національного медичного університету я бачу цю проблему зсередини: серед студентів є багато обдаро-

“ «ПРОВІЗОРИ ТА ФАРМАЦЕВТИ – ЦЕ ЧАСТИНА НАШОЇ «ЕКОНОМІЧНОЇ АРМІЇ», ЯКА СТОІТЬ НА ПЕРЕДОВІЙ У ЗАХИСТІ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДЕЙ».

ваних, мотивованих і відданих своїй справі, але є й такі, кому справді складно впоратися з вимогами.

Усі ці чинники разом призводять до браку кадрів: аптеки закриваються, бо просто немає кому працювати. Тому надзвичайно важливо підвищувати престиж професії, робити її більш привабливою для молодих людей, забезпечувати підтримку тим, хто обирає цей шлях, і створювати умови для якісної практичної підготовки. Адже фармацевт – це не лише робота з ліками, це відповідальність за життя і здоров'я людей.

Сьогодні фармацевт – це не просто спеціаліст, який відпускає ліки. Це ще й психолог, людина, яка щодня стикається з емоційним навантаженням своїх клієнтів. В аптеці він постійно бачить людей у стресі, в паніці, тих, хто хвилюється за власне здоров'я чи здоров'я близьких. Саме тому професія фармацевта вимагає неймовірної витримки, емпатії та високого рівня комунікаційних навичок. Це дуже важка, відповідальна і водночас надзвичайно важлива робота, яку необхідно цінувати. Я завжди кажу, що провізори та фармацевти – це частина нашої «економічної армії», яка стоїть на передовій у захисті життя і здоров'я людей. Вони не просто дають ліки – вони підтримують пацієнта, допомагають зорієнтуватися у складному світі медичних препаратів і часто стають тим містком довіри, який необхідний між людьми та системою охорони здоров'я.

– А що ви думаєте про реформи державної служби та про те, що потрібно змінювати?

– На мою думку, державна служба на сьогодні недостатньо цінується: низькі зарплати при високій відповідальності демотивують кадри. Паралельно – неможливість виїзду за кордон.

“ «ЕТИКА ФАРМАЦЕВТА ПОЛЯГАЄ В ТОМУ, ЩОБ ПРОПОНУВАТИ ПАЦІЄНТУ ПОВНИЙ СПЕКТР ВАРІАНТІВ: ВІД БІЛЬШ ЕКОНОМНИХ ДО ПРЕМІАЛЬНИХ, І ПРИ ЦЬОМУ ЧІТКО ПОЯСНЮВАТИ РІЗНИЦЮ МІЖ НИМИ. ВАЖЛИВО, ЩОБ ПАЦІЄНТ МІГ РОБИТИ ВЛАСНИЙ УСВІДОМЛЕНИЙ ВИБІР І РОЗУМІВ, ЧОМУ ТОЙ ЧИ ІНШИЙ ПРЕПАРАТ ПІДІЙДЕ САМЕ ЙОМУ».

Є і соціальні питання: чомусь окремі категорії (наприклад, депутатки) можуть виїжджати, а жінки-держслужбовці – ні; навіть люди з інвалідністю часто не мають можливості виїхати для короткого перепочинку. Працювати роками в умовах обстрілів, як це відбувається в Одесі, – величезна психоемоційна напруга.

Через брак кадрів сьогодні важко говорити про масштабні реформи. Спершу потрібно вирішити ключове питання – стабілізувати кадрову ситуацію, підтримати людей, які залишаються і працюють у критичних умовах, забезпечити їм безпеку та мотивацію. Лише після цього можна переходити до структурних змін, які справді покращать ефективність державної служби і зроблять її більш сучасною та спроможною.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ, МИТНИЦЯ, БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ

– Наскільки в області актуальне питання фальсифікованих ліків і яка роль взаємодії з митницею?

– На щастя, кількість випадків фальсифікованих ліків у нашій області поступово зменшується, але проблема все ще залишається. Тут надзвичайно важлива тісна взаємодія зі службами митного контролю. Часто нас не залучають до оглядів вантажів, а в самій митниці іноді бракує фахівців нашого рівня, які могли б ідентифікувати препарати і не допустити на ринок ліки, що не пройшли сертифікацію.

Я бачу величезну потребу в поглибленій співпраці: спільні

огляди, навчання митних фахівців і чіткі протоколи обміну інформацією. Це дозволить суттєво зменшити ризики появи на ринку недоброякісних або підроблених препаратів і, врешті-решт, захистити здоров'я людей.

– Ви зазначали, що ліки з'являються у звичайних магазинах і на автозаправках. Яка політика служби щодо цього?

– Це тенденція, яку ми постійно фіксуємо, і вона є абсолютною неприпустимою. Аптеки – це спеціально обладнані заклади з належними умовами зберігання ліків, контролем температури та кваліфікованим персоналом. Там забезпечується не лише правильне зберігання препаратів, а й компетентна консультація для споживачів.

Коли ж таблетки чи інші ліки з'являються на прилавках супермаркетів чи автозаправних станцій – це не лише порушення закону, а й серйозний фактор ризику для здоров'я людей. За таких умов ніхто не може гарантувати, що препарат зберігався правильно, не втратив ефективності або не став небезпечним.

Ми постійно здійснюємо моніторинг ринку і проводимо роз'яснювальну роботу серед бізнесу та населення. Порушення законодавства суворо караються у межах чинних норм. Для нас це питання не формальності, а безпеки людей, адже за кожною упаковкою ліків стоїть не просто назва, а здоров'я та життя пацієнтів.

ОРИГІНАЛЬНІ ПРЕПАРАТИ І ЇХ ЗАМІННИКИ

– Чи безпечні замітники оригінальних ліків і як серед них орієнтуватись?

– Сьогодні на ринку представлена величезна кількість препаратів та їхніх заміників. У деяких оригінальних ліків можуть бути компоненти, яких немає у заміниках, але багато сучасних аналогів нічим не поступаються оригіналам і при цьому значно доступніші за ціною.

Етика фармацевта полягає в тому, щоб пропонувати пацієнту повний спектр варіантів: від більш економних до преміальних, і при цьому чітко пояснювати різницю між ними. Важливо, щоб пацієнт міг робити власний усвідомлений вибір і розумів, чому той чи інший препарат підійде саме йому.

Водночас фармацевт ніколи не повинен самостійно rekomendувати ліки у складних випадках. У таких ситуаціях обов'язково потрібен рецепт та консультація лікаря, адже будь-яке необережне рішення може нашкодити здоров'ю пацієнта.

ЦІНИ НА ЛІКИ: МЕХАНІЗМИ ТА МІФИ

– У медіа часто говорять про високі ціни на ліки і про укази на зниження. Яка реальна ситуація в регіоні?

– Це насправді дуже делікатне питання. Громадяни зазвичай бачать лише кінцеву ланку – аптеки, але варто розуміти, що аптека не виробляє ліки, а лише реалізує їх у межах встановлених правил. Законом визначена максимально допустима аптечна націнка – 25%. У разі перевищення цього порогу передбачені серйозні санкції, аж до позбавлення ліцензії.

У наших аптеках типова націнка коливається в межах 3-8%, іноді сягає максимум 14%. Ми проводимо постійний та жорсткий моніторинг цін і поки що не бачимо системних порушень чи необгрунтованого завищення. Одеса, звісно, не є найдешевшим містом України, але в межах держави ціни на ліки у нас доволі адекватні. Усі наші аптеки також працюють за державними програмами – зокрема, «Доступні ліки» та іншими ініціативами НСЗУ, що робить ліки доступнішими для населення.

Не можна забувати й про логістику: через війну порт працює у скороченому режимі, поставки затримуються, це прямо



впливає на собівартість ліків та на наявність препаратів у регіоні. Тому ціни – це результат складної системи взаємопов'язаних факторів, а не лише рішення аптек. Ми постійно працюємо над тим, щоб ліки залишалися доступними, а контроль був прозорим і ефективним.

МОРАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ, НАТХНЕННЯ, БАЛАНС

– Як ви справляєтеся з емоційним навантаженням і що вас мотивує рухатись далі?

– Насамперед, я розумію, що живу у такому ритмі не я одна – вся команда та багато моїх колег проходять через ті ж випробування. Для мене дуже важлива сім'я: коли приходиш додому, потрібен простір, де можна відпочити, розслабитися та відновити сили. Мої діти вже дорослі і живуть окремо, але ми підтримуємо теплі стосунки. Звісно, основне навантаження

лягає на чоловіка, тож йому доводиться «терпіти» моє постійне поривання вперед.

Я щиро люблю свою роботу, свій шалений ритм життя. По природі я лідерка і не хочу залишатися осторонь. Постійне навчання і професійний розвиток для мене – це не лише підвищення компетенції, а й джерело моральної та інтелектуальної підтримки. У мене багато дипломів у різних напрямках, маю наукову ступінь доктора філософії зі спеціальності «менеджмент», і нині я здобуваю звання магістра з громадського здоров'я, бо вірю, що знання дають наснагу ефективно допомагати людям.

Мене мотивує усвідомлення того, що наша діяльність реально впливає на життя та здоров'я людей. Кожна правильна дія, кожна консультація, кожен контрольований процес – це маленький внесок у безпеку і добробут суспільства. Саме це надихає мене навіть у найскладніші дні. ❏



КОМПЕТЕНТНО –

Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області має широкий спектр роботи. Як наголошувала в інтерв'ю її очільниця Валерія Валеріївна Ляшенко-Щербакова, надзвичайно важливою є гарна комунікація і співпраця з бізнесом та іншими інстанціями. Саме тому ми поцікавилися у представників фармацевтичного підприємництва та наукової спільноти, наскільки ефективним і зрозумілим є для них цей діалог.

Алла ЛІПКІНА, директор ПРАТ «АМ »ФАРМАЦІЯ»

– Ми дуже плідно та ефективно комунікуємо з Державною службою з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області. Тут працюють професійно і з відповідальністю: контроль за якістю ліків та дотриманням законодавства дійсно відчувається. І для нас як для аптечної мережі це дуже важливо. Приємно, що співробітники завжди відкриті до спілкування, готові пояснити складні моменти та допомогти розібратися в нюансах.

Комунікація зі службою зрозуміла й зручна: ми отримуємо чіткі роз'яснення та завжди можемо розраховувати на зворотний зв'язок. Якщо говорити про покращення, то ми б хотіли бачити більше можливостей для онлайн-взаємодії: електронні сервіси, подання документів та консультації через цифрові канали значно спростили б роботу і для бізнесу, і для самої служби. У цілому ми вдячні за співпрацю і можемо сказати, що відчуваємо підтримку з боку її очільниці – Валерії Валеріївни, яка допомагає нам працювати якісно та відповідально.

Олександр ЛУБЯНІКОВ, директор ТОВ «ОРІС ФАРМ»

– Роботу служби вважаю дуже ефективною. Нас як суб'єкт господарювання завжди своєчасно інформують про новини у законодавстві, заборону обігу лікарських засобів або серій, що не допускаються до реалізації, консультують з питань ліцензування, персоналу, інклюзивності. Співробітники завжди на зв'язку й на будь-яке запитання надають повну відповідь з витягами із законодавства або нормативно-правової бази. Також хочу зазначити, що Валерія Валеріївна зберегла та підтримує свій колектив, а це – безцінний ресурс служби. Комунікація зі службою – на високому рівні. У будь-який момент можна поставити запитання, що цікавить, приїхати на зустріч. Валерія Валеріївна організувала роботу служби як органу, який спочатку допомагає, а вже потім контролює.

ПРО ДЕРЖЛІКСЛУЖБУ

Павло ШАНДРА, засновник мережі аптек «Сітімед»

– За останні кілька років взаємодія між регіональним бізнесом і Державною службою з лікарських засобів в Одеській області помітно покращилася. Регулярно проводяться семінари для лінійного персоналу, а для власників і керівників – круглі столи. На таких зустрічах я познайомився з керівниками інших мереж, і це для мене дуже цінно. Фармацевтична сфера критично важлива для здоров'я громадян, тож регулювання необхідне. Водночас, щоб економіка країни під час великої війни та в післявоєнний період розвивалася і забезпечувала добробут громадян, на мою думку, потрібна суттєва дерегуляція. Розумію, що це компетенція центральних органів влади; на місцях ми можемо лише підсвічувати чутливі питання.

Комунікація зі службою в Одеській області є зрозумілою; додаткових побажань щодо її покращення не маю. Водночас маю звернення до центральних органів влади: важливо дивитися на проблеми «очима бізнесу». Наприклад, участь аптек у програмі медичних гарантій «Доступні ліки» – питання водночас чутливе й важливе. Попри це, чимало мереж працюють у ній не надто активно, а участь фактично закріплена як обов'язкова вимога в ліцензійних умовах.

Михайло МІШИН, генерал-майор Збройних Сил України

– Я все життя був військовим, а після виходу на пенсію працював у службі безпеки фармацевтичної компанії. Саме тоді познайомився з Валерією Валеріївною, яка очолювала велику компанію з колективом у понад тисячу людей. Скажу прямо: вона – керівник-професіонал, вимоглива, дисциплінована, а водночас – уважна й відкрита. Усі завдання були чіткими та зрозумілими, робота організована на високому рівні, з повагою до людей. Часто доводилося працювати у складних умовах, але результат завжди був відчутним. Ми й досі підтримуємо спілкування. Це одне з найцінніших знайомств у моєму житті – не лише у фармбізнесі, а й загалом.

Анна БАШЛИ, директорка мережі аптек «АКС»

– Держліксслужба завжди працює ефективно, професійно, відповідально та цілеспрямовано. Завдяки високому рівню професіоналізму та багатому досвіду її керівника Валерії Ляшенко-Щербакової, ми маємо безліч прикладів, коли питання, що належать до компетенції Державної служби з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області, вирішуються справді на високому рівні. Як суб'єкти господарювання – ліцензіати ми щиро вдячні за постійну підтримку, змістовні консультації та допомогу у роз'ясненні законодавчих норм, які регулюють фармацевтичну галузь.

Ліана УНГУРЯН, професор, декан медико-фармацевтичного факультету ОНМедУ, доктор фармацевтичних наук

– Роботу Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області можна оцінити як ефективну та системну, зважаючи на її тісний взаємозв'язок з фармацевтичною освітою та практикою.

Контрольно-наглядова діяльність Держліксслужби має безпосередній вплив на підготовку майбутніх фармацевтів. У навчальному процесі активно використовуються нормативно-правові документи, якими керується Служба, результати перевірок аптекних закладів, приклади виявлених порушень і, що особливо важливо, – позитивний досвід застосування належних практик. Це дозволяє здобувачам сформувати реалістичне розуміння стандартів GMP, GDP, GPP та інших регуляторних вимог, які визначають якість і безпеку обігу лікарських засобів. Таким чином, Держліксслужба виконує не лише функцію контролю у фармацевтичному секторі, а й виступає важливим партнером у сфері професійної освіти, сприяючи підготовці компетентних фахівців для системи охорони здоров'я.

Комунікація між закладом вищої освіти і Державною службою з лікарських засобів та контролю за наркотиками в Одеській області є прозорою, конструктивною та регулярною. Підписаний Меморандум про співпрацю між Одеським національним медичним університетом і Держліксслужбою забезпечує здобувачам можливість отримувати додаткові теоретичні знання та практичні навички. Зокрема, здобувачі беруть участь у виробничій практиці на базі лабораторії з контролю якості лікарських засобів та медичної продукції служби, що дозволяє їм оволодіти первинним досвідом роботи в реальних умовах. Служба також надає методичну допомогу, сприяє організації виробничої практики здобувачами на фармацевтичних підприємствах, проводить консультації з питань ліцензування, зберігання та використання контрольованих речовин.

Начальниця служби в Одеській області Валерія Ляшенко-Щербакова бере участь у роботі випускної екзаменаційної комісії та здійснює експертизу освітньо-професійних програм за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація». Крім того, представники Держліксслужби проводять гостьові лекції, беруть участь у науково-практичних заходах і круглих столах, долучаються до обговорення актуальних дослідницьких тем. Це дозволяє інтегрувати практичний досвід у навчальний процес і робити освіту більш орієнтованою на сучасні потреби фармацевтичного ринку. Важливо й те, що фахівці Служби демонструють високий рівень професіоналізму, відкритість до діалогу та готовність до співпраці в питаннях, пов'язаних з новими моделями атестації та безперервного професійного розвитку фармацевтичних кадрів.

ПОДІЯ

Галина Владимирська
Фото: Тимофій Мельников, Ангеліна Тарасенко, Марія Москаленко

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ

РЕЙТИНГ 100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!

ДЕСЯТИЙ, ЮВІЛЕЙНИЙ РЕЙТИНГ «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!», ЗАСНОВАНИЙ ДРУКОВАНИМИ ТА ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО МЕДІА ХОЛДИНГУ, ВИЗНАЧИВ СОТНЮ ЛАУРЕАТОК 2025 РОКУ. БУЛО ВІДЗНАЧЕНО ТИХ, ХТО З РОКУ В РІК ЩОДЕННО РОБИТЬ ЗНАЧНИЙ ВНЕСОК У РОЗВИТОК НАШОГО РЕГІОНУ ТА КРАЇНИ, НАБЛИЖАЮЧИ ТАКУ ОЧІКУВАНУ ПЕРЕМОГУ УКРАЇНИ.

Серед критеріїв вибору лауреаток – їхні професійні досягнення, благодійна, громадська та волонтерська діяльність. Адже сьогодні успіх кожної українки – це також її внесок у спільну боротьбу з ворогом, підтримку країни та її громадян у цей важкий час. Жінки на фронті. Жінки – наш надійний тил. Жінки, які навчають, виховують і надихають. Жінки, які вміють любити, чекати, дарувати сили та вселяти віру.

Саме такі жительки Одеси та області цього року удостоїлися честі ввійти до числа переможниць рейтингу «100 успішних жінок Одещини: разом – до Перемоги!».

Південноукраїнський Медіа Холдинг висвітлюватиме здобутки лауреаток на своїх інформаційних платформах – сайтах, телеграм-каналах, у газетах та журналі «Фаворит удачі».

Ознайомитися зі списком лауреаток рейтингу можна на сайті ІА «Одеса-медіа» у розділі «Рейтинги». Список побудований за окремими номінаціями і в алфавітному порядку.



ЦЕРЕМОНІЯ НАГОРОДЖЕННЯ ЛАУРЕАТОК РЕЙТИНГУ «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ: РАЗОМ – ДО ПЕРЕМОГИ!»:

МОМЕНТИ РАДОСТІ ТА СМУТКУ

РЕЙТИНГ «100 УСПІШНИХ ЖІНОК ОДЕЩИНИ» БУВ ЗАСНОВАНИЙ ДРУКОВАНИМИ ТА ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯМИ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО МЕДІА ХОЛДІНГУ 2015 РОКУ. ОТОЖ, 21 БЕРЕЗНЯ 2025-го ВІДБУЛАСЯ ЮВІЛЕЙНА ЦЕРЕМОНІЯ НАГОРОДЖЕННЯ ЛАУРЕАТОК. СИМВОЛІЧНО, ЩО ВОНА, ЯК І ПЕРША, ПРОХОДИЛА У ЧУДОВІЙ ЗОЛОТІЙ ЗАЛІ ОДЕСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО МУЗЕЮ.

Напередодні проведення цьогорічних урочистостей організаторів найбільше хвилювали не звичні у таких випадках турботи, а те, чи не доведеться зупиняти церемонію через оголошення тривоги чи відсутність електроенергії, тим більше, що напередодні знову були ракетно-шахедні обстріли об'єктів енергетики. На щастя, розкішні лю-

стри Золотої зали сяяли кришталевими вогнями (їх навіть спеціально «купали» та готували до церемонії!), не було жодної тривоги і свято відбулося за запланованою програмою.

Закономірно, що останні три роки традиційний рейтинг має назву «100 успішних жінок Одещини: разом – до пере-



Вітальне слово Петра Галчанського



На передньому плані – почесні гості заходу Олег Шкрамко, Микола Федькалов, Артур Царюк та Веніамін Унгурян



Неодноразові лауреатки рейтингу Таміла Афанасьєва і Софія Нагорняк

моги!». Адже сьогодні серед критеріїв вибору лауреаток – не лише їхні професійні досягнення, а й громадська, благодійна та волонтерська діяльність.

Усміхнені, гарно вбрані, позитивно налаштовані лауреатки вітали одна одну та користувалися нагодою сфотографуватися біля гарного бренд воллу – і поодиночці, і групами, чи то з келихом шампанського, чи зі скляночкою соку... Додавала настроя музика: за музейним роялем чаклувала чудова піаністка – викладачка Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф. Данькевича Наталя Петровська.

Урочиста церемонія розпочалася з хвилини мовчання у пам'ять про полеглих українських воїнів, усіх, хто віддав життя за незалежність України, і цивільних людей, які загинули внаслідок ворожої агресії росії проти нашої країни. Усі ми також знаємо, якою ціною доводиться платити за кожен день, прожитий нами в час цієї великої війни, за можливість працювати, творити, любити... Під час хвилини мовчання звучала безсмертна «Мелодія» Мирослава Скорика у виконанні солістки Одеського театру музичної комедії імені Михайла Водяного, Заслуженої артистки України Наталі Ткачук.

Далі до присутніх – лауреаток і гостей заходу – звернувся з вітальним словом голова оргкомітету рейтингу, голова ради директорів Південноукраїнського Медіа Холдингу, Заслужений журналіст України Петро Галчанський. Він же нагородив першу лауреатку, і це був надзвичайно зворушливий момент.



Фудблогерка, волонтерка Олена Беседовська та директорка медцентру Алла Клименко



Полковник Лариса Якобчук завжди щедра на усмішку і оплески



Коментар для телекомпанії «Козир Діджитал» – від Марини Сердиченко



Лауреатки рейтингу Жанна Потапова, Діана Яковлева та Марина Аверіна (на фото – зліва направо)



Ірина Стрелковська, Анна Носенко, Світлана Мельник, Олена Хіль і Людмила Ткаченко



Діана Яковлева, Оксана Рокунець-Сорочан, Марина Овчаренко, Анна Домбровська і Наталія Потоцька



Катерина Куцька, Тетяна Тучак і Олександра Носаль



Анна Носенко, Ірина Сушельницька, Галина Гуменюк, Кармелла Цепколенко, Тетяна Ліптуга, Надія Фомичова, Оксана Бурлай-Пітерова і Світлана Бондар



Денис і Марина Сердиченко, Олена Беседовська, Наталія Терехова, Лілія Леонідова і директорка ІА «Одеса-медіа» Марина Жигалюк



«Мелодія» М. Скорика у виконанні Наталі Ікачук

У першій номінації – спеціальній – відзначалася одна лауреатка, але фактично вона була присвячена двом героїчним дівчатам – мамі і доньці. Певно, немає в нашій країні людини, яка б не знала історію юної художньої гімнастки з Чорноморська **Сашеньки ПАСКАЛЬ**. Вона внаслідок ворожого ракетного обстрілу втратила ніжку і отримала інші численні травми. Попри це після тривалого лікування знайшла у собі сили знову повернутися до занять улюбленим спортом, бере участь у змаганнях і перемагає – і суперниць, і саму себе! У лютому цього року Олександра Паскаль взяла участь у грандіозній виставі у Лондоні, присвяченій річниці від початку повномасштабної ворожої агресії. Мама Саші – Марія Паскаль – весь час, всю любов і енергію самовіддано віддає своїй талановитій і мужній донечці, допомагає їй долати всі труднощі. Отож, саме їй вручили диплом лауреатки і квіти, а Сашеньці – подарунок від компанії «Стратег». Зал вітав їх стоячи!



Петро Галчанський вітає Марію і Сашеньку Паскаль



Лариса Якобчук і Микола Федькалов



Світлана Галич



Олена Дубчак

Далі, уже традиційно на час великої війни, до нагородження і вшанування були запрошені військовослужбовці. Цього разу у номінації **«ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА»** було відзначено дев'ятеро жінок, які несуть службу на різних воєнних посадах, – бойові медики, оператори ударних безпілотних літальних апаратів, капелани, начальник відділення об'єднаної вогневої підтримки, а полковник Лариса Якобчук, яка минулого року була лауреаткою як заступник командира 126-ї

окремої бригади тероборони морської піхоти Військово-Морських Сил ЗСУ, нині вже отримувала нагороду як заступник начальника факультету підготовки спеціалістів Десантно-штурмових військ та морської піхоти з психологічної підтримки персоналу Військової академії (м. Одеса).

Наша шана і любов – захисницям! Дипломи рейтингу та квіти їм вручив начальник Одеського районного управління Головного управління Державної служ-

би з надзвичайних ситуацій в Одеській області, підполковник служби цивільного захисту Микола Федькалов.

Одна з лауреаток у номінації «Охорона здоров'я та реабілітація» – лікар-стоматолог, власниця стоматологічної клініки «MADIM» Марина Лавренко, яка постійно надає безкоштовну допомогу військовим, зробила подарунок від клініки на послугу для наших захисниць – їм було вручено відповідні сертифікати.

Зліва направо: Олена Дубчак, Олена Жевець, Катерина Куцька, Лариса Когут, Микола Федькалов, Олександра Носаль, Марина Пелипенко, Тетяна Тучак і Лариса Якобчук



Від імені лауреаток у номінації «Громадська діяльність» до присутніх звернулася Світлана Осауленко. Зліва – ведуча заходу, редакторка журналу «Фаворит удачі» Галина Владимирська



Марина Атанасова



Усі ми добре знаємо, який значний внесок у те, що наша країна вистояла у цю трагічну пору і дає достойну відсіч ворогові, роблять наші громадські діячки.

Нагородити лауреаток у номінації **«ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»** було запрошено людину, яка добре відома своєю громадською і духовною діяльністю не лише

на Одещині, а й далеко поза її межами, – президента благодійного фонду «Добрий Самарянин», єпископа Одеської Народної Церкви Дениса Сердиченка.



Денис Сердиченко вручає диплом Наталії Делієвій



Нана Хвїтія, Ангеліна Любчак і Денис Сердиченко



Зліва направо: Нана Хвїтія, Світлана Осауленко, Ангеліна Любчак, Лілія Леонідова, Денис Сердиченко і Наталія Делієва



Зліва направо: Наталія Терехова, Зоя Велика, Катерина Гордієнко, Марина Сердиченко, Дмитро Ковбасюк і Людмила Ткаченко

Далі була номінація **«БЛАГОДІЙНА ТА ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»**. Ці жінки до самозречення служать іншим людям, допомагають нашим військовим і підтримують усіх, кого війна позбавила рідної домівки, хто просто не виживе без сторонньої допомоги. Народити наших благодійниць запросили депутата Одеської обласної ради, співзасновника ГО «Спільне рішення» Дмитра Ковбасюка.



Ігуменія Серафима



Вітальне слово Дмитра Ковбасюка

Диплом вручається
Наталії Тереховій





Зліва направо: Олена Колесник, Алла Клименко, Катерина Головатюк, Артур Царюк, Вікторія Бокарева, Марина Лавренко, Тетяна Малихіна і Софія Нагорняк

Наші медики вже п'ять років поспіль – на лінії фронту. Спочатку їм довелося протистояти пандемії Ковіду, а тепер надавати невідкладну допомогу не лише у лікуванні, так би мовити, мирних хвороб, а й рятувати, проводити реабілітацію після ворожих обстрілів і цивільних, і військових. Славний загін одеських медиків (номінація **«ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ТА РЕАБІЛІТАЦІЯ»**) нагородив начальник сортувального відділення 61-го військового мобільного госпіталю, капітан медичної служби Артур Царюк.



Диплом Ірині Головатюк-Юзефпольській вручила Галина Владимірська



Світлана Лаврюкова



Олександр Гордієнко і Валентина Тодорова



Ірина Щетнік

Спорт – це теж прагнення до перемоги і протистояння суперників. І мужніх спортсменок на Одещині чимало. А підтримувати своє здоров'я, перебувати у гарній фізичній формі – це просто життєва необхідність! У номінації **«СПОРТ І ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ»** нагородив лауреаток Олександр Гордієнко – майстер спорту України з боксу, майстер спорту України з кікбоксингу, Президент федерації боксу Одеської області та Президент федерації змішаних єдиноборств ММА в Одеської області, Голова відокремленого підрозділу федерації військово-технологічного спорту України в Одеській області.



Богдан Єгоров вітає лауреаток



Диплом отримує Олена Бортнікова

Далі до нагородження запросили жінок, які все своє життя, навчаючи інших, вчаться самі. І насолоджуються цим процесом, досягаючи вершин у професії. Мова – про наших освітянок і діячок науки. Вручити дипломи лауреаткам у номінації **«ОСВІТА І НАУКА»** та сказати вітальне слово організатори запросили Президента Одеського національного технологічного університету, депутата Одеської обласної ради Богдана Єгорова.



Ніна Кравченко



Олена Скалацька



Віолетта Світлицька



Зліва направо: Олена Хіль, Віолетта Світлицька, Ніна Кравченко, Богдан Єгоров, Олена Бортнікова, Юлія Асєєва, Анна Носенко, Світлана Мельник, Ірина Стрелковська і Олена Скалацька



Зліва направо: Марина Аверіна, Таміла Афанас'єва, Галина Гуменюк, Олена Захарченко-Нетужилова і Олег Радковський



Лариса Соколів



Олена Китайська



Марина Зінченко

Чесť і хвала тим жінкам, що працювали на відповідальних владних посадах до великої війни і не залишили свою країну після її початку, взявши на свої тендітні плечі ще й тягар воєнного часу. Вони з честю керують, направляють, вирішують найскладніші питання, працюють за себе і за тих колег-чоловіків, які стали до лав захисників, і при цьому залишаються жіночними! Наступна номінація: **«ДЕРЖАВНА СЛУЖБА»**. Нагородив державних службовиць перший заступник голови Одеської обласної ради Олег Радковський.

Зліва направо: Валентина Кольчак, Марія Попова, Оксана Рокунець-Сорочан і Олег Радковський



Увесь світ дивується, як нині в Україні не лише виживає, а й розвивається бізнес. І сьогодні все більше підприємств і напрямів започатковують та очолюють жінки. А кошти у бюджет держави – це вагомий внесок у перемогу! Отож, наступна номінація – **«БІЗНЕС ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ»**. Вітав лауреаток Костянтин Палагнюк – засновник ТОВ «Артромед», кандидат медичних наук, завідувач відділення ортопедії та травматології.



Костянтин Палагнюк, Олена Константінова і Альона Кеося



Катерина Скавронік-Рубан



Анастасія Федченко



Бізнесвумен-лауреаток вітає Костянтина Палагнюка



Зліва направо: Анастасія Мул, Христина Ільницька, Костянтин Палагнюк, Алла Мала, Олена Константінова, Альона Кеося, Ната Головченко, Марина Овчаренко і Ірина Сідорук



Вікторія Нестеренко, Діана Яковлєва, Олександр Рябець і Жанна Потапова

«ЮРИСПРУДЕНЦІЯ» – така наступна традиційна номінація рейтингу. І роль правників у цей тривожний час важко переоцінити! Нагороди заслуженим ко-

лежанкам вручив Олександр Рябець – адвокат, засновник та керуючий партнер юридичної компанії «Legal Partner», кандидат юридичних наук, голова

громадської організації «Співка юристів Одеської області», член Національної Асоціації Адвокатів України та Асоціації правників України.



Наталія Бойко



Олександр Рябець вітає колеганок



Віра Ревенко, Ірина Сушельницька і Олександр Козир



Оксана Бурлай-Пітерова вітає лауреаток і дякує організаторам

Є таке поняття, як культурний фронт. Ось його непохитно і талановито тримають на Одещині наші наступні лауреатки. Номінація – **«КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО»**. Чи не з кожною з цих лауреаток особисто знайомий заслужений журналіст України, керівник медіа холдингу «Козир Діджитал» Олександр Козир. Тож йому і доручили їх нагородити. Олександр Олександрович звернувся до лауреаток з вітальним словом, у якому підкреслив їхню вагомую роль у житті суспільства.



Галина Зіцер



Кармелла Цепколенко і Олександр Козир



Ольга Бельницька-Мамонтова і Світлана Бондар



Наталія Ткачук і Надія Фомичова



Тетяна Ліптуга



Олена Гейдер



Лейла Метреф



Антоніна Чеглатонєва

А ось мистецтво краси і стилю опанували переможниці в наступній номінації – **«КРАСА, МОДА І СТИЛЬ»**. І присутні у залі лауреатки своїм виглядом свідчили, наскільки важливо для жінки у будь-які, навіть найтрагічніші часи були стильною і гарною. Дипломи у цій номінації вручив Олег Суслов – головний редактор газети «Вечірня Одеса».



Наталія Потоцька
і Анна Домбровська



Ольга Молдованова



Зліва направо: Олена Беседовська, Дора Дукова, Веніамін Унгурян, Діана Таранова і Ольга Філіппова

Без перебільшення можна сказати, що сьогодні до діяльності журналістів і блогерів – чи не найбільша увага у суспільстві. До їхніх слів прислухаються, їм довіряють, а це –

особлива відповідальність. Наголосив на важливості такої роботи і привітав лауреаток у номінації **«ЗМІ ТА БЛОГЕРИ»** депутат Одеської обласної ради Веніамін Унгурян.

Чудовим мистецьким оздобленням церемонії стали виступи вихованців Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф. Данькевича. Присутні вітали гучними оплесками і записували на телефони виступи ансамблів, якими керує Юлія Костандова.

Головним спонсором заходу виступило представництво славетної ТМ «Кока-Кола». А квіти для лауреаток підготував концептуальний бутик флористики та декорування VARVARA.

Після урочистої церемонії нагородження присутніх запросили на святковий фуршет до нижньої зали музею.

Організатори церемонії щиро вдячні всім, хто допоміг підготувати і провести цей урочистий захід! Насамперед – колективу Одеського літературного музею на чолі з Тетяною Іванівною Ліптугою. Подяка також керівництву і колективу Одеського вищого професійного училища морського туристичного сервісу за допомогу в сервіруванні столів і обслуговуванні. Це робили, під керівництвом майстра, студенти, які тільки вчаться всім тонкощам сервісу, але вже видно, що вони будуть відмінними фахівцями!

Момент нагородження знімався професійними фотографами, робилися колективні фото, а далі лауреаток запрошували на фотосесію до бренд воллу, де працювала одна з найкращих одеських фотомайстринь Ангеліна Тарасенко. Отож, фотографій на добру згадку про подію багато! 📸



Виступають студентські ансамблі (керівник – Юлія Костандова) Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф. Данькевича (директорка – лауреатка рейтингу Олена Бортнікова)





Таміла Афанасьєва

У ПЕРЕДДЕНЬ МІЖНАРОДНОГО ДНЯ МИРУ, ЯКИЙ ВЕСЬ ЦИВІЛІЗОВАНИЙ СВІТ ВІДЗНАЧАЄ 21 ВЕРЕСНЯ, В ОДЕСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ ВІДБУВСЯ КРАСИВИЙ УРОЧИСТИЙ ЗАХІД – ФОРУМ МИРУ ТА ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ. ЙОГО ОРГАНІЗУВАЛА ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА МИРУ, ЯКУ ОЧОЛЮЄ ДЕПУТАТКА ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ТАМІЛА АФАНАСЬЄВА, А СЕРЕД УЧАСНИКІВ БУЛО ЧИМАЛО ЗНАНИХ ОДЕСИТІВ ТА МОЛОДІ, ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ, НАУКОВИХ УСТАНОВ, ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ДУХОВЕНСТВА.

ТАМІЛА АФАНАСЬЄВА:

«МИР –
ЦЕ ЩОДЕННА
РОБОТА КОЖНОГО
З НАС»





Коли в країні точиться війна, нехтувати мирними ініціативами принаймні недоцільно. Під час форуму мова йшла про пошук дієвих інструментів для наближення миру в Україні та її повоєнного відновлення. Перший заступник голови

Одеської обласної ради Олег Радковський у вітальному слові до учасників заходу зазначив, що сьогодні мир для кожного українця є не тільки метою і мрією, а й відповідальністю перед майбутніми поколіннями.

– Ми розуміємо, що справжній мир – це не тільки тиша після пострілів, це справедливість та ефективна повоєнна відбудова нашої держави, – додав політик. – Сьогодні ми можемо відверто говорити про виклики і шукати конкретні



Олег Радковський



Марія Попова



Олег Етнарович



Ірина Бірюкова



Олена Хіль



Веніамін Унгурян



Андрій Крупник



Юлія Пивоварова



шляхи відновлення України. Дякую організаторам за проведення цього важливого заходу, який є черговим майданчиком для наближення миру в Україні.

Своїми думками щодо шляхів відродження країни і Одеси, зокрема, поділилися депутат Одеської міськради, голова Постійної комісії з питань освіти, спорту, культури і туризму Олег Етноро-

політики у цій сфері як для досягнення миру, так і для процесу відбудови говорила представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Одеській області Марія Попова.

Представники закладів вищої освіти міста презентували присутнім свої напрацювання щодо реформування економіки та підприємництва регіону і країни, зва-

відома співачка, благодійниця та волонтерка Наталія Валевська, директор – художній керівник Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. Василя Василька Юлія Пивоварова.

На початку форуму у виконанні хору студентів Одеського фахового коледжу мистецтв ім. К.Ф. Данькевича пролунав Гімн України, далі у їх виконанні звучали музичні патріотичні твори, а насамкінець до хору приєдналася як солістка Наталія Валевська.

Хлопці з Одеського морехідного фахового коледжу імені О. І. Маринеско розгорнули велетенський рушник миру, поєднаний із менших рушників, вишитих в традиціях різних регіонів України.

– Мир – це щоденна робота кожного з нас, – резюмувала Таміла Афанасьєва. – Саме тому ми створюємо такі майданчики для діалогу, щоб виробляти спільні рішення, спрямовані на відновлення нашої країни. Вірю, що через єдність і спільну працю ми зможемо наблизити той день, коли слово «мир» стане не мрією, а реальністю для всіх українців. ❏

“ВІРЮ, ЩО ЧЕРЕЗ ЄДНІСТЬ І СПІЛЬНУ ПРАЦЮ МИ ЗМОЖЕМО НАБЛИЗИТИ ТОЙ ДЕНЬ, КОЛИ СЛОВО «МИР» СТАНЕ НЕ МРІЄЮ, А РЕАЛЬНІСТЮ ДЛЯ ВСІХ УКРАЇНЦІВ».

Таміла АФАНАСЬЄВА

вич, депутат Одеської обласної ради, організатор Молитовних сніданків на Одещині Веніамін Унгуран, проректор НУ «Одеська юридична академія» Валентин Федоров, доцент Національного університету «Одеська політехніка», кандидат політичних наук Андрій Крупник. Про захист прав людини в країні та регіоні зокрема, про важливість державної

жаючи на виклики сьогодення. А на важливості розвитку культури та, попри воєнний стан, активній підтримці діяльності культурних і освітніх інституцій наголошували у своїх виступах Генеральний директор Одеської національної наукової бібліотеки Ірина Бірюкова, ректор Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової Олена Хіль,





VIII ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ:

КОНСОЛІДАЦІЯ ЗАДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

12 вересня в Одесі, у відновленому після ворожого обстрілу готелі «Брістоль» відбувся VIII Південноукраїнський форум. Асоціація правників України запросила до участі з різних регіонів України провідних експертів інвестиційних фондів, донорських програм, банків, страхових компаній та міжнародних фінансових організацій для плідної роботи та дискусії з бізнесом, представниками

урядових структур, місцевої влади, державних підприємств в галузі логістики, інфраструктури, експорту та імпорту.

Основна мета заходу: попри всі виклики часу і воєнний стан в Україні консолідувати зусилля для забезпечення сталого розвитку країни, пошук нових шляхів розвитку, підтримка діючих проєктів та залучення інвесторів у розвиток нових.

— Разом наш голос гучніший, — зауважила організатор VIII Південноукраїнського форуму Світлана Сергєєва, членкиня правління Асоціації правників України, партнерка АО «Юридичне бюро Сергєєвих». — Символічно, що перший Південноукраїнський форум ми теж проводили саме в Одесі — ключовому логістичному та торговому хабі країни. І сьогодні ми запросили еліту у транспортній, інфраструктурній, економічній сфері, а також представників державних структур, приватного сектору для предметної розмови про те, що вже працює для бізнесу та які інструменти варто використовувати зараз, щоб діяти



Організатори форуму Світлана Сергєєва і Діана Яковлева

впевнено і бути готовим до післявоєнного відновлення.

Особливу увагу було приділено питанням державної підтримки та кооперації бізнесу: від дотацій і субвенцій до переходу на кластерні моделі, що відкривають

доступ до фінансування.

Політичні, правові та фінансові гарантії для вітчизняних та іноземних інвесторів, страхування воєнних ризиків — ці та інші питання обговорювались на першій сесії, яку модерувала Діана Яковлева, партнерка ЮК «AS Legal», голова відділення АПУ в Одеській області.

Окрема сесія форуму була присвячена транспорту та логістиці. Модернізація залізниць,

доріг та портів; інтеграція України в європейську транспортну мережу та адаптація транспортної системи до нових геополітичних реалій — ці та інші питання обговорили Дмитро Димчогло, засновник ТОВ «Річковий порт Орлівка», Олександр Лазарєв, директор ТОВ «Ламарін», Анна Лазуренко, директорка з юридичних питань НІБУЛОН та Тетяна Тітаренко, керуюча партнерка Юридичної компанії LEGRANT. В'ячеслав Харкавенко, заступник голови ДП «Адміністрація морських портів України», говорив про поточний стан українських портів і необхідність розвитку портової інфраструктури.

Остання сесія форуму була присвячена актуальним юридичним антикризовим інструментам для бізнесу.

Загалом спікери обговорили значне коло тем, що надає впевненості в спроможності бізнес-структур, влади, громадських та донорських організацій працювати спільно з орієнтиром на успішний розвиток країни попри всі виклики нашого часу. ■



В ОДЕСІ ВІДКРИВСЯ «ОФІС ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ» –

НОВИЙ СЕРВІС ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДЯН



8 ВЕРЕСНЯ В ОДЕСІ ЗАПРАЦЮВАВ «ОФІС ПОДАТКОВИХ КОНСУЛЬТАНТІВ». ПРЕЗЕНТУВАЛИ ОФІС НАЧАЛЬНИК ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДПС В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ ЮРІЙ ГУРСЬКИЙ ТА В. О. ЗАСТУПНИКА НАЧАЛЬНИКА ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДПС В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ, КЕРІВНИК РОБОЧОЇ ГРУПИ ДМИТРО ХАНДУСЕНКО.

Одеса стала одним із двадцяти українських міст, де стартував новий сервіс для платників податків. Як розповіла в ході онлайн-зустрічі в. о. Голови Державної податкової служби України



Юрій Гурський, начальник Головного управління ДПС в Одеській області



Дмитро Хандусенко, в. о. заступника начальника Головного управління ДПС в Одеській області, керівник робочої групи

Леся Карнаух, війна завдала серйозних ударів по економіці: тисячі підприємств були зруйновані або змушені припинити діяльність, багато компаній переїхали з небезпечних регіонів. У цих умовах податкова служба вирішила зробити важливий крок – відкрити центри, де бізнес і громадяни можуть отримати безоплатні консультації та підтримку.

– Сьогодні презентували важливий для бізнесу і для кожного платника податків держави проєкт – Офіс податкових консультантів. Дуже вдячна, що ідею ДПС підтримали міністр фінансів Сергій Марченко та міністр економіки Олексій Соболєв. Це ще один приклад, що влада спільно думає, як підтримати кожного платника, який сьогодні підтримує країну та наповнює бюджет. Офіси відкрили одночасно у 20-ти регіонах нашої країни, крім Донецької, Луганської, Сумської, Запорізької, Херсонської областей та АРК Крим. Як тільки дозволятиме безпекова ситуація – такі Офіси з'являться і там. Бо дбаємо насамперед і про безпеку наших людей, – наголосила Леся Карнаух під час відкриття.

За словами очільниці ДПС України, ідея відкриття Офісів виникла після того, як свою ефективність показали консультаційні центри з питань ризиків. Їх було організувано для того, щоб допомогти бізнесу розібратися в питаннях розблокування податкових накладних та ризиковості підприємств.

– Сьогодні в режимі телемосту відкрили одразу всі Офіси. Наживо поспілкувалися з підприємцями. Загалом до заходу долучилися майже 230 представників бізнесу.



Офіс податкових консультантів – це не чергові кабінети чи вивіски. Це мережа пунктів турботи – де підприємець, ФОП чи громадянин може отримати пораду, що зекономить йому час, гроші й нерви. Головне – це спілкування віч-на-віч. Консультант та відвідувач.

Принципи роботи дуже прості: увага, повага, довіра. Всі консультації безкоштовні.

В кожному регіоні вже сформовані і стали до роботи команди. У кожному Офісі працюватиме не менше 6 фахівців. Всього до роботи Офісів залучено майже 1,5

тисячі податківців, – додала Леся Карнаук. – Наша мета – допомогти кожному платнику податків ухвалювати правильні рішення і допомагати бізнесу рухатися вперед без страху й помилок. Бо як показала практика питань до податкової дуже багато. Іноді бізнесу бракує знань і ресурсів для впевненого виконання податкових зобов'язань, іноді громадяни не знають, як правильно сплатити той чи інший податок. Тому, як уникнути таких помилок та розібратися в складних податкових питаннях, маємо допомогти саме ми – податківці.

Ідея «Офісу податкових консультантів» полягає в тому, щоб працювати на випередження. Тут можна отримати консультацію від фахівців, зрозуміти, як правильно планувати податкові зобов'язання, підготуватися до перевірок і уникнути зайвих штрафів.

– Зустрічатиме наших відвідувачів модератор, який визначить, до кого зі спеціалістів вам потрібно звернутися з приводу того чи іншого питання. Усі наші фахівці – працівники практичних відділів Головного управління ДПС в Одеській області, які компетентні у своїх напрямках. Впевнений, що Офіс стане місцем довіри, партнерства та професійної підтримки. В Офісі завжди раді кожному, хто прагне прозорого, чесного та стабільного розвитку, – зазначив Юрій Гурський.

Головний принцип нового сервісу звучить у трьох словах: увага, повага, довіра. Це означає, що тут готові вислухати навіть у найскладніших ситуаціях, цінують час платників і намагаються зробити процеси максимально простими та зрозумілими.

Дмитро Хандусенко додав, що податкова служба завжди готова до нових викликів.

– Наша першочергова мета – допомога бізнесу. Ми хочемо, щоб податкове законодавство було для них більш зрозумілим, адже підприємці сьогодні є великою підтримкою держави в економічній сфері. Сподіваємось, що підприємці зможуть знайти в новоствореному Офісі відповіді на всі питання та шляхи вирішення проблем, адже цей майданчик має значно пришвидшити комунікацію, – підкреслив Дмитро Хандусенко.

Відкриття таких офісів у різних регіонах України – це не лише про податки. Це про відновлення довіри між державою та бізнесом і про підтримку економічної стійкості країни під час війни.

Новий сервіс у Одесі – це шанс для підприємців і громадян відчувати, що податкова може бути партнером, а не лише контролером. ❗



ЗНАЙ НАШИХ!

Галина Владимірска
Фото: Олег Владимірський

АЛЬПКЛУБ «ОДЕСА»:

ПІДКОРЕННЯ
ГІР
І ВИХОВАННЯ
СИЛЬНИХ
ДУХОМ
ЛЮДЕЙ

50
РОКІВ



27 ВЕРЕСНЯ АЛЬПКЛУБ «ОДЕСА» НА ТЕРИТОРІЇ «СКЕЛЕДРОМУ», ЩО НА МОРСЬКОМУ УЗБЕРЕЖЖІ, ВІДЗНАЧИВ ДЕНЬ АЛЬПІНІСТА. НА УРОЧИСТИЙ ЗБІР ПРИЙШЛИ СПОРТСМЕНИ РІЗНОГО ВІКУ ТА ТРЕНЕРИ, ЇХ ВІТАЛО КЕРІВНИЦТВО КЛУБУ І ЗАПРОШЕНІ ГОСТІ. ЗАЗВИЧАЙ МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ АЛЬПІНІЗМУ ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ У СВІТІ 8 СЕРПНЯ, ОДНАК ЗІБРАТИ ВЛІТКУ БІЛЬШІСТЬ АЛЬПІНІСТІВ І СКЕЛЕПАЗІВ, СЕРЕД ЯКИХ БАГАТО ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ І СТУДЕНТІВ, ПРОСТО НЕМОЖЛИВО. А ОСЬ НАПРИКІНЦІ ВЕРЕСНЯ БІЛЯ «СКЕЛЕДРОМУ» БУЛО ДУЖЕ ЛЮДНО І РАДІСНО. ТИМ БІЛЬШЕ, ЩО ДЛЯ ОДЕСИТІВ, ЗАХОПЛЕНИХ ГІРСЬКИМИ СХОДЖЕННЯМИ І ПІДКОРЕННЯМ СКЕЛЬ, ЦЕ СВЯТО НИНІ БУЛО ПОВ'ЯЗАНЕ ЗІ ЗНАЧУЩОЮ ДАТОЮ В ЖИТТІ САМОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ: АЛЬПКЛУБУ «ОДЕСА» ВИПОВНИЛОСЯ 50 РОКІВ!

Спортсменів і тренерів, які вишикувалися в урочистий стрій, вітав президент Альпклубу «Одеса», Заслужений тренер України, майстер спорту з альпінізму Валентин Симоненко, а також депутат Одеської міської ради, голова постійної комісії з питань освіти, спорту, культури і туризму, майстер спорту з регбі Олег Етнарівич.



Валентин
Симоненко



Олег
Етнарівч



Було урочисто піднято Державний прапор України і прапор альпклубу.

У своєму виступі Валентин Костянтинів, зокрема, нагадав, що хоча клубу цього року виповнюється пів сторіччя, та коріння цього громадського об'єднання сягає далекого 1890 року, коли в Одесі було засновано Кримсько-Кавказький гірський клуб. Саме гори Кавказу та Криму тоді підкорювали одесити. Історичні зміни в країні, звісно, позначилися на долі клубу, однак альпіністський рух тривав. І в 1936 році Олександр Володимирович Блещунов заснував в Одесі першу

секцію альпінізму, а далі вони створювалися в численних спортивних товариствах. Роки випробувань перевірили на міцність ідею добровільного об'єднання людей, які закохані у гори і прагнуть зазирнути за межу повсякденного, пізнати природу і себе в екстремальних умовах сходження. Сьогодні Альпклуб «Одеса» – це спільнота понад 200 однодумців, що добровільно об'єдналися задля сприяння заняттям альпінізмом та скелелазінням, реалізації заходів зі спортивної і природоохоронної діяльності.

– Альпінізм, певно, єдиний вид спорту, у якому для досягнення успіху треба не лише розуміти фізіологію людини, а й мати знання з географії, гляціології, метеорології, геології, – наголосив Валентин Симоненко. – Це спорт, який вимагає концентрації духовних, інтелектуальних та фізичних можливостей людини, здатності приймати миттєві та далекоглядні рішення. Без цих якостей досягти вершини неможливо. Адже гори, коли дивишся на них з вершини, нагадують мозок планети, тож і вимагають розумного ставлення до себе! Заняття альпінізмом – це своєрідний процес природного відбору людей, причому не тільки і, навіть, не стільки за їхніми фізичними можливостями, а зважаючи на наявність таких людських цінностей, як надійність, почуття колективізму, командний дух, взаємовиручка, вміння швидко приймати конкретні рішення з урахуванням знань і досвіду.

З огляду на такі вимоги, в клубі розроблена система навчання зі всіх значених аспектів альпінізму. Щорічно, з жовтня по травень, у приміщенні клубу проводиться лекційна робота. А на навчально-тренувальній базі «Скеледром» протягом усього року тричі на тиждень тривають тренування з демонстрацією майстер-класу досвідченими альпіністами та скелелазами.

Альпінізм розвивається і трансформується разом із суспільством, відповідно до розвитку науки і техніки. Він став основою для виникнення нових видів спорту. Зокрема, за останні 50 років на базі альпінізму почало культивуватися скелелазіння, яке вже стало окремим олімпійським видом спорту, а також лідо-

лазіння, скайраннінг тощо. З ініціативи керівництва клубу 20 років тому було створено спеціалізовану спортивну школу зі скелелазіння. Нині це відома у всій країні школа олімпійського резерву.

Творчий, системний підхід до навчально-виховної роботи, проведення і участь у численних змаганнях та експедиціях, відповідна матеріально-технічна клубна база (протягом усього року функціонують два спортзали для тренувань зі скелелазіння і, звісно, унікальна споруда «Скеледрому») дали вражаючі результати. 59 альпіністам клубу було присвоєне звання майстра спорту, двоє стали Заслуженими майстрами спорту, а сім спортсменів – майстрами спорту міжнародного класу. Скелелазіння – значно молодший вид спорту, але і в ньому серед одеситів уже є 23 майстра спорту і п'ятеро майстрів спорту міжнародного класу. У нас п'ятеро Заслужених тренерів України (три – альпіністи і два – скелелазери). Сотні спортсменів стали переможцями та призерами чемпіонатів України, міжнародних змагань з альпінізму та скелелазіння.

Урочистий стрій завершився нагородженням ветеранів Альпклубу «Одеса» Почесними грамотами і врученням пам'ятних подарунків.

Після цього всі пройшли до меморіальної ротонди, встановленої у пам'ять про загиблих альпіністів. І це, на превеликий жаль, не лише ті, хто загинув під час сходжень. У російсько-українській війні поліг один з найбільш перспективних одеських спортсменів Тарас Цушко – майстер спорту з альпінізму, багаторазовий чемпіон України з альпінізму, член національної збірної команди. Президент Альпклубу «Одеса» Валентин Симоненко і віцепрезидент та директор клубу, Заслужений тренер України, Заслужений майстер спорту, підкорювач Евересту Мстислав Горбенко поклали до пам'ятного знаку у ротонді квіти.

А далі всіх запросили до «Скеледрому», де відбулися показові виступи спортсменів – від зовсім юних до вже досвідчених. І це було надзвичайно видовищно і захоплююче. Підрастає гідна зміна нашим знаменитим одеським альпіністам і скелелазам! ■

СВЯТКОВА ДАТА

Влада Галіна
Фото: Тимофій Мельников



«ДОБРИЙ САМАРЯНИН»:

33 РОКИ ДОБРИХ СПРАВ

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «ДОБРИЙ САМАРЯНИН» СВЯТКОВО ВІДЗНАЧИВ СВОЄ 33-РІЧЧЯ. ДАТА ВАГОМА І СИМВОЛІЧНА, ТОЖ НА УРОЧИСТОСТІ У ХРАМ ОДЕСЬКОЇ НАРОДНОЇ ЦЕРКВИ, ЩО У СКВЕРІ ГЕОРГІЯ ГАМОВА, ЗАПРОСИЛИ НЕ ЛИШЕ АКТИВІСТІВ ФОНДУ І ВОЛОНТЕРІВ, А Й ГЛАВ ХРИСТИЯНСЬКИХ КОНФЕСІЙ ОДЕСИ, ОЧІЛЬНИКІВ ГРОМАДСЬКИХ ТА БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ПРЕДСТАВНИКІВ ВЛАДИ, ДЕПУТАТІВ МІСЬКОЇ І ОБЛАСНОЇ РАД, КАПЕЛАНІВ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.

Вітальне слово
Дениса Сердиченка



Команді «Доброго Самарянина» вдалося створити дуже гарне і сповнене тепла свято. Звучало багато вітань, теплих слів і, звісно, молитов. Гості вручали нагороди і пам'ятні подарунки керівництву фонду, а керівництво фон-

ду – відзнаки його активістам. Дружні обійми, щирі усмішки й музичні вітання, а ще – чудовий легкий літній фуршет у парковій зоні біля храму...

А головним змістом свята була, насамперед, згадка про численні до-



брі справи, які вдалося зробити за ці 33 роки. Це була оповідь про серця, які не можуть пройти повз чужий біль. Виступи керівників фонду і гостей, зворушливий відеофільм, створений до події, переконливо засвідчили: «Добрий Самарянин» – це найбільший осередок благодійності в Одесі.

– Діяльність благодійного фонду «Добрий самарянин» – це робота не однієї людини і навіть не одного покоління, – зазначає його президент Денис Сердиченко, єпископ Одеської Народної Церкви. – Це ціла команда людей, об'єднана одними принципами та однією ідеєю. Головний принцип – служачи людям, ми служимо Богу. Команда нашого фонду відрізняється тим, що щиро та відкрито присвячує себе спільній справі. Фонд має власну історію, наступність у другому поколінні. Засновники – Петро Володимирович та Тетяна Андріївна Сердиченко – заклали у 90-х ті принципи діяльності, які команда сповідує і сьогодні. Я дякую Богові, що на початку 2022 року провідні співробітники

не полишили свої робочі місця і ще більш ревно та самовіддано продовжили працювати. Команда поповнюється новими співробітниками і волонтерами, що не може не тішити серце.

...Під час свята не раз звучало: благодійність – це коли очі світяться не

від слави, а від любові, це коли через прості дії людей видно Того, Хто творить справжні чудеса. «А світло ваше нехай світить перед людьми, щоб вони бачили добрі діла ваші та прославляли Отця вашого, що на небі» (Євангеліє від Матвія 5:16) ■



Об'єднані вірою і доброчинністю: (зліва направо) Анатолій Бровченко, Роман Медяник, Денис і Марина Сердиченко, Наталія Терехова





ОДЕСА І

Із початком повномасштабної агресії Росії проти України польський народ виявив не лише співчуття, а й справжню братерську підтримку. Одним із яскравих прикладів цієї допомоги стала дружба між польським містом Члухув та українською Одесою, що почалася в перші тижні війни, коли до Польщі прибули сотні українських жінок з дітьми, рятуючись від вибухів і страху втрати найдорожчих.

Громада Члухува – міська влада, жителі та благодійники – виявили величезну турботу і людяність. Українців приймали з відкритим серцем. Для дітей організували навчання, для жінок – проживання, допомогу у пошуку роботи та мовну адаптацію. Понад 250 українських дітей було рівномірно розподілено по школах Члуховського повіту у Поморському воєводстві.

У цій великій справі ключову роль відіграли староста Члуховського повіту Александр Гаппа та бурмістр міста Ришард Шибайло разом зі своїми командами. Велика подяка також – раднику Генрику Крузінському, який також долучився до організації допомоги.

Справжню місію людяності виконали й директори шкіл: Малгожата Гостомчик – Комплекс спортивних шкіл ім. Польських олімпійців, Сільвія Рековська –

ПОКАЗУЮТЬ ПРИКЛАД



Бурмістр Члухува Ришард Шибайло приймає у подарунок прапор Одеси

Комплекс агробізнес-шкіл, Данута Пургал – Комплекс закладів післясередньої освіти в м. Чарне, Ядвіга Слухаська – Початкова школа № 1, а також учителька Марія Опар. Одесити щиро вдячні їм, тож від імені заступника Одеського міського голови Павла Вугельма-

на та голови Одеської регіональної організації НСЖУ Юрія Работіна директорам польських шкіл урочисто вручили подяки за значний внесок у долю українських дітей.

Ця співпраця поступово переросла у стійкі зв'язки між двома містами – Оде-



Зустріч в Одеському регіональному відділенні НСЖУ



Дружня розмова Анджея Пруського й Івана Ліптуги



ЧЛУХУВ

ЩИРОЇ ДРУЖБИ І СПІВПРАЦІ



У відділенні НСЖУ.
З прапором
м. Члухув Юрій
Работін, Анджей
Пруський
і Валерій Осипов

Діти з України –
у парку атракціонів
Члухува



сою та Члухувом. Спочатку було налагоджено листування між міськими владними установами, в якому обговорювалися можливості співпраці в галузі освіти, роз-

витку спорту та підготовки дітей до здобуття професійних навичок.

Виявилося, що Члухув пропонує широкі можливості для українських дітей

у здобутті знань із ландшафтного дизайну, кулінарного мистецтва, інформатики та багатьох інших сфер. Невдовзі після цього були надіслані офіційні запрошення до обміну делегаціями та підписання угод про співпрацю в галузях освіти, культури, туризму й спорту.

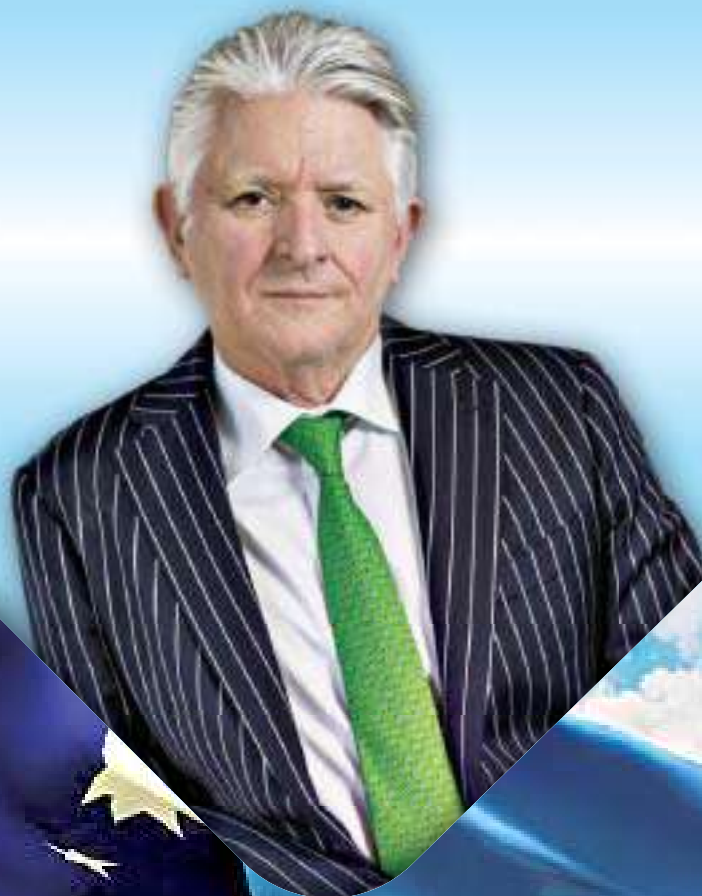
На жаль, через складну ситуацію та постійні обстріли Одеси мер міста Геннадій Труханов разом із делегацією не зміг відвідати Польщу. Натомість під час візиту до Одеси один із підприємців Члухува Анджей Пруський відвідав Одеську міську раду. Він зустрівся із директором Департаменту міжнародного співробітництва, культури та маркетингу Іваном Ліптугою. Вони обговорили перспективні напрями співпраці, обмінялися символічними подарунками та сувенірами. Цікаво, що прапори обох міст мають однакові кольори і відрізняються лише гербами.

Візит Анджея Пруського також включав зустріч із головою Одеської регіональної організації Національної спілки журналістів України Юрієм Работіним. У рамках цієї зустрічі обговорили напрями культурно-інформаційної співпраці та роль журналістики в об'єднанні народів.

До речі, вже у переддень нового навчального року до Члухува з різних областей України приїхало на навчання 68 дітей. Староста Члухувського повіату Александр Гаппа влаштував їм урочисту зустріч у парку, катання на атракціонах і святковий обід. А потім дітей розподілили за місцем проживання і визначили, у яких класах вони навчатимуться.

Історія співпраці Члухува й Одеси – це яскравий приклад того, як із доброго серця та щирих намірів народжується велика міжнародна дружба, здатна подолати будь-які труднощі. А українсько-польське партнерство, яке зміцніло у важкий для нашої країни час, стає символом єдності, людяності та спільного майбутнього. 🇺🇦

**Валерій ОСИПОВ, керівник секретаріату
Одеської регіональної організації НСЖУ**



АВСТРАЛІЄЦЬ Кріс ГАРНО

ЦІНУЄ КОЖЕН
ДЕНЬ ЖИТТЯ
І ПРАГНЕ
ДОПОМАГАТИ
ВИМУШЕНИМ
ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ
З УКРАЇНИ

У ТРАВНІ
2022 РОКУ
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ
ДИРЕКТОР КОМПАНІЇ
FAWKNER PROPERTY
ТА ЇЇ ЗАСНОВНИК
КРІС ГАРНО ІНІЦІЮВАВ
ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИЙ
ЗАКЛИК ДО КОРПОРАТИВНОЇ
АВСТРАЛІЇ ЗІ ЗБОРУ ДВОХ
МІЛЬЙОНІВ АВСТРАЛІЙСЬКИХ ДОЛАРІВ
ДЛЯ ФОНДУ ПІДТРИМКИ ПЕРЕСЕЛЕННЯ
UKRAINE CRISIS APPEAL, ОСОБИСТО
ПОЖЕРТВУВАВШИ 100 ТИСЯЧ.

У ВЕЛИКОМУ ІНТЕРВ'Ю З ДЕЙМОНОМ КІТНІ
ДЛЯ ВИДАННЯ THE AUSTRALIAN КРІС ГАРНО
РОЗПОВІВ ПРО ТЕ, ЩО НИМ КЕРУЄ
ТА ЯК РОСІЙСЬКЕ ВТОРГНЕННЯ В
УКРАЇНУ СТАЛО ПОШТОВХОМ
ДО АКТИВНОЇ ДОПОМОГИ
ВИМУШЕНИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ
І ЗБОРУ КОШТІВ ВІД
АВСТРАЛІЙСЬКОГО
БІЗНЕСУ.



Засновник Fawcner Property Group Кріс Гарно на заході в Mirrabooka Square у травні

«УМИТЬ Я ВІДЧУВ ВЛАСНУ СМЕРТНІСТЬ»

Для надзвичайно приватної та впливової постаті у фінансових колах Мельбурна Кріса Гарно два випробування – онкологічна хвороба і війна в Україні – стали точками перелому. Минули роки після найбільшої битви у його житті, й тепер Кріс Гарно прагне, аби кожен день був сповнений змісту і мав значення.

“ «МЕТА СЕРПНЕВОГО ЗАХОДУ БУЛА ПОДВІЙНОЮ: ПО-ПЕРШЕ, ЗІБРАТИ КОШТИ, А ПО-ДРУГЕ – НЕ ДОПУСТИТИ, ЩОБ ТЕМА УКРАЇНИ ЗНИКЛА З ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ. КОЛИ МАЄШ ВИЩУ МЕТУ, З’ЯВЛЯЄТЬСЯ ЗОВСІМ ІНШИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГІЇ».

Українське місто Буча під Києвом стало трагічним символом жорстокості у війні проти російських загарбників. У березні, після відступу російських військ, у Бучі було знайдено 458 тіл, серед них – 12 дітей. А ввечері 24 серпня, у День Незалежності України, на благодійному гала-вечорі в готелі Hyatt у Мельбурні символічним центром стала традиційна українська мотанка, зроблена дітьми, врятованими з притулку в Бучі.

Стефан Романів, співголова Австралійської федерації українських організацій та віцепрезидент Світового конгресу українців, вийшов на сцену, щоб передати цю ляльку фінансовому раднику з Мельбурна Крісу Гарно.

Романів назвав її «невеликим, але надзвичайним знаком вдячності від української громади» за роботу, яку Гарно та його компанія Fawcner Property Group провели для підтримки переселення українців в Австралії. Тоді ж вдалося зібрати два мільйони доларів для Фонду переселення *Ukraine Crisis Appeal* після того, як у травні Fawcner Group зробила пожертву в розмірі 100 тисяч доларів.

Фонд надає допомогу у переселенні українців, включаючи програми психологічної підтримки, працевлаштування та навчання життєвим навичкам – від плавання й надання першої допомоги до курсів водіння.

«Мета серпневого заходу була подвійною: по-перше, зібрати кошти, а по-друге – не допустити, щоб тема України зникла з інформаційного поля, – говорить Гарно. – Коли маєш вищу мету, з’являється зовсім інший рівень енергії».

Темою вечора стало давньогрецьке слово *Philotimo* – поєднання честі, порядності, обов’язку, гордості, гідності та мужності. Гарно зазначив, що ці цінності співзвучні його влас-



ним життєвим переконанням.

Того вечора в *Hyatt* до нього приєднався український підприємець Алекс Винокур, засновник і генеральний директор керуючої компанії *BetaShares* із активами у 21 мільярд доларів, який у липні 2022 року започаткував першу в Австралії благодійну організацію, спрямовану на підтримку жертв російсько-української війни.

Серед гостей також були посол України в Австралії та Новій Зеландії Василь Мирошниченко, колишній міністр торгівлі та оборони Ден Техан, колишній суддя Верховного суду Джек Раш, сенаторка-аборигенка Джасінта Нампіджінпа Прайс та відомий мельбурнський бізнесмен сер Род Еддінгтон.

МОТИВАЦІЯ ДІЯТИ

Іронія долі полягає в тому, що до того, як команда *Fawcner Property* у травні 2022 року разом із *Rotary Australia* та Австралійською федерацією українських організацій запустила

“«МИ МАЄМО ДІЯТИ ТАК, ЯК ДІЯЛИ ПІД ЧАС ВІЙНИ В СИРІЇ. ТРЕБА ЗНАЙТИ СПОСІБ ПРИЙНЯТИ В КРАЇНУ ЯКОМОГА БІЛЬШЕ ВИМУШЕНИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ З УКРАЇНИ».

кампанію «Ми єдині з Україною», сам Кріс Гарно ніколи в житті не зустрічав жодної української людини.

«А тепер я думаю, що вони належать до найпрекрасніших народів, яких мені коли-небудь доводилося зустрічати», – зізнається він.

Початком ініціативи стала розмова Гарно з Даном Теханом у лютому – лише за кілька днів після того, як Володимир Путін розпочав криваву атаку на Київ. Бізнесмен із Мельбурна, батько двох дітей, уже бачив достатньо жаклих кадрів із дітьми, втягнутими у війну, аби відчувати потребу діяти.

«Мені було настільки боляче дивитися на них, що я просто не міг. Тоді я вирішив: треба зрозуміти, що я можу зробити, – згадує він. – Я сказав Дану: ми маємо діяти так, як діяли під час війни в Сирії. Треба знайти спосіб прийняти в країну якомога більше вимушених переселенців з України».

За місяць потому Гарно розмовляв про війну в Україні з менеджеркою торгового центру *The Square Mirrabooka* у Перті, яка згадала про велику кількість переселенців з України в районі.

«Я запропонував влаштувати барбекю, щоб урочисто

привітати їх в Австралії. Адже це здебільшого матері з дітьми», – розповідає він.

На захід, організований спільно з Українською асоціацією Західної Австралії та міською радою Стерлінга, прийшли тисячі людей. Саме там Гарно й познайомився з послом Василем Мирошниченком.

Гарно підкреслює: його допомога Україні була особистим вибором, хоча на інвесторському брифінгу у вересні він повідомив пайовиків *Fawcner* про ініціативу.

«Ми ніколи не просили їхніх грошей і ніколи не витрачали їхніх коштів», – наголошує він.

Він додає, що його дії значною мірою спираються на католицькі переконання.

«Я відчуваю величезну відразу до комунізму та його гноблення. Можете називати Росію як завгодно, але це комуністична держава, чия поведінка віддзеркалює радянське минуле. Більшість комуністів – диктатори та забіяки», – каже він.

ЦІННОСТІ КОМПАНІЇ

Минуло вже понад 30 років відтоді, як Гарно – кузен відомого академіка Росса Гарно – заснував компанію *Garnaut Private Wealth*, що надає консультації заможним клієнтам і управляє активами понад 4,4 млрд доларів.

«Ми розвиваємось лише органічно і ніколи не купуватимемо інші компанії. Для нас головне – культурна сумісність. У середньому перед тим, як клієнт підпише угоду з нами, ми проводимо п'ять співбесід», – із гордістю пояснює він.

Одним із ключів до успіху він вважає фокус на інвестиціях – як ліквідних, так і неліквідних – із мінімальними коливаннями цін.



«Ми робимо свою роботу з максимальною ретельністю. Ми хочемо, аби клієнти спали спокійно вночі, – каже він. – Наша стратегія абсолютної дохідності передбачає активне управління та збереження капіталу. Ми шукаємо захист від ризиків, низьку кореляцію й генерацію альфи».

Окремо існує й бізнес Fawkner, який управляє активами на суму 1,7 млрд доларів і позиціонує себе як менеджер стратегічних інвестицій у базові послуги. У його портфелі вже понад 130 об'єктів – від придорожньої торгівлі та магазинів біля дому до дитячих садків.

За словами Гарно, Fawkner зростатиме доти, доки бачитиме цінність на ринку.

«Це керуючий активами, а не збирач коштів під управління (FUM). Це принципово важливо», – пояснює він.

Нині Fawkner володіє 10 торговими центрами, зокрема The Square Mirrabooka (Західна Австралія), Traralgon Centre Plaza (Вікторія), а також центрами Mount Pleasant, Earlville Shopping Town і Stockland Cairns (Квінсленд).

Угоди були мотивовані можливістю придбати активи зі значними знижками порівняно з їхньою доквідною вартістю. Але для самого Гарно як головного інвестиційного менеджера у цьому також був особистий сенс. І, можливо, саме це стало підґрунтям його глибокої пристрасті допомагати українцям.

РОБИТИ КОЖЕН ДЕНЬ ВАРТІСНИМ

Сьогодні Гарно прагне цінувати кожен день, адже сім років тому він виграв найбільшу особисту битву у своєму житті. У липні 2016-го йому поставили діагноз – рак горла. Один зі спеціалістів, який був ще і його другом, прямо сказав: жити залишилося до Різдва. Про це жорстоке прогнозування повідомили навіть його родині.

Але сам Гарно, який ніколи в житті не палив, відмовився в це вірити. Він почав досліджувати хворобу і зрозумів, що шанси на одужання високі. Вже у серпні він розпочав підготовку до лазерного лікування.

«Три тижні потрібно, щоб підготувати тіло до лікування, і цей процес жакхливий. Але він рятує життя. Він дає змогу уникнути опромінення обличчя й усього тіла», – каже він.

Щовівторка протягом семи тижнів він проходив лазерну терапію та хіміотерапію.

«Я схуд на 18 кг. Але волосся не втратив – лише ззаду на шиї, коли опромінення пропало горло й голову. Я відмовився від алкоголю, дозволяв собі лише банку Гіннеса щоп'ятниці. Але смаку вже не відчував, тож пивом все одно не міг насолодитись», – пригадує він. – Мені неймовірно пощастило, адже мій син працює в компанії, а персонал був настільки професійним, що жоден із бізнесів не постраждав».

Патрік Гарно, відомий як «Петч», є директором Garnaut, інший син, Елліот, – відомий стиліст знаменитостей.

Сьогодні їхній батько продовжує отримувати добрі результати обстежень. На запитання, як пережите змінило його, він відповідає, що став більш християнином. «Я частіше молюся, частіше ходжу до церкви», – каже він.

Він навіть почав возити свою літню матір Анжелу до місцевої англіканської церкви в Елууді, хоча вона – католичка. Вона, за його словами, у захваті. Його мати овдовіла у 36 років, залишившись із дев'ятьма дітьми, коли батько Кріса раптово помер. Тоді хлопчику було лише 12.

Гарно каже, що боротьба з раком змусила його усвідомити власну смертність.

«Коли все йде добре, ти відчуваєш себе безсмертним, адже постійно перемагаєш. Лише кілька поразок змушують зрозуміти, що ти не вічний», – зазначає він. – А потім приходиться серйозна хвороба – і ти раптом чуєш запах деревини з труни. Умиль стаєш смертним».

“ «Я ВІДЧУВАЮ ВЕЛИЧЕЗНУ ВІДРАЗУ ДО КОМУНІЗМУ ТА ЙОГО ГНОБЛЕННЯ. МОЖЕТЕ НАЗИВАТИ РОСІЮ ЯК ЗАВГОДНО, АЛЕ ЦЕ КОМУНІСТИЧНА ДЕРЖАВА, ЧИЯ ПОВЕДІНКА ВІДДЗЕРКАЛЮЄ РАДЯНСЬКЕ МИНУЛЕ. БІЛЬШІСТЬ КОМУНІСТІВ – ДИКТАТОРИ ТА ЗАБІЯКИ».

Водночас він зізнається: страху смерті не було жодного разу. Попри похмурий прогноз, він ніколи не вірив, що має незабаром померти. Та цей досвід подарував йому новий сенс життя.

«Я подумав: та годі, я вже два роки жив у режимі очікування, а це не для мене. Я маю йти вперед і грати по-крупному», – пояснює він швидку експансію Fawkner. – З Божою поміччю час був ідеальний. Бо коли я був готовий діяти, на ринку якраз з'явилися можливості для компанії, яка вміє бачити справжню цінність. І ми їх використали».



ІСТОРІЯ,

ЛЮБОВ

та

БІЛЬ ОДЕСИ –

В ОДНІЙ
КНИЗІ

НАПЕРЕДОДНІ ДНЯ МІСТА У МІЖНАРОДНОМУ КУЛЬТУРНОМУ ЦЕНТРІ UNION ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «ОДЕСА. ІСТОРІЯ, ТРАДИЦІЇ, ЛЮБОВ ТА БІЛЬ». ЦЕ НОВЕ ВИДАННЯ ІЗ СЕРІЇ «МІСТА ТА РОКИ», В ЯКІЙ ПРОТЯГОМ ОСТАНЬОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ ЧИТАЧАМ БУЛО ЗАПРОПОНОВАНО ОПОВІДІ ПРО НИЗКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ – ВІД КИЄВА ТА ЛЬВОВА ДО ХАРКОВА Й ДНІПРА І, ЗВІСНО, ПРО ОДЕСУ. У ЧИТАЧІВ ЗНАЙШЛИ ЩИРИЙ ВІДГУК КНИГИ «ПРИВІТ ІЗ ОДЕСИ» ТА «НЕВІДОМІ СТОРІНКИ 1941-1944», А НОВЕ ВИДАННЯ ПРОДОВЖУЄ ЗНАЙОМИТИ З НАШИМ НЕПОВТОРНИМ МІСТОМ.



«ОДЕСА. Історія, традиції, любов та біль» – це, власне, чудово виданий альбом ілюстрацій, де пропонується зазирнути у минуле міста, дякуючи архівним фото та сторінкам документів, і побачити сьогодення крізь об'єктиви сучасних фотографів. Розміщення зображень певних локацій, зроблених у різний історичний час, дає читачеві змогу прослідкувати за змінами і самостійно зробити певні висновки. Усе – без прикрас, без пафосу, лише чесний погляд на те, якою була і якою стала Одеса.

Без пафосу відбулася і презентація. Це була тепла, щира, цікава та пізнавальна зустріч із авторами нової книги, ініціаторами та меценатами видання, на яку запросили відомих краєзнавців, науковців, громадських діячів, керівників культурних і освітніх установ, журналістів. Модератором зустрічі став Олег Етнарівич – засновник «Благодійного фонду розвитку спорту та громадських ініціатив Одеси імені Сергія Уточкіна», депутат Одеської міськради, який має прямий стосунок до виходу цього видання у світ. Співведучим зустрічі був один із авторів книги Михайло Пойзнер – Почесний громадянин Одеси, доктор технічних наук, краєзнавець та колекціонер, зібрання якого стало основою архівної частини видання.

Михайло Борисович, взявши слово, зауважив, що колекціонування не можна перетворювати на накопичування, це робота, яка має зрештою давати якийсь результат. І додав: «В альбомі можна прослідкувати, як було і що стало та чому воно змінилося. Фотографи дуже професійно спрацювали, вибираючи ракурс... А ще я хочу сказати, що дуже вдячний кожному зі своїх товаришів, які люблять Одесу, можливо, більше, ніж багато хто з одеситів, і які витратили багато сил та часу на роботу над цим виданням».

До таких товаришів, залюблених в Одесу, належить харків'янин Габріель Михайлов – засновник і керівник проекту «Міста та роки», амбасадор Одеси у Харкові.

– Хочу подякувати усім за участь у цьому проєкті, який здійснено за кошти меценатів, – сказав Габріель Миколайович. – Зокрема, нам допоміг мій друг Андрій Бондаренко, харків'янин, який також сьогодні знаходиться тут з нами. Що ж до Олега Етнарівича, то ми дружимо вже років 15-16 і познайомилися як депутати міських рад: Олег – Одеської, а я – Харківської. Ми зійшлися, можна сказати, на підґрунті любові до наших рідних міст. Коли я вже зробив кілька книжок про Харків, то запропонував Олегу втілити подібний проєкт по Одесі. Він спочатку



Габріель Михайлов



Михайло Вугельман



Сергій Гриневецький



Андрій Красножон



Олександр Грабовський



Фелікс Кохріт

відмовлявся, мовляв, я не вмію цього робити, але я не здавався і добивався своєї мети. Зрештою, в одному з антикварних магазинів мені порадили звернутися до Олега Йосиповича Губаря і дали його телефон, а Олег, коли я прийшов до нього з пляшечкою, сказав, що він може все написати, все розповісти про місто Одесу,

але не має відповідного матеріалу. І сприяв мені далі: «Та у мене є друг Михайло Пойзнер, у якого все є...» Зрештою, ми познайомилися з Михайлом Борисовичем, подружилися, потім об'єдналися у цілу команду, яка створила унікальний проєкт. Я вдячний Губарю, якого вже немає з нами, Анні Голубовській і її татові

Євгену Михайловичу Голубовському та багатьом іншим одеситам за участь у роботі над одеськими виданнями. Думаю, що ця нова книга, яку я сьогодні презентую з великою любов'ю до цього міста, з великою повагою до одеситів, стала прекрасним подарунком Одесі. І я дуже вдячний Геннадію Леонідовичу Труханову і його команді, адже саме завдяки йому цей проєкт був реалізований.

Олег Етнарівич теж згадав, з чого починалася спільна робота з харків'янами. А ще подякував краєзнавцям та колекціонерам Анатолію Дроздовському і Тарасу Максимюку, фотографам Ігорю Ситнику, Борису Бухману та Олексію Ачеповському, які взяли участь у наповненні книги.

Свої думки про важливість такого видання, яке прокладає історичну паралель між минулим і сьогоденням Одеси, говорили й інші учасники проєкту та гості вечора, кожен з яких згадував якісь цікаві історії зі свого життя та життя рідного міста.

Від імені Геннадія Труханова і від себе особисто команду проєкту вітав заступник міського голови Одеси Павло Вугельман.

– З радістю передаю вітання від Одеського міського голови, – сказав він. – І хочу подякувати Олегу Володимировичу, Габріелю Миколайовичу та всій вашій команді за вашу роботу. Це дуже важливо – саме у наш час продовжувати зберігати пам'ять про традиції Одеси. І нагадувати про воєнне сьогодення і наші втрати словом у назві цієї книжки – *rain*, біль... Саме сьогодні зранку ми з міським головою відкривали ще 84 стели з прізвищами полеглих на Алеї героїв у парку Шевченка, спілкувалися з їхніми родинами. І одна з дружин звернулася до мера: продовжуйте працювати над збереженням Одеси, її традицій, її культури, адже наші рідні загинули і за нашу свободу, і за нашу Одесу... Разом з тим час диктує своє. І ось з улюбленої нами площі ми прибираємо пам'ятник Катерині, площа і вулиця отримують нове ім'я – Європейські, а мер Венеції обіцяє подарувати одеситам величний фонтан, який буде зведено на місці пам'ятника. Це дарує надію на майбутнє. Як подарувала її мені також недавня зустріч із членами Одеського бізнес-клубу у цьому ж центрі UNION. Кожен з них говорив, що Одеса – у його серці, що він хоче працювати в рідному місті, створювати нові робочі місця, будувати пам'ятники, випускати альманахи і таке інше. Я відчув, що у Одесі є майбутнє, коли є такі люди, які щиро люблять це місто.

До слова також був запрошений Почесний громадянин Одеси і Одеської

області, колишній очільник Одещини і народний депутат кількох скликань Сергій Гриневецький. Сергій Рафаїлович дуже багато зробив і нині робить для розвитку культури регіону і збереження історичної спадщини. Він згадав, зокрема, як під час відновлювально-будівельних робіт в Одеському оперному було знайдено місце закладки театру і потім збережено знайдені раритети. А також запросив на презентацію чергового накладу альманаху «Південний захід. Одесика», присвяченого різним сторінкам історії Одеської області і Одеси (до слова: випуск цього



Михайло Пойзнер і Олег Етнарівич





історико-архівного видання Сергій Гриневецький підтримує вже протягом багатьох років).

Про важливість видання для туристичної складової життя Одеси й Одещини, про сучасний стан дуже важливої для нашого регіону галузі – туризму – говорив президент Одеської асоціації туроператорів та агентств Олександр Грабовський.

– Під час війни я не проводжу тури за кордоном і не везу туди людей, – наголосив він. – Зараз ми маємо кожен чесно зароблену копійку залишати тут, у турax по своїй батьківщині. І ще ми повинні не лише мріяти про майбутнє, а вже його планувати. Мріяти, планувати і працювати вже сьогодні, адже на Одещині дуже багато місць, які є привабливими для туризму, зокрема – знайомство з виробництвом місцевих вин та сирів.

Професор Андрій Красножон, ректор Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського, зробив, зокрема, екскурс у минуле Одеси, а саме розповів про пошуки і знахідку залишків фортеці Хаджибей на місці нинішнього Приморського бульвару. А також зауважив: «Цей альбом – це археологізація, вірніше, фіксація археологізованих зображень. Навіщо чекати, коли той чи інший пам'ятник, та чи інша будова будуть доступні лише археологам?»

Цікавими споминами про своїх пращурів-одеситів поділився Фелікс Кохріт – головний редактор літературно-мистецького альманаху «Дерибасівська – Рішельєвська». Він поєднав власні спогади, сторінки історії своєї сім'ї з архівними знімками з презентованого альбому, і це стало справжньою цікавою мандрівкою у стару Одесу.

На завершення Олег Етнарвич підкреслив: «Я дуже сподіваюся, що кожен з нас свідомий того, що Одеса – це місто з великою культурою. Місто, яке створювали дуже продуктивні люди, меценати. І, дякуючи Богу, сьогодні тут теж народжується багато таких людей! У нас ще все попереду. Я впевнений, що історія цього місця буде тривати, і будуть у ній нові добрі сторінки, що знайдуть відображення у нових виданнях».

Нова книга була подарована почесним гостям заходу. Зокрема, її отримала Ірина Бірюкова – Генеральна директорка Одеської національної наукової бібліотеки, тож тепер з унікальним виданням зможуть ознайомитися всі відвідувачі книгозбірні, які хочуть відкривати для себе сторінки історії рідного міста і берегти Одесу у своєму серці! 🇺🇦

«...НЕМАЄ БАГАТСТВА, ДОРОЖЧОГО ЗА ШКІЛЬНУ ДИТИНУ...»



ЦЕЙ РЯДОК ІЗ ФЕЙЛЕТОНУ «ВСКОЛЬЗЬ», ОПУБЛІКОВАНОГО ПОНАД 120 РОКІВ ТОМУ В ОДЕСЬКІЙ ПРЕСІ, АВТОРОМ ЯКОГО БУВ ВЕЛИКИЙ ОДЕСИТ – ПИСЬМЕННИК, ПОЕТ, ПЕРЕКЛАДАЧ, ЖУРНАЛІСТ, ЗГОДОМ – ЛІДЕР СІОНІЗМУ ВОЛОДИМИР ЄВГЕНОВИЧ ЖАБОТИНСЬКИЙ, ЯКНАЙКРАЩЕ ВІДОБРАЖАЄ НЕОБХІДНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЯКОМОГО ШИРШОГО КОЛА ДІТЕЙ ДО ЗНАНЬ. У ВСІ ЧАСИ ГРАМОТНІСТЬ ТА ЗНАННЯ ВІДКРИВАЛИ ПЕРЕД ДИТИНОЮ ШЛЯХ ДО ПРОФЕСІЇ, МОЖЛИВІСТЬ ВИЖИТИ У НАЙСКЛАДНІШИХ УМОВАХ.

За останні 15 років на основі особистих колекційних матеріалів Анатолія Дроздовського вийшло чотири ілюстрованих альбоми з різних аспектів історії рідного міста: «Одесса на старых открытках», «Старая Одесса. Торговля и промышленность», «Старая Одесса. Фотографы и фотографии» и «Старая Одесса в живописи и графике».

Нині Анатолій Олександрович і його дружина та соратниця Єва Краснова підготували ще один альбом з історії Одеси, як завжди, взявши за основу свою колекцію.



– П'ятий альбом ми присвячуємо навчальним закладам різного рівня старої Одеси кінця XIX – початку XX століття, про які у нашій колекції є цікаві, на наш погляд, артефакти, – розповідає Єва Аронівна. – Ми показуємо численні колекційні групові та приватні фотографії, дипломи випускників Новоросійського університету, табелі успішності середніх навчальних закладів старої Одеси: жіночих та чоловічих гімназій та училищ різного рівня, а також дипломи різних курсів.

Ось лише кілька фактів із нового альбому, підготовленого та ілюстрованого його творцями.

Новоросійський університет, відкритий на основі Рішельєвського ліцею, створеного за ініціативою герцога



Одеський кадетський корпус (1899–1920 рр.) — військово-навчальний заклад для підготовки молоді до військової кар'єри

Училище
торговельного
мореплавства



Приватна чоловіча гімназія
А.В. Юнгмейстера



Перша гімназія



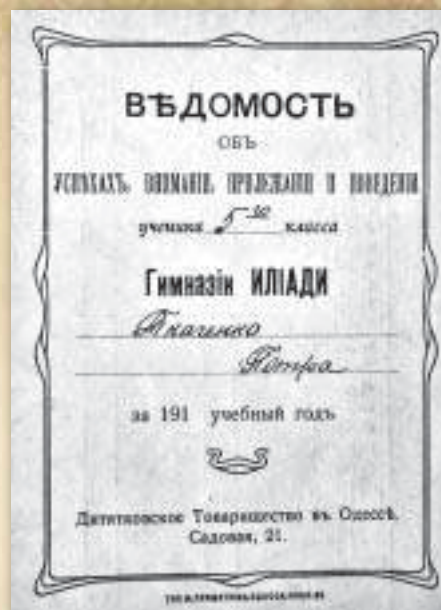
Рішельє, став четвертим навчальним закладом такого рівня в державі. Рішельєвська гімназія, а згодом і відкрита друга, третя та четверта гімназії готували випускників для подальшого навчання в університетах.

В Одесі була відкрита та активно працювала перша в країні єврейська гімназія М.М. Іглицького – І.Р. Раппопорта, що давала випускникам право вступу до університету.

Для дочок дворян був відкритий і активно працював інститут шляхетних дівчат, де працювали викладачі університету та чоловічих гімназій. Одеські дівчата успішно навчалися у Маріїнській та інших жіночих гімназіях, у дівочому училищі, численних приватних гімназіях та училищах. Закінчення восьмого педагогічного класу гімназій давало дівчатам право викладати у гімназіях та училищах. Найактивніші дівчата могли навчатися



Випуск Одеської гімназії №4



Имя	Фамилия	Возраст	Среднее образование	Специальность	Подпись
1-я	2-я	3-я	4-я	5-я	6-я
7-я	8-я	9-я	10-я	11-я	12-я
13-я	14-я	15-я	16-я	17-я	18-я
19-я	20-я	21-я	22-я	23-я	24-я
25-я	26-я	27-я	28-я	29-я	30-я
31-я	32-я	33-я	34-я	35-я	36-я
37-я	38-я	39-я	40-я	41-я	42-я
43-я	44-я	45-я	46-я	47-я	48-я
49-я	50-я	51-я	52-я	53-я	54-я
55-я	56-я	57-я	58-я	59-я	60-я
61-я	62-я	63-я	64-я	65-я	66-я
67-я	68-я	69-я	70-я	71-я	72-я
73-я	74-я	75-я	76-я	77-я	78-я
79-я	80-я	81-я	82-я	83-я	84-я
85-я	86-я	87-я	88-я	89-я	90-я
91-я	92-я	93-я	94-я	95-я	96-я
97-я	98-я	99-я	100-я	101-я	102-я
103-я	104-я	105-я	106-я	107-я	108-я
109-я	110-я	111-я	112-я	113-я	114-я
115-я	116-я	117-я	118-я	119-я	120-я
121-я	122-я	123-я	124-я	125-я	126-я
127-я	128-я	129-я	130-я	131-я	132-я
133-я	134-я	135-я	136-я	137-я	138-я
139-я	140-я	141-я	142-я	143-я	144-я
145-я	146-я	147-я	148-я	149-я	150-я
151-я	152-я	153-я	154-я	155-я	156-я
157-я	158-я	159-я	160-я	161-я	162-я
163-я	164-я	165-я	166-я	167-я	168-я
169-я	170-я	171-я	172-я	173-я	174-я
175-я	176-я	177-я	178-я	179-я	180-я
181-я	182-я	183-я	184-я	185-я	186-я
187-я	188-я	189-я	190-я	191-я	192-я
193-я	194-я	195-я	196-я	197-я	198-я
199-я	200-я	201-я	202-я	203-я	204-я
205-я	206-я	207-я	208-я	209-я	210-я
211-я	212-я	213-я	214-я	215-я	216-я
217-я	218-я	219-я	220-я	221-я	222-я
223-я	224-я	225-я	226-я	227-я	228-я
229-я	230-я	231-я	232-я	233-я	234-я
235-я	236-я	237-я	238-я	239-я	240-я
241-я	242-я	243-я	244-я	245-я	246-я
247-я	248-я	249-я	250-я	251-я	252-я
253-я	254-я	255-я	256-я	257-я	258-я
259-я	260-я	261-я	262-я	263-я	264-я
265-я	266-я	267-я	268-я	269-я	270-я
271-я	272-я	273-я	274-я	275-я	276-я
277-я	278-я	279-я	280-я	281-я	282-я
283-я	284-я	285-я	286-я	287-я	288-я
289-я	290-я	291-я	292-я	293-я	294-я
295-я	296-я	297-я	298-я	299-я	300-я

Табель письменника Ілі Ільфа



Учениця епархіального училища

на Вищих жіночих курсах, які були відкриті в Одесі на початку XX століття.

До послуг музикантів – як дівчат, так і юнаків – були спеціальні музичні класи, згодом перетворені в училище та консерваторію. Художньо обдарованих юнаків та дівчат приваблювало художнє училище.

В Одесі навчали військової майстерності у військовому, а пізніше – в артилерійському училищі. У місті біля моря не можна було обійтися без класів для мореплавців і створеного на їх основі училища торгового мореплавання. Здобути

спеціальність або навчитися якійсь майстерності можна було на численних курсах, які працювали в нашому місті. Користувалися великим успіхом, наприклад, курси каліграфії А.І. Косодо.

Такий стислий огляд навчальних закладів нашого міста, які працювали в Одесі багато років тому. Деякі будівлі зберігають свою педагогічну приналежність з того часу донині.

А сама тема альбому та багатство ілюстрацій, включених до нього, можливо, зацікавлять одеситів, готових підтримати вихід друком цієї унікальної книги. ❏



Презентація книжки в ОННБ

ОДЕСЬКІ ЛОКАЦІЇ ДЛЯ КАМЕРИ ДЗИГИ ВЕРТОВА

Євген Волокін і краєзнавець-колекціонер
Анатолій ДроздовськийОльга Щербакова і кіносценаристка,
продюсерка Лариса Марцева

4 вересня 2025 року у музейній залі відділу рідкісних видань та рукописів Одеської національної наукової бібліотеки відбулася презентація книги-альбому «Людина з кіноапаратом: одеські місця кінозйомок», авторами-упорядниками якої стали одеський краєзнавець і журналіст, автор низки книжок про Одесу Євген Волокін, кінодіячка Ольга Щербакова і британський дослідник Річард Боссонс. Також було показано фільм «Людина з кіноапаратом» Дзиги Вертова. А вже у другій половині вересня презентація видання і показ стрічки відбулися на Українському фестивалі культури і кіно у Кардіффі (Уельс). Саме Ольга Щербакова, яка з маленьким сином нині перебуває у Великій Британії, і презентувала альбом на фестивалі.

На фестивалі у Кардіффі книжка
викликала великий інтерес

Ексклюзивний видавничий проект – це результат співпраці українських і британських дослідників, які декілька років вивчали локації зйомок легендарного фільму режисера-кінодокументаліста Дзиги Вертова «Людина з кіноапаратом». Фільм і досі очолює рейтинг найкращих документальних стрічок усіх часів за версією BritishFilmInstitute. Автори пропонують незвичний погляд на кінофільм, що був знятий в Україні наприкінці 1920-х

років: у Києві, Харкові та інших містах. Їм вдалося визначити майже всі місця, показані у стрічці. Особливу ж увагу приділено одеським локаціям зйомок. Вони докладно описані та проілюстровані архівними фотографіями. Книга-альбом дозволяє дізнатися подробиці, котрі раніше ніде не публікувалися. ❗

ТРИДЦЯТИРІЧНИЙ «2Д2Н»

two days
two nights
of new music

ЯК ПУНКТ НЕЗЛАМНОСТІ НА МИСТЕЦЬКІЙ МАПІ УКРАЇНИ



На сцені – Ансамбль Senza Sforzando

У ВЕЛИКІЙ ЗАЛІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЛАРМОНІЇ ІМЕНІ ДАВИДА ОЙСТРАХА ВІДБУЛИСЯ ЮВІЛЕЙНІ 30-ТІ «ДВА ДНІ І ДВІ НОЧІ НОВОЇ МУЗИКИ». ЦЕЙ МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА, ЯКИЙ НЕВПИННО ПРОВОДЯТЬ АСОЦІАЦІЯ «НОВА МУЗИКА» ТА УКРАЇНСЬКА СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ТОВАРИСТВА СУЧАСНОЇ МУЗИКИ (ISCM), ОТРИМАВ ПІДТРИМКУ МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ І ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ. СУЧАСНА АКАДЕМІЧНА МУЗИКА НАРОДЖУЄТЬСЯ НА ТЛІ ВИСОКОЇ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ, І САМЕ ОДЕСА В ЦЬОМУ СЕНСІ СТАЛА ЦЕНТРОМ ТЯЖІННЯ В МАСШТАБАХ УКРАЇНИ.



Марина Громадська (скрипка)
і Віоліна Петриченко (фортепіано)



Тріо контрабасистів (Денис Іщенко,
Олександр Шагов, Володимир Чекалюк)

«Два дні і дві ночі нової музики» – один із найтриваліших і найважливіших проєктів сучасної музичної культури України. Протягом двох днів на сцені філармонії лунала найсвіжіша, найсміливіша й найнепередбачуваніша музика сучасності: від електроакустики до мультимедійних проєктів, від камерної інструментальної музики до міждисциплінарних експериментів. Не обійшлося і без штучного інтелекту, втім, про все по порядку...

– Я прийняла рішення залишитися в моїй країні, в моєму рідному місті, боротися з ворогом разом зі своїм народом та, наскільки це можливо, відобразити в художній формі перебіг боротьби, стійкість і непохитність українського народу, мужність та героїзм наших воїнів, – каже композитор, засновниця та художній керівник «2Д2Н», заслужений діяч мистецтв України, лауреатка Національної Шевченківської премії Кармелла Цепколенко. – Моя зброя – це художні твори. Цьогорічний фестиваль присвячується героїчній боротьбі українського народу проти російських загарбників та об'єднує у своїй програмі твори українських і зарубіжних композиторів, які написані до та під час війни. З'явилося набагато більше творів, які спираються на українське слово і поезію. Через музику ми теж боремося за незалежність. Музика стає вираженням людського існування в усій його глибині, з усіма його стражданнями, розпачем, страхом смерті й загибелі і, проте, слугує символом надії, супротиву та віри в швидку й неминучу перемогу.

Кармелла Цепколенко зберегла унікальну початкову будову фестивалю – 48-годинний музичний марафон і забезпечила його яскравим наповненням у вигляді творів українських та зарубіжних композиторів, які написані до та під час війни. Але були і музичні екскурси у минуле, до перших зразків музичного авангарду.

Зрозуміло, що під час війни майже не приїздять зарубіжні учасники (за винятком китайських студентів та аспірантів-композиторів, адже дистанційна форма навчання на їхній батьківщині не заохочується). Логічно, що превалує саме українська нова музика. Але головне, що збережена ідея фестивалю – вихід у європейський простір. Як зазначила Кармелла Цепколенко: «Щоб нас знали, щоб наші композитори слухали і грали сучасну музику наживо».

Програма почалася архівним записом перкусіоністів із Фрайбурга – великих друзів фестивалю (президент фестивалю, маєстро Бернгард Вульф теж привітав учасників з екрану) і продовжилася вагомим блоком творів Валентина Сильвестро-



Під час ювілейного 30-го Міжнародного фестивалю сучасного мистецтва «Два дні та дві ночі нової музики» відбулося урочисте вручення Золотої медалі Національної академії мистецтв України засновниці фестивалю, композитору, художньому керівнику, лауреату Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслуженому діячу мистецтв України, професору Кармеллі Цепколенко.

Рішення про присудження Золотої медалі було ухвалено Президією НАМ України з нагоди ювілею мисткині за її багаторічну педагогічну, громадську та просвітницьку діяльність, а також вагомий внесок у розвиток національної культури та сучасного музичного мистецтва.

Символічно, що вручення цієї високої відзнаки відбулося саме під час фестивалю «Два дні та дві ночі нової музики», який уже три десятиліття є важливим осередком сучасного мистецького життя України та світу.

ва, а також Богдани Фроляк у виконанні Марини Громадської (скрипка) та Віоліни Петриченко (фортепіано). Включив Сильвестрова разом із Гіндемітом до своєї програми і одеський вокальний ансамбль Strum-Spectrum, але сенсацією стала п'єса Ганни Копійки «ШІ (штучний інтелект) – автопортрет на текст ШІ»



Микола Колодочка



Тетяна Сідлецька (флейта) та Олександра Дробот (кларнет)



Кармелла ЦЕПКОЛЕНКО:

“ «Я ВВАЖАЮ НАШ ФЕСТИВАЛЬ ПУНКТОМ НЕЗЛАМНОСТІ. ВСІ ВЕЛИКІ МІЖНАРОДНІ ПОДІЇ ВИЇХАЛИ З ОДЕСИ, А МИ ЗАЛИШИЛИСЯ ТУТ!»



Алла ЗАГАЙКЕВИЧ, композитор:

“ «МИ БУЛИ СПРАГЛІ ЦІЄЇ МУЗИКИ. ФЕСТИВАЛЬ ДАВ МОЖЛИВІСТЬ ЗАНУРИТИ І СТУДЕНТІВ, І ВИКЛАДАЧІВ У СВІТ АКТУАЛЬНОГО ЗВУЧАННЯ».

(2025). Ні, в написанні музики Chat GPT не брав участь, йому дали хитре завдання: охарактеризувати себе у віршах. Вийшов хвалькуватий гімн: «... безмежний, як небо, холодний, як сон» і все таке подібне до цього.

А насправді вихваляння гідна винахідливість композиторів-людей. Здатні на іронію та самоіронію, вони не втішаються з власної переваги, а шукають нові форми, можливості, штрихи. Так, Олена Морозова у творі «На шляху незворотності» (2025) для трьох контрабасів застосовує нібито звичне деташе, проте смичок ковзає корпусом інструменту і лише потім торкається струн. П'єса Сергія Шустова «Дзвін» (2025) для піаніста та перкусії дозволила Миколі Колодочці зокрема продемонструвати, як спритно він порається з рейнстіком, імітуючи шум дощу. І коли вже ми заговорили про імітації, згадаємо про сирени повітряної тривоги, втілені в пасажах скрипки так схоже, що багато хто зі слухачів мимоволі повернув голову до виходу (п'єсу Асматі Чибалашвілі Wartime Reflections II/ Resonances (2025) виконав ансамбль Senza Sforzando).

– Мистецтво триває навіть тоді, коли здається, що світ хитається, – підкреслює пані Асматі, пояснюючи свій композиторський задум.

Сопрано Тетяна Муляр у цьому творі не співала, а виважено сповіщала про «високий рівень небезпеки». А вчергове оцінити чарівний голос та акторські здібності співачки слухачі могли в низці творів на вірші Юрія Іздрика та Юрія Андрухови-



Співає Тетяна Муляр



Дизайнер Володимир Уманенко диригує своїми сукнями



Ансамбль Senza Sforzando виконує монооперу «Нікотин». Солірує Тетяна Муляр



Диригує Олександр Перепелиця



Володимир РУНЧАК, композитор:

“ЦЕЙ ФОРУМ ТРИМАЄТЬСЯ ЗАВДЯКИ ВІДДАНИМ ЛЮДЬМ. ВІН ВИХОВАВ ЦІЛУ ШКОЛУ МОЛОДИХ МУЗИКАНТІВ, ЯКІ ТЕПЕР ПРОДОВЖУЮТЬ ТРАДИЦІЮ. ЦЕ КОВТОК НОРМАЛЬНОСТІ У ВАЖКІ ЧАСИ».

ча. І, звісно, в моноопері Дональда Ман-Чінга Ю «Нікотин», де Тетяна заспівала та зіграла час та долю там, де хтось інший заглибився б у житейську ситуацію та певний фізіологічний стан. Проповідуючи відмову від паління з високої трибуни, доповідачка потайки пихкає сигаревою під приводом «треба ковтнути води», а згодом так захоплюється промовою, що димить уже відкрито! Дія стає контрапунктом до озвучених прописних істин, це повчально й смішно.

Дві сцени зі своєї камерної опери «Людина-вовк» про одесита, який вважав себе перевертнем і лікувався у самого Зиг-



Людмила Самодаєва і Андрій Малініч



Сцена з опери «Людина-вовк» у виконанні Антоніни Левенчинської та Євгена Сільницького

мунда Фрейда, представив композитор Андрій Малініч (як уже хочеться почути цей містичний твір від початку і до кінця, а не окремими фрагментами!). А оскільки Андрій ще й вокаліст, саме йому композитор Людмила Самодаєва довірила виконання своєї міні-моноопери «Записки добровольця» за однойменною книгою Олександра Закерничного, загиблого захисника України. Оповідь іде від першої особи, і максимально збережені мовленнєві інтонації чіпляють за живе навіть за мінімальної театралізації.

Саму Кармеллу Цепколенко фестивальна публіка побачила



Вокальний ансамбль Strum-Spectrum



«Ландшафти Сильвестрова» виконують композиторка Алла Загайкевич, Єлизавета Соловійова (бандура) і Георгій Потопальський (електроніка)



Саксофоністи Віктор Цвик і Богдана Баранська



Струнний квартет «ФЕНІКС» у складі: Петро Тітяєв, Марина Громадська, Леся Піхманець, Денис Литвиненко та Віоліна Петриченко (фортепіано)

за роялем як учасницю перформансу відомого дизайнера Володимира Уманенка. Пройшовши через глядацьку залу з характерною картатою речовою сумкою, Володимир легко заскочив на сцену, розвісив на пюпітрах сукні зі знов-таки характерними червоними акцентами, що на них надихнула війна. І змахнув руками, немов диригент, перед цим своєрідним оркестром...

Всупереч обставинам воєнного часу, ювілейний фестиваль відбувся. Нехай немає напливу зарубіжних колег, нехай у верхньому фойє доводиться бачити винесені вибуховою хвилею старовинні двері, нехай нічні концерти неможливі з огляду на комендантську годину, та зупинити «2Д2Н» ворогу не вдалося. Це бачить і чує весь цивілізований світ. **□**



Щасливі учасники фестивалю



НА ХВИЛІ
ЗМІН:

ЯК ТРИ ФЕСТИВАЛІ ОДЕСИ РУЙНУЮТЬ КУЛЬТУРНІ СТЕРЕОТИПИ

МІЖ
МІФОМ
І НОВОЮ
РЕАЛЬНІСТЮ

Довгий час образ Одеси будувався на кількох кліше: портове, імперське місто гумору й кримінальної романтики, космополітична вольниця, відчужена від національних контекстів. Цей «одеський міф» слугував туристичною візитівкою, але водночас був ідеологічною конструкцією, що ніби відсовувала місто на периферію українського культурного простору.

На початку XXI століття, попри активне літературне життя, місто значною мірою розвивалося в межах російськомовної традиції. Через це навіть усередині країни Одесу нерідко сприймали передусім крізь призму російськомовності та уявної проросійської орієнтації. Після 2014 року почалися відчутні зміни: культурний простір поступово українізувався, у місті з'явилися нові ініціативи, почастишали зустрічі з українськими письменниками, зросла зацікавленість вітчизняною літературою.

Впродовж багатьох років найвпливовішим фестивалним майданчиком залишалася Міжнародна книжкова виставка-ярмарок «Зелена хвиля» (1996-2021), яка традиційно відбувалася в серпні разом із Одеським міжнародним Корнійчуковським фестивалем дитячої літератури. У 2015 році виник Одеський міжнародний літературний фестиваль – амбітний проєкт, що швидко став щорічною традицією. Визнанням літературного статусу міста стало включення Одеси до мережі творчих міст ЮНЕСКО у 2019 році.

Повномасштабне вторгнення 2022 року кардинально змінило культурний ландшафт. Процеси, що зазвичай тривають десятиліттями, відбулися за кілька місяців.

Водночас безпекові ризики змусили перенести або скасувати багато масштабних заходів. Так Одеський міжнародний літературний фестиваль змушений був шукати прихисток за кордоном: 2022 року він відбувся в Батумі, 2023-го – в Бухаресті, а 2024 – у Кракові.

На зміну втраченим подіям прийшли нові проєкти. Так, Meridian Odesa у 2023-2024 роках став частиною всеукраїнського маршруту фестивалю Meridian Czernowitz. Проте для багатьох одеситів це мало вигляд спроби «привезти культуру» ззовні, ніби української культури в місті немає. Хоча минулого року на фестивалі й було представлено низку авторів саме з Одеси.

На тлі повномасштабної війни змінилася й оптика самих подій. За цих умов літературні фестивалі перестали бути лише майданчиками для обговорення книжок – вони стали інструментом переосмислення того, чим є Одеса і яке місце вона посідає в українському та світовому контексті. Саме це демонструють літературні події цього літа.

З початком повномасштабного вторгнення Одеса, як і вся Україна, опинилася в новій реальності. Місто функціонує в умовах постійної загрози ворожих атак, а у липні 2025 року офіційно отримало статус території бойових дій. Проте одесити демонструють незламність духу і прагнення жити цікаво та повноцінно. Парадоксально, але саме війна стала каталізатором активізації культурного життя міста. Одесити дедалі частіше звертаються до української літератури, історії та мистецтва, шукаючи в них орієнтири для осмислення сучасності й віднайдення власного голосу.

Цьогорічного літа в Одесі відбулися три масштабні літературні події: XXV ювілейна Всеукраїнська виставка-форум «Українська книга на Одещині» у рамках «Інтелект-форуму» (6-8 червня), фестиваль української культури «Виделкаfest» (25-27 липня) та літературний фестиваль «PORT» (30-31 серпня). Спробуємо простежити, який вигляд має зараз літературно-фестивальний ландшафт Одеси та які нові тенденції в ньому формуються.

ЧВЕРТЬ
СТОЛІТТЯ
ТРАДИЦІЇ:

«УКРАЇНЬСЬКА КНИГА НА ОДЕЩИНІ»

У червні 2025 року в Одесі пройшла ювілейна XXV виставка-форум «Українська книга на Одещині». Цей проєкт стартував у 1999 році як ініціатива під назвою «Українська книга в Одесі», а вже наступного року набув сучасної назви. Ініціаторами виступили працівники Одеської національної наукової бібліотеки, які таким чином відповіли на виклики кризи у видавничій сфері наприкінці 1990-х. Їхня ідея полягала у створенні платформи, яка об'єднала б усіх учасників книжкового процесу – від авторів і видавців до бібліотекарів і читачів.

За ці роки захід перетворився на сталу традицію і невіддільну складову культурного життя міста. Серед одеських культурних ініціатив небагато можуть похвалитися такою інституційною тяглістю. Лише один раз виставка-форум не відбулася – у 2022-му через повномасштабне вторгнення росії, але вже наступного року її відновили.

З 2002 року важливою традицією виставки-форуму є виїзні заходи в населених пунктах області. Цього року виїзна частина пройшла в Балті, де організували окрему програму, благодійний ярмарок і акцію дарування книжок. Місцева бібліотека отримала 2428 видань з обмінно-резервного фонду Одеської національної наукової бібліотеки.

Проєкт відбувається під патронатом Мінкульту за підтримки місцевої влади. Серед партнерів – Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, Книжкова палата України імені Івана Федорова, громадська організація «Український клуб Одеси» та



Всеукраїнська громадська організація «Бібліополіс». У 2025 році фінансову підтримку надав Український інститут книги.

Ювілейна «Українська книга на Одещині» зберегла випробувану структуру: книжковий ярмарок, презентації видань, авторські зустрічі та професійні дискусії. У заходах взяли участь 32 видавництва з різних регіонів України, а понад 60 подій відбулися як у приміщенні бібліотеки, так і в різних локаціях міста.

Серед учасників – відомі українські письменники Любов Якимчук, Андрій Кокотюха, Валерій Пузік, Тарас Федюк, Віталій Запека, Олекс Різників та інші. Поруч із ними звучали голоси молодих авторів, що додавало свіжості. Традиційно відбулося нагородження переможців конкурсу «Краща книга виставки-форуму «Українська книга на Одещині – 2025».

Програма виставки-форуму чутливо відобразила сучасні реалії, зосередившись на темах війни, збереження культурної спадщини та ментальної підтримки. Серед ключових подій варто виокремити панельну дискусію «Культурні інституції в пошуках стійкості» за участю представників влади та культурної спільноти, а також професійні обговорення стану книговидавництва в умовах війни. Символічним акцентом стала презентація книжки Євгенії Геніної «Кримськотатарські родини» («Фоліо», 2024), що ввела кримськотатарську тематику в дискусію форуму. Помітний інтерес викликала й лекція-дискусія історика Ігоря Стамбола «Ціннісні орієнтири української еліти XIX–XX століть», присвячена діям українського національного руху.

Виставка-форум уже давно вийшла за межі тільки літературного простору. Поряд із книжковими презентаціями відвідувачі могли познайомитися з виставками сучасного мистецтва, концертними виступами мистецьких та фольклорних колективів, літературно-музичними вернісажами. Спільно з Одеським обласним центром української культури організатори створили простір для знайомства з нематеріальною культурною спадщиною, де відбувалися і майстер-класи.





Валерій Пузік



Андрій Кокотюха



Зустріч молоді з Віталієм Запекою



Максим Трубніков

ВІД
ВИЛКОВОГО
ДО
ОДЕСИ:

«ВИДЕЛКАFEST»

Історія «Виделкаfest» розпочалася у 2023 році, коли військово-вослужбовець Сергій Гнезділов, перебуваючи в окопах на Донеччині, вирішив організувати фестиваль у своєму рідному Вилковому. Його метою було познайомити місцевих жителів із сучасною українською культурою та водночас відкрити й популяризувати південний полікультурний регіон України – Бессарабію.

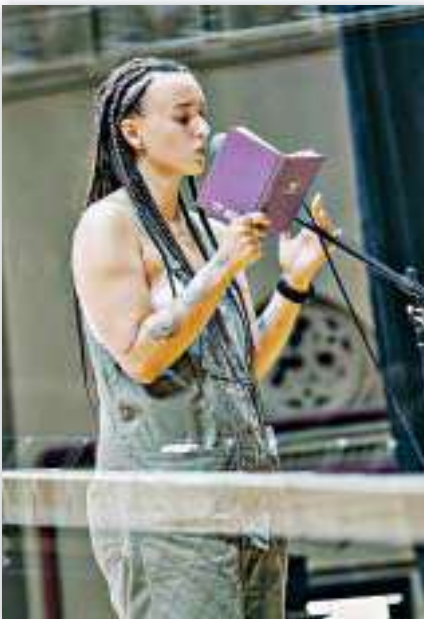
За два роки фестиваль із локальної ініціативи виріс до події регіонального масштабу.

Через безпекову ситуацію у 2024 році фестиваль перенесли до Чорноморська, а 25-27 липня 2025 року він уперше відбувся в Одесі. Організатором стала громадська організація «Ініціатива ЛЮДИ» у співпраці з місцевою владою. Фестиваль реалізували в межах мистецького конкурсу Українського інституту книги, Культурних Сил та PEN Ukraine за підтримки Міжнародного фонду «Відродження», European Endowment for Democracy, America House Odesa, Odesa Business Club та мережі книгарень Vivat.

«Виделкаfest» приніс до Одеси атмосферу багатожанрового й емоційно насиченого дійства. Фестиваль відбувся під незмінним гаслом «Пам'ятай. Борись. Плекай». Основними локаціями стали Одеська обласна філармонія та відкритий простір біля стадіону «Чорноморець». Діяли три сцени – літературна, музична та кінематографічна, які відвідали понад 3500 гостей. Паралельно діяв триденний ярмарок, де майстри представили традиційні ремесла: гончарство, різьблення по дереву, виготовлення ляльок-мотанок, текстильних виробів та прикрас. Для відвідувачів облаштували фудкорт, де місцеві підприємці пропонували різноманітні страви.

На музичній сцені виступали відомі гурти, зокрема «Епоlets», Ірена Карпа з проектом «Фактично самі», «Мертвий Півень» та інші. Кінематографічна сцена предста-





вила художні й документальні фільми, серед яких «Будинок Слово» Тараса Томенка, «Real» Олега Сенцова та інші. Літературна сцена стала справжнім серцем фестивалю: тут відбулося 30 подій за участю письменників і діячів культури. Кожен день мав власну тематичну спрямованість.

Перший день розпочався з розмови про спадщину Олександра Ройтбурда та музейний простір Одеси. Далі учасники занурилися в теми фантастики й фентезі. Особливо яскравими були публічний подкаст Остапа Українця з Джонатаном Фінком про методи російської культурної пропаганди, а також дискусія «Мова як інструмент опору та пам'яті» за участі Остапа Сливинського (модераторка – Богдана Романцова). Літературні читання молодих авторів гармонійно поєдналися з творчим вечором Олександра Ірванця. День завершили потужний музично-поетичний перформанс «Свідки» від Мар'яни Садовської та Катерини Калитко й лекція про Івана Багряного від Ростислава Семківа.

Другого дня відбулася панельна дискусія «Права та гідність: хто і як має захищати військових» за участю Максима Буткевича та Ольги Решетилової (модератор – Павло Казарін). Перша представниця України на Світовому чемпіонаті зі слему 2025 року Олена Герасим'юк представила свою програму з чемпіонату. Також відбулися зустрічі з письменниками-військовими Віталієм Запекою та Валерієм Пузіком. Ключовою подією дня стала дискусія «Сучасна українська література під час війни» за участю Остапа Українця, Ростислава Семківа, Ігоря Мітрова, Олени Герасим'юк і Віктора Шепелева. День завершив потужний вечір комбатантської поезії за участю Ігоря Мітрова, Федора Рудого, Ярини Черногуз, Артема Полежаки та інших.

Третій день зосередився на практичних аспектах літературного життя. Учасники обговорювали виклики книговидавництва, роль українського радіо в історії спротиву, особливості написання літературних рецензій та сучасні підходи до читання класичної літератури.

Важливою метою фестивалю була підтримка 56-ї окремої мотопіхотної бригади: за останніми даними на сторінках фестивалю завдяки заходу зібрали понад 500 тисяч гривень на наземні роботизовані дрони для евакуації поранених військових.

За спостереженнями, аудиторія була максимально різноманітною: від підлітків до людей старшого віку, чимало гостей приїхали з інших міст. Музична сцена приваблювала передусім молодь, натомість літературні події зібрали справжнє багатоголосся покоління.

МІСЦЕ
ЗУСТРІЧІ
ГОЛОСІВ
ПІВДНЯ:

ФЕСТИВАЛЬ «PORT»

Новий літературний фестиваль «PORT» відбувся 30-31 серпня, в останні дні літа. Його задум – поєднати сучасний літературний процес із темами регіону та надати голос південним авторам у ширшому українському контексті. Фокус-темою цього річного фестивалю стало «Узбережжя свободи». «PORT» позиціонує себе як культурну платформу Півдня, де література, музика й мистецтво переплітаються, утворюючи відчуття спільноти та надихаючи на творчість.

Організатором виступила команда ГО «Вишиванковий фестиваль» з багаторічним досвідом проведення масштабних подій в Одесі. Проєкт очолили Наталя Мажарова (операційна директорка) та Андрій Хаєцький (програмний директор). Фестиваль підтримали Міжнародний фонд «Відродження» та Український інститут книги, генеральним партнером став Єгор Гребенніков. До мережі партнерів увійшли PEN Ukraine, America House Odesa, краудфандингова платформа «Мое місто» та інші.

Програма охопила понад 35 подій у локаціях Одеської національної наукової бібліотеки та Одеського академічного театру ляльок. Вона гармонійно поєднала локальне й загальноукраїнське: поряд із відомими інтелектуалами та письмен-



никами з різних регіонів – Орисею Демською, Володимиром Ёрмоленком, Тетяною Огарковою, Катериною Калитко, Максимом Кідруком – виступили автори з Півдня: Валерій Пузік, Надія Глушкова, Євген Лір, Марія Галіна та інші.

Однією з ключових стала розмова «Узбережжя свободи та літературний колоніальний міф» за участю Володимира Ёрмоленка, Володимира Шейка, Оксани Довгополової та Антона Санченка. Дискусія була присвячена деконструкції стереотипів про південний регіон як культурну периферію і пропонувала нові підходи до осмислення регіональної ідентичності.

Окремим і виразним акцентом фестивалю стала кримська тематика. У програмі відбулися презентації книжок Світлани Тараторіної та Османа Аріфмететова, розмова про конкурс «Кримський Інжир», музичний перформанс Aziza Eskender, виставки пам'яті депортації-геноциду, акції з написання листів підтримки політв'язням, ярмарок кримськотатарських митців і кулінарних виробів. Усе це створювало простір пам'яті й солідарності, інтегрувало кримський досвід в українське культурне поле та підкреслювало: Крим – невід'ємна частина українського культурного простору.

Програмний директор Андрій Хаєцький окреслив одну з важливих цілей фестивалю: *«Окрім того аби започаткувати ще одну культурну південну традицію, ми прагнемо надихнути і спонукати людей, які можуть писати, але не пишуть з певних причин, створювати нові твори, не боятися подаватися з ними на конкурси та/або до видавництва». Звідси у програмі – воркшопи з есеїстики та історичної прози, письменницька майстерня Warrior Writers Ukraine, поетичні читання молодих авторів. Вони мали на меті не лише надихнути, а й дати конкретні інструменти. А розмова «Шлях письменника – як увірватися в укрсучліт» (Марія Придзьма, Олексій Ерінчак, Валерій Пузік) мала стати дорожньою картою для тих, хто мріє про дебютні публікації та інтеграцію в літпроцес.*

Ще одна важлива лінія фестивалю – робота з аудиторією, яка тільки знайомиться з літературою. Фестиваль прагнув зруйнувати бар'єри, пов'язані з уявленням про книжку як «щось складне», та залучити ширшу публіку.

Цій меті слугували розмови, які мали спростити процес входження в читання для новачків. Зокрема, книжкові блогерки Марі Ініч та Анастасія Решетняк обговорювали питання: «Чому окремі книги стають популярними, а інші залишаються поза увагою?». Також відбулася розмова «Романтичне фентезі як точка входу до океану літератури» за участю Анастасії Решетняк та письменниць Валерії Растет і Катерини Самойленко.

Серед найяскравіших подій фестивалю – перформанс «Об'єднані морем» Театру вух, показаний у Міжнародний день зниклих безвісти. У сценічній композиції поєдналися голоси Катерини Калитко, Надії Глушкової, Світлани Поваляєвої та Андрія Хаєцького під музичний супровід Володимира Ёрмоленка. **Особливостю дійства стало те, що глядачі**

зав'язували очі хустками, перетворюючи взаємодію з поезією та музикою на акустично-інтимний досвід.

Об'єднувальною подією став масовий диктант з української мови за текстом Валерія Пузіка, який читав Андрій Хаєцький. Ця традиція має особливе значення для Одеси: багато років «Вишиванковий фестиваль» збирав сотні людей на диктант просто неба на Приморському бульварі. Через війну подію призупинили, але цьогогоріч вона повернулася в межах «PORT».

Протягом двох днів працював ярмарок із книжками, прикрасами, парфумами та іншими унікальними виробами. Кожен фестивальний день завершувався музичними виступами. Організатори також передбачили благодійну частину: збір коштів на тактичну медицину для Збройних Сил України.

Уже перший фестиваль привернув широку увагу, а локації були переповнені відвідувачами. За візуальними спостереженнями саме «PORT» серед усіх трьох літніх фестивалів зібрав найбільше глядачів. Він одразу задав масштаб і виразну концепцію. Акцент на доступності, практичності та територіальній репрезентації перетворив фестиваль на простір не лише для презентації «готових» текстів, а й для мобілізації нових голосів. Молодь отримала святкову енергію й практичні навички, досвідчені читачі – змістовні дискусії, а письменники та дослідники – простір для перетину перспектив.

Організатори зізнаються, що хотіли б зробити фестиваль щорічним, можливо, долучити конкурсну складову та розширити програму залученням іноземних гостей. Але насамперед вони прагнуть створити нову культурну традицію українського півдня. ❀

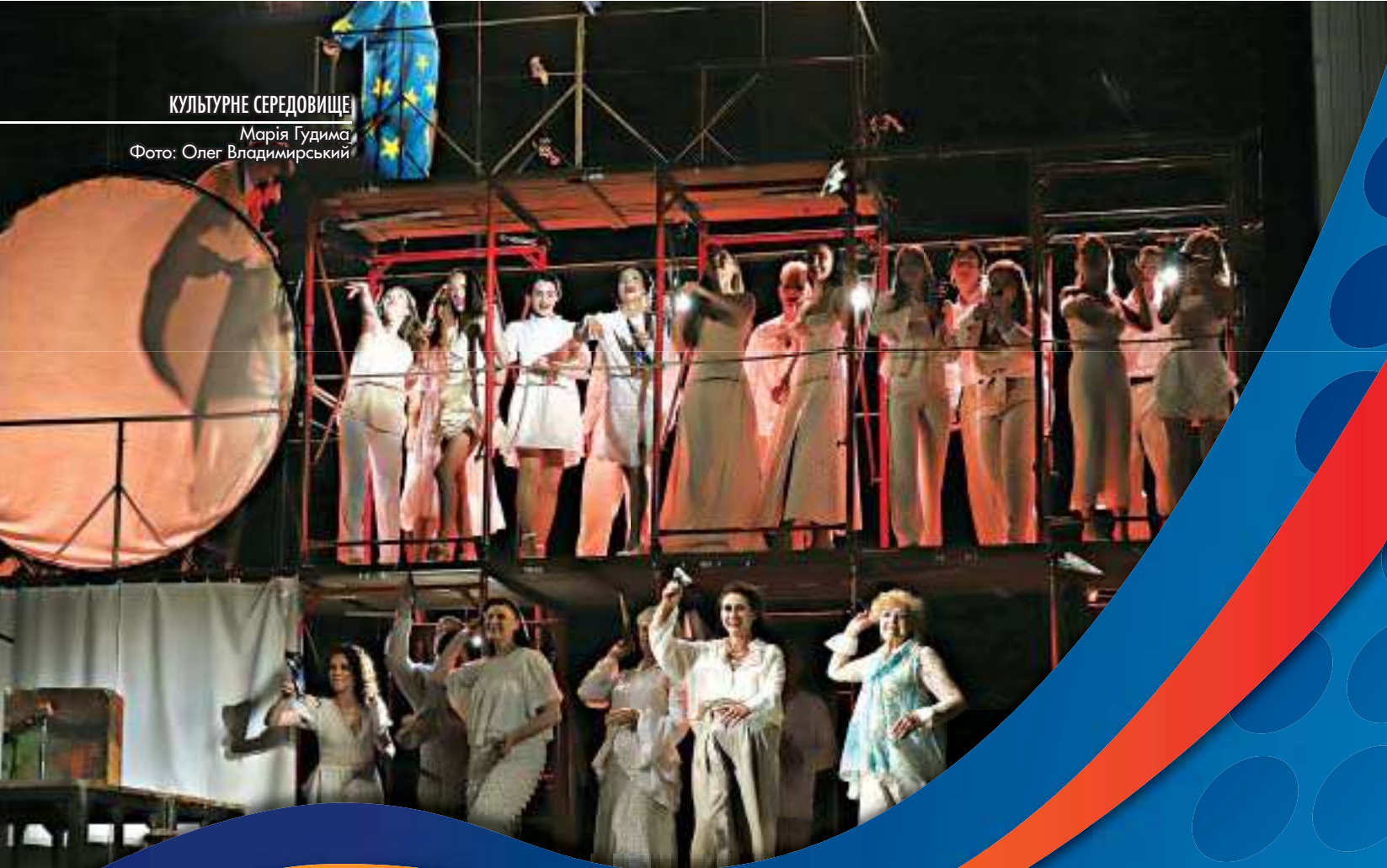
СИНЕРГІЯ ТРЬОХ ФЕСТИВАЛІВ

До участі у фестивалях долучилися не лише професійні письменники, а й представники різних сфер, які формують сучасний український наратив: військові, волонтери, дослідники, видавці, блогери. Учасницькі склади трьох фестивалів майже не перетиналися. Спільними виявилися лише кілька імен: Валерій Пузік був присутній на всіх трьох, Віталій Запека – на «Виделкаfest» та «Українській книзі на Одещині», Світлана Тараторіна й Анастасія Решетняк – на «PORT» і «Виделкаfest». Цей мінімальний збіг показує, що фестивалі не дублюють одне одного, а розробляють різні сегменти літературного поля, формуючи справжнє поліфонічне звучання української літератури.

Програми включали не лише літературні читання, а й публічні дискусії, перформанси, виставки, що формувало багатовимірний мистецький простір. Організатори проводили благодійні збори на підтримку ЗСУ, підкреслюючи нерозривний зв'язок між мистецтвом та громадянською відповідальністю. **Фестивалі функціонували як своєрідні інтелектуальні та творчі лабораторії, де вироблялися способи осмислення війни, національної та регіональної ідентичності та зароджувалися творчі імпульси. Водночас вони виконували роль соціальної терапії для місцевої спільноти.**

Так, дійсно, багато одеситів й досі не до кінця зуміли викоринити зі своєї свідомості ідеологічні конструкти: місто надто довго перебувало в шорах пропаганди. Та фестивалі довели: попри воєнні виклики й тягар культурних ролей, які протягом багатьох років насаджували колонізатори на причорноморських теренах, Одеса не лише зберігає, а й посилює свій голос у загальноукраїнському культурному діалозі. Місто демонструє здатність творити нові смисли й окреслювати перспективи розвитку української культури в умовах кардинальних суспільних змін. А хвиля, започаткована фестивалями, ще довго відлунюватиме – у розмовах, у книжках і, головне, у свідомості самих одеситів.

Вероніка СТЯГАЙЛО, «ЧИТОМО» – медіа про книжки і книговидавництво в Україні та світі



МОЛОДИЙ, ПРОТЕ АКАДЕМІЧНИЙ

СВЯТКОВИЙ ВЕЧІР «ПУЛЬС ТЕАТРУ – 95» ВІДБУВСЯ З ПОДВІЙНОГО ПРИВОДУ. ОДЕСЬКИЙ ТЕАТР ЮНОГО ГЛЯДАЧА ОТРИМАВ СТАТУС «АКАДЕМІЧНИЙ»: ЙОГО БУЛО ПРИСВОЄНО ЗГІДНО З НАКАЗОМ № 494 МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ ВІД 17 ЧЕРВНЯ 2025 Р. А ЩЕ ТЮГУ В ОДЕСІ ЦЬОГО РОКУ ВИПОВНИЛОСЯ 95 РОКІВ І НЕ СВЯТКУВАТИ ТАКИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОСТО НЕМОЖЛИВО. ТОЖ ЦЬОГО ВЕЧОРА НА СЦЕНІ І В ЗАЛІ ЗАКОНОМІРНО ЗУСТРІЛИСЯ ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНЕ ТВОРЧЕ ЖИТТЯ, ТРАДИЦІЯ ТА ЕКСПЕРИМЕНТ, А ГОЛОВНЕ – ЛЮБОВ ДО ТЕАТРУ.





Олександр Давлятян



Валентина Губська



Ігор Тільтіков



Оксана Бурлай-Пітерова



– Звичайно, після присудження статусу академічного трохи піднімуться зарплатні, відсотків на 30, але для нас, передусім, – це відповідальність, а також підсумки і визнання нашої плідної роботи, нові можливості з новими силами та новим імпульсом, – коментує новину директорка – художня керівниця театру, заслужена артистка України Оксана Бурлай.

– Продовжуємо служити театрові і підніматись по службі вище до нових звань, звершень та Перемоги.

«Ми дуже раді новому статусу, – пишеться в офіційному зверненні Театру юного глядача. – Довго йшли до цього статусу. Але ми вірили в те, що у нас все вийде. І зараз ми пишаємося своїм новим статусом. Тому що заслужили його. Ми гідні його. Ми зробили для статусу «академічний» дуже багато. Ми – «найживіший» театр в Одесі серед державних театрів, зі слів наших глядачів. Наш театр має дивовижну історію. Багато яскравих особистостей, подій, творчого пошуку і творчих перемог, цікавих вистав – за 95 сезонів театр встиг зробити дуже багато.



Під час ковідної епідемії ми не розгубилися та почали працювати просто неба в Театральному дворикі. Ми зробили дев'ять найменувань нових вистав і читок тільки ковідним літом. З початку повномасштабного вторгнення російських загарбників і небезпеки окупації Одеси ми не втекли, ми працювали навесні онлайн, щоб наші глядачі нас не загубили та щоб вони не забули рідну українську мову. Потім працювали в бомбосховищах та паркінгах. Потім в залі театру. Був створений музично-драматичний етюд «А ми нашу червону калину підіймемо!»... Восени вийшли прем'єрні вистави – «Полліанна», «Повернення додому»... Відновлялися вистави, ставилися нові.

Нам дорога кожна вистава, яку ми зробили в цей складний період життя театру. «Джа-ла-пі-та», «Молочайник», «Лялька Регреді Енн», «Увага! Ведмідь!», «Пітер Пен», «Мій тато – птах», «Пісні Чураївни», «35 кіло надії». Гастролі – Україною і країнами Балтії.

У нас чудові актори. У нас прекрасні театральні цехи. У нас неймовірний театральний колектив. Кожна нова вистава – це наш новий стрибок вперед і вгору. Ми разом. Статус «академічного» не означає, що ми звернемо зі шляху творчого пошуку, авангардних експериментів, станемо «старими», «сивими» «академіками». Ні! Ми залишаємося вічно молодим театром – тому що ми інакше не зможемо».

Перед святковою програмою, де були показані фрагменти з репертуарних вистав і етюд до «Сонячних кларнетів» Павла Тичини, театри занурилися в історію. На сцену вийшла Олена Юзвак в образі організатора та першого режисера нашого ТЮГ Софії Мануйлович і отримала вітальну телеграму від генія українського театру Леся Курбаса (це, звісно, художнє припущення одеситів, але було зворушливо).





Оксана Бурлай-Пітерова з сертифікатом на кавомашину і Антон Шалигаїло



Актора Олександра Давлят'яна нагороджує Олег Радковський



Театр вітають бійці 11-ї бригади ім. Михайла Грушевського

Ювілейного вечора не забули славетних попередників, згадували режисерів та акторів, які вже не з нами. Адже їхні зусилля також наближали Одеський ТЮГ до звання академічного.

А вже після феєричного концерту настав час привітань та подарунків. Заступник голови Одеської облдержадміністрації Антон Шалигаїло вручив не лише Почесні грамоти колективу і декільком працівникам, а й сертифікат на сучасну кавову машину зі словами: «Це буде не зайвим, адже вам доводиться проводити в театрі багато часу з ранку до вечора!». Вручив грамоти і перший заступник голови Одеської обласної ради Олег Радковський, були вітання, грамоти та подарунки від Одеської міської ради, 11-ї бригади імені Михайла Грушевського Національної гвардії України та народного депутата України Олексія Гончаренка.

– У цій залі обов'язково побував кожний одесит, тож хай вона завжди буде повною, – побажав депутат ювілярам. **□**





«СПАДЩИНА. DIGITAL. ODESA OPERA HOUSE»:

ПРОЄКТ РЕАЛІЗОВАНО!

Будівлю Одеського національного академічного театру опери та балету відсканували у лазерному 3D-форматі. Окрім цього, відтепер театр зможе запрошувати на 3D-екскурсію та знайомити з оцифрованою колекцією музейно-виставкового комплексу. Презентація підсумків реалізації проєкту «СПАДЩИНА. Digital. Odesa Opera House» відбулася 30 вересня. Тепер одеська театральна спадщина доступна для всіх!

Проєкт був розроблений групою фахівців, поданий на розгляд Українського культурного Фонду за програмою «Культурна спадщина» і отримав схвалення. Адже така безцінна спадщина, як будівля театру та його мистецького надбання вимагають ретельного збереження, особливо сьогодні, коли театральна споруда через ворожі обстріли перебуває в зоні ризику. Надзвичайно важливим є зберегти для майбутніх поколінь розуміння і уяву про сучасну будівлю театру.

Спільнодія Одеської національної опери із Українським куль-

турним фондом розпочалася з 2 червня 2025 року. До співпраці була залучена команда зі Львова «Скайрон/Skeiron». Це знані фахівці у галузі оцифрування культурної спадщини України, що мають понад 100 діджиталізованих об'єктів, які становлять національну та загальноєвропейську культурну цінність.

Така потужна конгломерація дала унікальний цифровий продукт. Фахівці «Скайрон/Skeiron» провели лазерне 3D-сканування понад 1100 точок будівлі театру, включаючи фасади, балкони, сходи, службові приміщення. Загалом команда зробила 9000 фотографій, а також 1200 панорамних знімків з найдрібнішими деталями та закутками оперного.

Як наслідок, створено відкриту систему єдиного театрального простору та комунікації; збережено для майбутніх поколінь будівлю театру та його мистецького надбання; Одеській опері додано привабливості, актуальності та відкритості; створено умови для промоції театру та його мистецького продукту в світовому культурному просторі. 📸

РЕГІОН

Фото автора та «Фейсбук»



«ЧОРНОМОРСЬКИЙ СТЕП»

6 ВЕРЕСНЯ
2025 РОКУ
МИСТЕЦЬКИЙ
ФЕСТИВАЛЬ
«ЧОРНОМОРСЬКИЙ СТЕП»
ПЕРЕТВОРИВ ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ПАРК ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ОДЕСИ НА СПРАВЖНЄ КУЛЬТУРНЕ
ОСЕРДЯ УКРАЇНИ. ЦЬОГОРІЧНИЙ ФОРУМ, ЩО
ЗА ТРИ РОКИ З ОБЛАСНОГО ПЕРЕТВОРИВСЯ НА
ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ, НАГАДУВАВ НАМ ПРО НАШУ ІСТОРІЮ
І ЗВУЧАВ ГОЛОСАМИ ПОНАД ТРЬОХ СОТЕНЬ УЧАСНИКІВ ІЗ
П'ЯТНАДЦЯТИ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ.

Творчі колективи, представники етнічних, релігійних громад і волонтерських організацій, науковці, реконструктори, письменники, артисти, майстри, дорослі й діти наповнили дванадцять локацій парку музикою, танцями, ароматами національних страв, дитячим сміхом, створивши неповторну ярмаркову атмосферу радості, свободи та єдності, як того й прагнули організатори.

На цей глибокий символізм події під час урочистого відкриття

звернув увагу голова Державної служби України з етнополітики і свободи совісті Віктор Єлецький, який підкреслив: «Чорноморський степ – це уособлення України. Тут виривало життя понад п'ять тисяч літ – від трипільців і скіфів до сучасності. Тут існувало море етносів, море людей, які творили культуру, які сплавляли цей степ у незламну могутність...».

На цьому ж акцентував увагу й ідейний натхненник фестивалю, співзасновник ГО «Десяте квітня» В'ячеслав Бондар,



ВРАЗИВ РОЗМАЇТТЯМ

назвавши степ символом волі: «Тут, серед вільного вітру й простору, в усі історичні часи збиралися люди, яких єднав дух свободи. І кожен з них наповнював ці терени власною культурою й традиціями, які в поєднанні витворили сучасну Україну».

Саме ця образність стала душою фестивалю, а цьогорічним його лого – малюнок трипільської тарелі як символу вічного кола життя, спадкоємності й єдності поколінь.

Завдяки співпраці організаторів, а це – ГО «Десяте квітня», UNHCR Ukraine – Агентство ООН у справах біженців в Україні, Державна служба України з етнополітики та свободи совісті, Одеська облдержадміністрація і департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини цієї установи, КП «Парки Одеси» та інші активні організації, фестиваль став простором для діалогу й соціальної згуртованості, місцем, де митці й представники місцевих громад, вимушено переміщені особи могли знаходити точки дотику і взаємодіяти, разом творячи нашу нову історію.

«Чорноморський степ» вражав розмаїттям: «Кобзарські сходина», майстер-класи з гончарства, ткацтва, витинанки й вибійки, дитячі майстерні, виставки-продажі книг, театральні постановки, фольклорні вечорниці, форум-вистави, зустрічі та виступи колективів, презентації музеїв та бібліотек...

Фестиваль зібрав представників різних етнічних громад: молдован, болгар, гагаузів, ромів, кримли, афганців, греків та інших, які пригощали гостей національними стравами, щедро ділилися своєю культурою й традиціями. За окремою програмою працювала «Галіяна Кохановського» від Одеського польського ім. А. Міцкевича відділення Спілки поляків в Україні, де в рамках Загальнопольських читань відбулись виставка й мистецькі інтерпретації творів Яна Кохановського, а також освітній, орнаментальний і каліграфічний майстер-класи для бажаючих.

На іншому майданчику працював лекторій «Агора», у програмі якого були лекції про острів Зміїний і кіммерійців, спадщину Кириака Костанді, культурні зв'язки Одеси, мистецькі утопії, роль Молдови в історії козацтва та інші теми, що викликали живий інтерес у слухачів.

Особливою новацією став «Громадський осередок», де свої програми презентували громадські організації, зокрема й



ЦЕ БУЛИ ДНІ, СПОВНЕНІ ДРАЙВУ, ЕНЕРГЕТИКИ
ТА ПОЗИТИВУ! ГОСТІ ЗАБИРАЛИ ІЗ СОБОЮ НЕ ЛИШЕ
ГАРНИЙ НАСТРІЙ ТА ВИРОБИ МАЙСТРІВ, А Й ВІДЧУТТЯ
ВПЕВНЕНOSTІ ТА НАДІЇ.

Veterans
HUB ODESA
та ПЛАСТ, що на-
дало фестивалю ще
більшого значення як май-
данчика соціального діалогу та
підтримки.

І все це відбувалося паралельно з концерт-
ною програмою на майданчику «Мушля», де лунала
музика, народжувалися нові знайомства й радість множи-
лася з кожною нотою. Фінальною ж крапкою цього дня став по-
тужний патріотичний концерт гурту KOZAK SYSTEM, який перетворив
вечір на справжнє свято єдності та любові до України.

А вже 7 вересня, в Міжнародний день грамотності, «Чорноморський степ» став
місцем сили дітей та молоді. Презентації позашкільних закладів Одеси, креативні май-
стер-класи та пізнавальні локації від «Музею цікавої науки» — головоломки, хімічна лабораторія,
планетарій, майстер-класи; розваги від «Країни мрій»; школа робототехніки та програмування «Robocode»
тощо формували справжній простір творчості й доводили, що навчання може бути веселим і надихаючим.



«ЧОРНОМОРСЬКИЙ СТЕП» ЩЕ РАЗ ДОВІВ, ЩО НАЙБІЛЬШЕ БАГАТСТВО УКРАЇНИ – НАША ЄДНІСТЬ, СПІЛЬНЕ ПРАГНЕННЯ БЕРЕГТИ СВОЮ ІДЕНТИЧНІСТЬ.

Фінальним акордом активностей одеського «Чорноморського степу» став спекотний рокфестиваль «MoreMusicFest», що тривав декілька годин і зібрав справжніх фанатів року. На сцені запаливали «Друже музико», «Чорна свита», «Come back», «Єлька» (Кропивницький), «Крохмальчики» (Запоріжжя), Bud'more (Харків). Хейлайнером дійства виступив легендарний столичний рокгурт «КОМУ ВНИЗ», що творить у стилі фольк-індастріал понад 35 років.

Поціновувачі важких рифів могли не лише почути улюблені патріотичні мотиви, а ще й позмагатися в аукціоні за диск з підписами всіх учасників концерту, зробивши благодійний внесок на розвиток наступних фестивальних зустрічей. Переможець торгів бонусом отримав ще й міцні обійми музикантів.

Це були дні, сповнені драйву, енергетики та позитиву! Гості забирали із собою не лише гарний настрій та вироби майстрів, а й

відчуття впевненості та надії. «Чорноморський степ» ще раз довів, що найбільше багатство України – наша єдність, спільне прагнення берегти свою ідентичність і творити майбутнє разом.

Вдячні Збройним Силам України за можливість проведення заходу! Дякуємо всім співорганізаторам за натхнення!

Ярослава РІЗНИКОВА,
заступник директора департаменту культури,
національностей, релігій та охорони об'єктів культурної
спадщини Одеської облдержадміністрації – начальник
управління культури, національностей та релігій

ЗЛАТА
ГОНЧАРОВА:«ЗБЕРІГАЮ
ВНУТРІШНЮ
СВОБОДУ,
ЗАЙМАЮЧИСЬ
УЛЮБЛЕНОЮ
СПРАВОЮ»

ВИСТАВКА ЗЛАТИ ГОНЧАРОВОЇ «ПЛАНЕТИ...» ВІДКРИЛАСЯ В ГАЛЕРЕЇ ARTODESSA В ЛІТНЬОМУ ТЕАТРІ МІСЬКОГО САДУ В ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ АВТОРКИ. ПРИВІТАТИ ЇЇ ПРИЙШЛИ ДРУЗІ, КОЛЕГИ ТА МОДЕЛІ БОДІ-АРТУ, КОТРИХ ВОНА РАНІШЕ РОЗПИСУВАЛА ЯСКРАВИМИ ФАРБАМИ (І СЕРЕД НИХ НЕОДМІННО БУЛА ЗОЛОТА: ЗОЛОТО СТАЛО ЇЇ СВОЄРІДНИМ ПІДПИСОМ, АДЖЕ ВОНА – ЗЛАТА).



Чотири роки тому художниця вже відзначала в цій галереї свій день народження великим арт-проектом, тоді на вернісажі був і боді-арт. Зараз перед нами не менш вражаючий проєкт під назвою «Планети...». І справді: Злата Гончарова – це ціле космічне явище, окрема планета. Вона – спеціаліст, абсолютно проявлений у мистецтві в різних площинах, починаючи від живопису й графіки і продовжуючи боді-артом, що мав неймовірний успіх у дев'яності та нульові роки. Роботи Злати супроводжували всі міські заходи, її фантастичні моделі з'являлися на різноманітних майданчиках. Зараз не на часі фестивалі боді-арту, але мода на це мистецтво до Одеси неодмінно повернеться...

Золото художниці – не у гаманці, а у руках, очах та фантазії. Єгипетські мотиви (тут явно щось із минулого життя), портретна графіка (запаморочливі талії у цих красенів – не вигадка, а реальність!) і натюрморти (кухонні предмети в ансамблі з екзотичними масками звучать зовсім по-особливому), пейзажі Ланжерону та Отради просто милують око. Культура та еротизм наявні у кожному образі, навіть якщо це ромашка, гранат чи орхідея.

Син Гончарової надрукував постери з репродукціями її робіт, аби відвідувачі виставки могли взяти додому когось із цих винятково красивих іншопланетян, грішних янголів чи фараонів.

На окремому стенді нинішнього вернісажу розташувалися ілюстрації до книги, і це той рідкісний випадок, коли мисткиня не висловлюється від свого імені, а посилює зміст чийогось твору. Злата з успіхом впоралася і з цим завданням.

– Вдячна своїм педагогам, щаслива, що займаюся творчістю, – каже Злата. – Бог волоцюгам допомагає, а художники – це волоцюги. Зберігаю внутрішню свободу, займаючись улюбленою справою. А боді-арт... Буде ще час і для нього.

Грані її сьогоденної творчості складають також розписи стін, створення фресок і педагогічна





діяльність. Тож, поки тривала виставка, Злата запросила до галереї своїх студенток із Міжнародного гуманітарного університету (факультет дизайну) на майстер-клас натурних замальовок з використанням м'яких матеріалів: вугілля, сангіна, пастель, соус. Озброєні планшетами та тонованим папером, творчі дівчата заходилися малювати хлопця-модель на ім'я Сергій, який давно працює з їхньою викладачкою. Сергій стоїть, злегка відставивши одну ногу та спираючись на іншу (давні греки називали таку поставу «хізіс»), у руці тримає яблуко. Пишне довге волосся робить його схожим на янгола, на що звертає увагу учениць мисткиня: саме так і має бути вирішений образ моделі.

– Художник не має просто копіювати натуру, – напоумляє вона студенток. – Художник із простої людини робить Бога, в даному випадку, звісно, янгола. Перший етап – малюємо силует, далі додаємо світла й тону, завершує процес деталізація образу.

...Доброго результату досягла кожна з майбутніх дизайнерок, янголи на аркушах вийшли однаково гарними, але з індивідуальними рисами. Янголів, звісно, багато не буває, а святі вони чи грішні та занепаді, вирішувати не нам, простим смертним. Хай краса вітає та рятує. ❀





На мапі Одеси, на Трасі здоров'я в районі пляжу «Відрада», з'явився ще один неповторний артоб'єкт заслуженого художника України Михайла Реви. Це сфера діаметром у два метри, встановлена на перевернутий конус і оточена кубічними формами. На підніжжі артоб'єкта по колу дванадцятьма мовами написана його назва – «Корабель Землі». Саме такі сучасні мистецькі твори, а не лише історичні архітектурні ансамблі, створюють неповторне сучасне обличчя нашого міста.

– Реалізувалася мрія, якій понад двадцять п'ять років, – розповідає Михайло Рева. – Цей проект я задумав наприкінці 90-х – на початку 2000-х. Реалізований він мав бути в Нью-Йорку, і місце було знайдено в самому центрі Мангеттена. Але втрутилися обставини: сталася трагедія 11 вересня 2001 року. Мій проект був відкладений і чекав свого часу. І ось біля Траси здоров'я в Одесі відкрили скульптурну композицію «Корабель Землі». Ідеєю цього проекту послужив роздум про наш дім, в якому ми живемо, – плане-

ту Земля, що пливе в океані безкрайнього Всесвіту. Ми, як діти, створюємо з кубиків свій ідеальний світ, він беззахисний і дуже тендітний. Залежить від людства, чим наповнити цей світ – творенням чи хаосом руйнування? Для мене було дуже важливим, що ця скульптура з'явилася зараз, у цей непростий час випробувань, коли наші захисники та захисниці оберігають нас та захищають наші родини, будинки і той світ, який ми збудували в нашій улюбленій Україні. Я вдячний усім, хто

протягом півроку допомагав здійснити мрію!

Оскільки сам автор створив асоціацію з дитячими кубиками, з яких ми вибудовуємо світ, тож закономірно у церемонії відкриття взяли участь саме діти – вихованці Мистецької школи № 8 м. Одеси. Вони показали дуже зворушливу композицію, яка нагадала нам, дорослим, про справжні цінності нашого життя, про необхідність берегти мир і спокій наших дітей. 🇺🇦



ПРЕМ'ЄРА РОКУ

Марія Гудима

Фото: Володимир Екімбалян



ЗАМРІЯНА МАВКА та ДІЛОВА КИЛИНА

ОДЕСЬКА ОПЕРА НАПРИКІНЦІ
215-ГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕЗОНУ
ВРАЗИЛА ПРЕМ'ЄРОЮ СУЧАСНОГО
БАЛЕТНОГО ПЕРФОРМАНСУ «LISOVA».
УСІМ ЗНАЙОМИЙ СЮЖЕТ ДРАМИ-
ФЕЄРІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «ЛІСОВА ПІСНЯ»
БАЛЕТМЕЙСТЕРКА-ПОСТАНОВНИЦЯ,
ЗАСЛУЖЕНА ДІЯЧКА МИСТЕЦТВ
УКРАЇНИ ОЛЕСЯ ШЛЯХТИЧ ТРАКТУЄ
ВЕЛЬМИ ОРИГІНАЛЬНО, УНИКАЮЧИ
ПОБУТОВОСТІ ТА БУТАФОРІЇ.



Балетоманам запропонували казку, де вічне співіснує з реаліями сьогодення. Так, наприклад, молодий митець Лукаш (у цій партії в різних складах виходять Станіслав Скриннік та Роман Лобкін) замість сопілки вражає Мавку (її танцюють заслужена артистка України Олена Добрянська та Анастасія Корно) записом власної музики, яку лісова дівка слухає у навушниках.

Тут доречно висловити захоплення від роботи композитора Тимофія Старенкова, який довів, що цією музикою можна таки причарувати. А що історія в цілому трагічна (вже увертюра вирішена в жанрі похоронного маршу), то казка не завжди має щасливий кінець, а надто – ця.

Диригент-постановник, заслужений артист України Василь Коваль, сценограф-постановник Петро Богомазов, художник Петро Лебединець (відомий український абстракціоніст, чиї полотна стали невід'ємною частиною сценографії), художниця з костюмів Марія Руденко, автор відеографії та анімації Андрій Савдеев, художник зі світла Павло Литвиненко створили особливу атмосферу світу, який багато чим схожий на наш і все ж може сприйматися досить відсторонено.

– Перформанс винайшов американський хореограф Мерс Каннінгем у середині минулого століття, – нагадує балетмейстерка-постановниця Олеся Шляхтич. – Це дійство, яке є поставленим, але має вікна, де є місце людській індивідуальності та випадку. Водночас це все продумана режисером штука. Видається випадковим, але відбувається закономірно. Також перформанс на відміну від просто балету (а цей жанр нас обмежує та в чомусь зв'язує) допускає змішування жанрів. Тут ми можемо бачити драматичну гру артистів, ми спостерігаємо крики, якісь аудіальні впливи на глядача, а також поєднання хору з оркестром. Характеризувати *Lisova* просто як балет було б не дуже грамотно, адже тут є перехід за межу дозволених у балеті методів взаємодії з глядачем.



Що стосується самих рухів, тут діє суворі регламентація, але ступінь переживання болю чи радощів залежить від виконавця, його індивідуальної пластики. Самоманіфестація в заданих балетмейстеркою межах відбувається, як заведено в сучасному балеті: поставлені рухи, а наповненість цих рухів різна у двох виконавських складах.

— Рома Лобкін — це взагалі моє відкриття року, — усміхається пані Олеся. — Він такий м'який, пластиліновий... До речі, загалом артистів балету в цьому театрі відрізняє якийсь свій маскулінний стрижень, внутрішнє відчуття життєвої правильності, що тримає образ попри релакс у м'язах. І ще в Романі є внутрішнє світло, воно в ньому палає, його веде. А якщо порівняти Стаса та Рому, Олену і Настю, звичайно, Рома і Настя — дуже молода пара, от, мабуть, вони й танцюють так, ніби є Лукашем і Мавкою, які щойно зустрілися. А у Стаса та Олени вийшла така філософська річ, тобто, вони з висоти вже пройденого життєвого шляху, з певною оцінкою це танцюють. Олена — нереальна танцівниця, вона закохала мене в себе, а які в неї очі, я одразу побачила в ній Мавку! А я розуміла, що ставити цей сюжет треба, коли в трупі є Мавка. Зазирнула в її зелені очі — і все.

За балетмейстерським задумом, Лукаш — не простий парубок із сопілкою, а композитор, який дає Мавці послухати запис своєї музики у навушниках.

— Завжди керуюсь тим, що українська література нас надихає, але не можна ставити у тих самих стилістичних рамках, як було написано, — підкреслює Олеся Шляхтич. — Сопілку зараз не часто зустрінеш у побуті, зараз засобом експерименту стали комп'ютерні програми для композиторів. Для того, аби це було зрозуміле глядачу, аби кожен міг прикласти цей трафарет до свого життя, давню історію перекладають на сучасні побутові речі. Так глядачеві більше відгукується. Леся Українка писала: «Найбільше я боюсь, щоб не вбили казку бутафорією». Оцю бутафорію я намагаюсь в усіх своїх виставах оминати. Сопілка, гойдалка з пап'є-маше відволікають від суті, а я хочу сконцентрувати глядацьку увагу, а не розпорошувати її.



У свою чергу керівник балетної трупі театру, заслужений артист України Гаррі Севоян зазначає:

— На цей сюжет є відомий балет на музику Михайла Скорумського, це вже класика. Маю зауважити, що не кожний композитор може вловити балетну специфіку. Тимофію Старенкову це вдається. Я став куратором цього проєкту. Мені приємно, що наша трупа доволі гнучко сприйняла нову хореографію. Через війну у нас з'явилися вакансії, це проблема в масштабах країни, і в професійних училищах недостатній набір. Тож запросили соліста з Греції, коли були там на гастролях, — Ендрю Кендро. Він вельми ефектний зовні та старанний артист, у новому проєкті танцює Водяника. З таким пафосом у нас на сцені ще ніхто сміття не збирав, а у фіналі, ви пам'ятаєте, натовп лісових мешканців прибирає за людьми все, чим вони насмітили. Ендрю уже вийшов у нас в «Шопеніані», партія сольна, впорався. Не пропускає жодного уроку, жодної репетиції, ми дуже задоволені ним.

У талановитого грека і голос гарний! Треба сказати, не вперше на нашій сцені артисти балету видають звуки, у нас кричали в балеті «Крик» (що логічно) та у «Маскарад» (але тільки головний герой і тільки у фіналі, коли руйнувалося все його життя). А взагалі балетні артисти «заговорили» вперше з волі шведського





хореографа Матса Ека. Сьогодні лісова нежить на сцені шипить одне на одного, проте це не означає, що танець недостатньо виразний. Варто зазначити, що пару головних героїв старанно розбивають Перелесник, палаючий дух осені, спокусник і коханець (цю партію виконують Данило Роженко і Віктор Руденко), а ще ефектна та ділова земна жінка Килина (Катерині Томашек неабияк личить офісний дрес-код). Замріяна Мавка програє приземлений Килині? Не поспішаймо з висновками...

У найближчих планах театру – постановка нового балету «Красуня та чудовисько» з музикою Івана Небесного та хореографією Гаррі Севояна, сценографію робитиме Андрій Злобін. Але це буде вже подією наступного сезону. ■



На сайті Одеського національного академічного театру опери і балету зазначено:

Творча спадщина Лесі Українки – її поема «Лісова пісня» – не випадково потрапила до репертуарної афіші Одеської національної опери та втілилася у сучасну балетну феєрію. Наше місто завжди вабило до себе багато цікавих непересічних постатей, які дійсно відкривали для себе справжню українську Одесу, зачаровувалися нею, розповідали про неї світу. І постаті ці – невіддільна частина нашої одеської спадщини.

Саме тому, ми, одесити, вважаємо Лесю Українку непересічною персоною одеського культурного простору. Леся неодноразово була в Одесі, вона захоплювалася і надихалася нашим містом. Крізь сторіччя історія міфічної Мавки та талановитого хлопця Лукаша, давня казка про кохання та магію, людину та природу постає на сцені Одеської опери. Існує думка, що «Лісова пісня» – це перше українське фентезі. Тож, через неординарність сценічного відтворення, яскравість образів, фантазійні ефекти ми нагадаємо всім, хто існує в прагматичному світі, про вічні поняття краси і цінності самого життя та любові як життєдайної сили, яка спроможна робити світ досконалішим, чистішим. «LISOVA» – це занурення в потаємні куточки душі кожного, хто проходив по лезу кохання. Завдяки модерній, але зрозумілій хореографічній мові, сценографії та візуальному контенту, що заснований на використанні 3D ефекту, ми органічно і шляхетно інтегруємо давнину у сьогодення і майбуття.



ПРЕМ'ЄРА РОКУ

Марія Гудима
Фото: Олег Владимірський

ТАНЦЮЮЧЕ

ПОЛУМ'Я ПРИСТРАСТІ



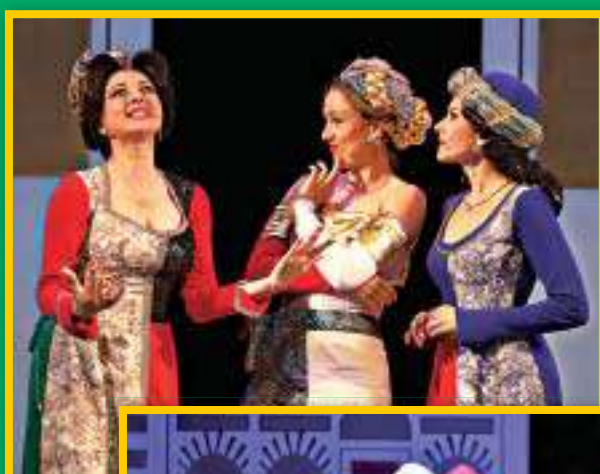


СВІЙ 78-Й СЕЗОН ОДЕСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ ІМЕНІ МИХАЙЛА ВОДЯНОГО ЗАВЕРШИВ КІЛЬКОМА ПОКАЗАМИ ВИСТАВИ «ОЧАРОВАНИЙ БОККАЧЧО». ОДНУ З НАЙКРАЩИХ ОПЕРЕТ АВСТРІЙСЬКОГО КОМПОЗИТОРА ТА ДИРИГЕНТА ФРАНЦА ФОН ЗУППЕ ПОСТАВИВ ВОЛОДИМИР ПОДГОРОДИНСЬКИЙ, ЗА ДИРИГЕНТСЬКИМ ПУЛЬТОМ БУВ ВАДИМ ПЕРЕВОЗНИКОВ, ТАНЦЮВАТИ ТАРАНТЕЛУ АКТОРІВ НАВЧИВ БАЛЕТМЕЙСТЕР ВІТАЛІЙ КУЗНЕЦОВ, А УКРАЇНСЬКЕ ЛІБРЕТО З'ЯВИЛОСЯ ЗАВДЯКИ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕОНІДА СУЩЕНКА.

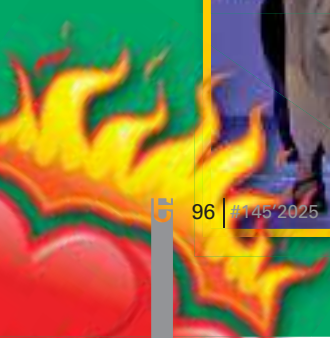
Франц фон Зуппе (1819-1895) служив диригентом «Театру ан дер Він», і успіх офенбахівського «Орфею у пеклі» (прем'єра відбулася у Відні в березні 1860 року) наштовхнув його на думку самому komponувати подібні твори. Вже за півроку він створює свою першу оперету «Пансіонат», що відкрила нову блискучу сторінку в історії музично-комедійного театру. Кращими оперетами Зуппе стали «Прекрасна Галатея» (1865), «Фатініца» (1876), «Боккаччо» (1879) та «Донна Жуаніта» (1880). Як не дивно, на одеській сцені оперети Зуппе не ставили, але за життя композитора одна антреприза щось із його творів до Одеси привозила. Зараз оперна студія Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової показує в концертах декілька номерів з «Прекрасної Галатеї» та планує поставити її повністю. Добре було б: музика яскрава, мелодійна, лібрето написане з гумором, особливо роль красивої статуї, що ожила та виявилася ласою до подарунків, дорогоцінностей та чоловіків.

Але повернімося до оперети «Боккаччо». Після постановки у 1879 році вона була широко популярна у кінці XIX – на почат-





ку XX століть. Після прем'єри у віденському Карлтеатрі швидко поширилася світом: США, Франція, Італія, Велика Британія та навіть Бразилія та Австралія. У 1931 році «Боккаччо» був поставлений у Нью-Йорку, а в 1930-1952 роках – у Віденській державній опері. Оперета відрізняється яскравим італійським колоритом (персонажі час від часу танцюють запальну тарантелу, тріо чоловіків-рогоносців співають дружинам серенаду) у поєднанні з віденськими м'якими мелодіями, захоплюючими рит-





мами та своєрідними музичними характеристиками дійових осіб.

Основою лібрето став «Декамерон» – відома збірка коротких оповідань, створених Джованні Боккаччо, італійським письменником епохи Відродження. Тут умовно об'єднані сюжети багатьох новел про молодих кавалерів та їхніх дам. Але не тільки вони стали героями оперети, а і сам автор новел – Джованні Боккаччо. В цій ролі дуже гарний Іван Ковальов, його герой ще молодий і вірить у кохання, захоплюється жінками (реальний Боккаччо наприкінці життя вельми розчарувався в них). Потрясіння від епідемії чуми – теж попереду, про це поки що немає мови. Поет веселиться та плете інтриги заради поєднання з коханою.

Вистава присвячена Ренесансу, який навчив людей радіти. Боккаччо радіє передусім юній Фіамметті (Юліанна Ігнатівська), для якої він не є вигідною партією. Всі решта персонажів або влізають у вікна до заможних дам, або є їхніми обдуреними чоловіками, а глядач завдяки яскравій сценічній конструкції бачить усі витівки дамочок (заслужений художник України Станіслав Зайцев поєднує контрастні кольорові блоки в декораціях та костюмах, вкорочених по-сучасному для найкрасивіших жінок).

Фіамметта (вигадане Бокаччо ім'я від італійського фіатта, що означає вогонь, полум'я) – чесна й закохана, в голові у неї гуляє романтика з букетами маргариток, перламутровими світанками та морським бризом, а ось її матінка Петронелла (Наталя Куценко) висловлюється сухою мовою фізіолога, для неї все зводиться до ланцюжка реакцій, що сприяє продовженню роду. Проте варто їй самій закохатися – зовсім не у довірливого свого чоловіка Ламбертуччо (Михайло Ігнатов), як маргаритки розквітнуть і в її словах!

Комедійні та ліричні ситуації змушують уважно слідувати за сюжетом, а музика зачаровує, і зачарованим у фіналі залишається не тільки умовний Боккаччо, а й кожний глядач. Треба брати до роботи якомога більше віденських оперет, незаслужено забутих нашими театрами. □



ХІБА МАТИ ВИНУВАТА, ЩО ДИТИНА ДУРНУВАТА?..



ПРЕМ'ЄРУ ТРАГІКОМЕДІЇ «МАМА» ЗА П'ЄСОЮ АЛЬДО НІКОЛАЇ «ТИ НІКОЛИ НЕ КАТАЛАСЯ НА ВЕРБЛЮДІ?» ПОКАЗАВ «ТЕАТР НА ЧАЙНІЙ» (ПРОВУЛОК ОТОНІВСЬКИЙ, 2). ЗОВСІМ НЕЩОДАВНО ПІШЛИ З РЕПЕРТУАРУ «ЧАЙНИКІВ» ЧУДОВІ «СТАРІ» ЗА П'ЄСОЮ ЦЬОГО Ж ІТАЛІЙСЬКОГО ДРАМАТУРГА «ЗАЛІЗНИЙ КЛАС». «СТАРІ» ПІШЛИ, ЗАТЕ З'ЯВИЛАСЯ ІСТОРІЯ ПРО СТАРУ: МАТУСІ ОЛЬЗІ ВЖЕ СТУКНУЛО ДЕВ'ЯНОСТО.



Режисер Владислав КОСТИКА

з перших хвилин проходить по межі довіри, нібито укладаючи глядацьку домовленість про те, що нам покажуть розважальну конвенціональну комедію. Дрібка трагізму, щоправда, обіцяна афішею, проте в реально похмурий фінал театр явно не піде. Надто вже кумедна ця старенька з її балакучістю та нездоро-

вим потягом до солодошів. Дивовижа, як перетворилася квітуха Тетяна Параскева, граючи Ольгу! Незграбні рухи (суглоби вже відмовляють), дурне хихотіння та божевільний блиск очей. Додайте до цього недоречну в поважному віці червону помаду та такого самого кольору намисто. Ще й насміхається із сучасних жінок, мовляв, крамниці жіночої білизни час перейменувати на крамниці «чорнизни»...

Така матуся вибісить кого завгодно, у неї завжди напоготові милі капості. Наприклад, ховається за диван та не відповідає на телефонні дзвінки, поки налякана дочка не примчить, захекана, з роботи рятувати матінку. Або жінка фарбує вії, а стара солодійка-маразматичка потайки тягнеться милицею до вимикача. Дочка, звична до всього, встає, мовчки вмикає світло, сідає, але тільки-но піднесе щіточку з тушшю до очей, все повторюється...

Інша б давно прибила хуліганку тією самою милицею, але Ельза, Ельзіна (Ольга Салтикова) бездоганно володіє собою, характер загартувався за півстоліття життя з матусею (виходить, народила Ольга єдину дочку десь у сорок). Красива, елегантна, породиста, все при ній. Проте чогось не бракує. Певно, розуму, якщо

так щиро вважає, нібито давно влаштувала б своє життя, була б щасливою в коханні, коли б не мати!

Варто нагадати, що тему старіння та взаємин всередині родини «чайники» досліджують послідовно, ґрунтовно і блискуче. Ми вже згадували про «Старих». Театральне життя іншої вистави – «XX. Сімейна хроніка» – триває, збагачуючись новими вводами, які здатні подарувати знайомому сюжету свіжі барви. В ній перед нами постають чотири покоління жінок.

Рік тому юні студентки Одеського театруально-художнього фахового коледжу (курс Олега Шевчука та Влада Костики) вразили двома навчальними виставами, це були «Королева краси» Мартина МакДона та «Клятвенні діви» Олега Михайлова. Ніжний вік не заважав грати навіть сімдесятирічних героїнь! А чому? Бо правильно були поставлені режисерські завдання.

Може, врешті-решт, у нашій історії все дійшло б і до каліцтва, як у «Королеві краси», але Ельзі є на кого залишити маму. Чарівна молода сусідка Айріс (Марія Кабакчей), яка виконує обов'язки служниці, доглядає, погодує, в тому числі й «запрещонкою». Айріс соковита,





МАМА ПРАВА: ДУРНА ДОЧКА,
ЯКА НЕ РОЗБИРАЄТЬСЯ В МУЖИКАХ,
ДО НЕЇ ПОВЕРНЕТЬСЯ, ЯКЩО, ЗВІСНО,
ЧЕРГОВИЙ ОБРАНЕЦЬ НЕ ВИМІНЯЄ
ДУРЕПУ В ЕКЗОТИЧНІЙ ПУСТЕЛІ
НА ЛІТНЬОГО, ЯК І ВОНА САМА,
ВЕРБЛЮДА.

квітуха, з очима, вустами, формами, їй так личать штанці в стилі мілібарі; вона й Ельзіні радить так вбиратися, але та у відповідь лише спопелить її поглядом. Ні, стиль Ельзи, як то кажуть, бізнес-клас! Чому ж досі не пощастило в коханні? Мати винувата? Еге ж...

У фіналі, коли Ольга та Айріс довго дружно жують піццу, стає моторошно, згадуєш відомий вислів про те, що деякі люди мають здатність заїдати чужий вік. І що б там не гадав драматург, мама права: дурна дочка, яка не розбирається в мужиках, до неї повернеться, якщо, звісно, черговий обранець не виміняє





дурепу в екзотичній пустелі на літнього, як і вона сама, верблюда.

Ользі все вибачаєш, коли вона заводить улюблену платівку з піснею кумира своєї молодості Шарля Трене. *La mer*, тобто, море, лейтмотив свободи й любові до життя цілого покоління. І яке співзвучне слову «мати» французькою: *La mere...* Цей хід геніально знайдений режисером Костиною. Мати – це стихія, з нею боротися нерозумно (як і бігати босоніж барханами за підозрілими бедуїнами, але ж недарма казали у старій Одесі: «свою голову не приставиш»).

Час покаже, чи фатальний дзвінок до поліції був виявом егоїзму, чи, навпаки, материнської любові, бажанням вберегти своє нерозумне, хоча й немолоденьке вже дитятко. Ользі не треба бачити коханого чоловіка дочки, аби скласти про нього враження, і, певно, таки правильне. Як і нам не треба бачити фото минулих захоплень матінки: для нас на стінах висять лише порожні рамки від знімків, для Ольги – це впізнавані кадри. А що важко пригадати, Артуро звали залицяльника, чи Ансельмо, то це теж закономірно. Той чи інший – усі чоловіки в цій системі однакові, всі рано чи пізно зрадять, ошукають, і вже точно не з любові. Айріс вірить, що її супутник життя не такий. Але її історія лише починається... Лише одна рамка заповнена світлиною: це парний портрет матері з дочкою, які одна для одної стали непереборною реальністю.

Ельзі пам'ять не зраджує: був у неї Вітторіо, зуби як перли, сірі очі, Франческо теж із себе показний, а Енріке розумний... «А я була щаслива тільки з дурними чоловіками», – блазнює старенька, і таки має рацію. Недалекий мужчинка може й не додуматися до підлості, а від розумника чекай біди. Особливо, коли спрагла до любові жінка не помічає очевидного. **□**

ЗНАДТО ДОРОГИЙ, ЩОБ ЗАЛИШИТИСЯ:

ХТО І ЧОМУ СКОРОЧУЄ НАЙСИЛЬНІШИХ В ІТ

ЗВІЛЬНЕННЯ В ІТ-СФЕРІ ТРИВАЮТЬ: ЦЬОГО РАЗУ ПІД УДАРОМ SENIOR– ТА MIDDLE-ФАХІВЦІ. ЧОМУ КОМПАНІЇ ГОТОВІ ПОЗБУВАТИСЯ ДОСВІДЧЕНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ І ЧИ СКЛАДНО ЇМ ЗНАЙТИ РОБОТУ?

На початку 2025 року медіа ресурс «Економічна правда» підбив підсумки роботи ІТ-індустрії: було окреслено ключові зміни, виклики й проблеми, що визначали ринок у 2024 році. Цей огляд втілюється у заголовку, що починався словами «криза, зате стабільно».

Після стрімкого падіння у 2023-му 2024 рік став періодом відносної стабілізації. Скорочення тривали, але їх темпи знижувалися. Галузь ніби шукала нову рівновагу і виходила на «плато». Щоправда, лобісти ІТ-ринку обіцяли «плато» у 2022 та 2023 роках, але його настання щоразу відкладалося. Схоже, 2025-й не стане винятком.

Дослідження DOU розкрило важливу деталь: найбільше скорочень припало не на молодших спеціалістів, а на фахівців рівня middle та senior. Ця тенденція спостерігалася не лише в Україні, а й серед вітчизняних айтівців за кордоном.

Пріоритет у звільненні фахівців середнього та високого рівнів суперечить звичному уявленню про бізнес-процеси. Досвідчені спеціалісти зазвичай є опорою коман-

ди і носіями знань. Однак 2025-й ще раз нагадав: досвід більше не гарантує впевненості в завтрашньому дні. Що ж відбувається з технологічним сектором?



МЕНШЕ ЗАПАСУ, БІЛЬШЕ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Згідно з дослідженням «Львівського ІТ-кластера», у 2024 році майже 43% айтівців змінювали місце роботи. Найчастіше ініціаторами змін були компанії.

Чверть опитаних DOU фахівців зазначили, що їх звільнили. Ще 13% перейшли на часткову зайнятість або їх залишили в штаті із збереженням зарплати, але не залучали до проєктів – так званий bench. Він виникає, коли попередній контракт завершений, а новий ще не стартував, замовник поставив роботи на паузу або компанія найняла спеціаліста про запас для майбутніх проєктів.

У 2023 році принаймні на певний час у резерві перебували 12% спеціалістів, для кожного шостого він був неоплачуваним. У 2024-му частка фахівців на bench упала до 8%. Практика наймань про запас майже зникла: на четвертому році великої війни компаніям дедалі важче утримувати спеціалістів без активних проєктів.

Скорочення кількості фахівців у bench можна пояснити передусім тим, що вільних коштів у бізнесу стає менше. Це стосується і аутсорсингових, і продуктових гравців. Зокрема, у 2024 році про скорочення повідомили Grammarly, airSlate, MacPaw, RIA.com та Reface – загалом ідеться про 620 звільнених працівників.

Опитані у квітні айтівці зазначили, що найбільше від скорочень постраждали middle- та senior-фахівці: 72% звільнених в Україні та 71% – за кордоном. Причому за ме-



жами країни частка senior та lead була вищою (60% проти 47% в Україні). Понад 50% звільнених працювали на продуктові компанії, ще близько третини – на сервісні. Скорочення фіксувалися в компаніях різних масштабів та профілів.

У «Львівському ІТ-кластері» та асоціації IT Ukraine підтвердили, що звільнення senior-фахівців є, але вони не масові.

– На тлі зниження попиту і безпекових ризиків в Україні важче залучати клієнтів, тому скорочують тих, хто довго перебував у bench, навіть якщо це middle чи senior. Про масові звільнення людей з цієї категорії не йдеться, – каже виконавча директорка асоціації IT Ukraine Марія Шевчук.

ЯКІ ПРИЧИНИ ЗВІЛЬНЕНЬ

Співрозмовники ЕП серед керівників та працівників ІТ-компаній сходяться на думці, що головна причина звільнень досвідчених фахівців – фінансова нестабільність і прагнення бізнесу зменшити витрати. За цим узагальненням є безліч історій. Наприклад, на початку 2024 року стартап Reface скоротив 35% команди, офіційно пояснивши це необхідністю оптимізувати видатки і вийти на прибутковість.

– Reface до війни цілеспрямовано шукав досвідчених спеціалістів, тому більшість команди становили senior-позиції, middle майже не було. Проте коли настала криза, саме таких працівників, як нам пояснили, утримувати стало надто дорого, – згадує один із звільнених тоді senior-фахівців компанії.

Схожа ситуація виникла і в інших стартапах, які після зменшення інвестицій були змушені жити на свої. Спільний знаменник для таких скорочень знайти важко.

Проте не всі звільнення стали наслідком кризи, часто це плата за ризики. Так сталося з MacPaw, яка вклала кошти в кілька проєктів, але частина з них не була реалізована. Це розірвало грошовий потік. Найпомітніший провал – Setapp Mobile: вклавшись у нього у 2024-му без чітких правил гри, MacPaw не отримала очікуваного результату, пояснював засновник компанії Олександр Косован.

Ще одна причина – зміна стратегії або реструктуризація бізнесу. За даними DOU, близько третини звільнень пов'язані з трансформаціями компаній. Так, у лютому 2024 року Grammarly скоротила 230 людей (21% штату), з яких 37 – в Україні, у межах переходу до нової стратегії, сфокусованої на штучному інтелекті. Хоча за попередні п'ять років компанія зросла з 200 до понад 1 тис. співробітників.

За матеріалами «Української правди»

“ «СКОРОЧУЮТЬ ТИХ, ХТО ДОВГО ПЕРЕБУВАВ
У BENCH, НАВІТЬ ЯКЩО ЦЕ MIDDLE ЧИ SENIOR».

СОФІЯ НАГОРНЯК запрошує в МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР і МАГАЗИН-АПТЕКУ «SOFI-NA»

Відома цілителька, біоенерготерапевт, фітотерапевт, психолог, член Міжнародної асоціації народної медицини **Софія НАГОРНЯК** знає, як допомогти відновити та зберегти здоров'я, використовуючи природні дари та методи нетрадиційної медицини.

Одеситам та гостям міста вже добре відомий **Медичний центр «SOFI-NA»** на вулиці Софіївській, де Софія Михайлівна веде прийом та проводить лікувальні процедури. А в січні цього року на Київському ринку Одеси відкрився **магазин-аптека з фірмовою назвою «SOFI-NA Production»**, де



МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ У ЦЕНТРІ ОДЕСИ та МАГАЗИН-АПТЕКА «SOFI-NA» НА КИЇВСЬКОМУ РИНКУ:

ДОПОМОГА У ФІЗИЧНОМУ
ТА ДУХОВНОМУ ОЗДОРОВЛЕННІ



представлено найширший спектр авторської фітопродукції.

Торгівельна марка «**SOFI-NA**» – це великий спектр оздоровчих чаїв, трав'яних зборів, бальзамів, витяжок, мацератів, мазей, кремів, паст, сиропів, джемів та іншої цілющої фітопродукції. Ці органічні продукти створюються з дотриманням усіх передбачених технологічних норм, зареєстровані у МОЗ України та мають відповідні сертифікати. А в їхній основі – сировина, вирощена в господарстві самої цілительки або зібрана в екологічно чистих місцях.



МАГАЗИН-АПТЕКА
«**SOFI-NA PRODUCTION**»

м. Одеса, Київський ринок, проспект Князя
Ярослава Мудрого (колишній проспект Академіка
Глушка), 9, центральний ряд, корпус В-5



МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ
«**SOFI-NA**»

м. Одеса,
вул. Софіївська, 19

+380681819865
+380934029288

ВІДДАЮЧИ, ТИ ОТРИМУЄШ БІЛЬШЕ

КОМАНДА БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ДОБРИЙ САМАРЯНИН»
НАДИХАЄ НА ДОБРІ СПРАВИ ВЛАСНИМ ПРИКЛАДОМ



ДОБРИЙ
САМАРЯНИН



GOOD.OD.UA

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ

РЕЙТИНГ



**ХТО
наближає
ПЕРЕМОГУ:**

100

**ВПЛИВОВИХ
ОДЕСИТІВ**

Інформаційні
спонсори:

☎ (0482) 340-308

ОДЕСА



МЕДІА

ПРАВОРИТ